

ปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานตามโครงการจัดการเรียนการสอน
แบบทวิภาษาในพื้นที่ 4 จังหวัดชายแดนภาคใต้

**Problems and Obstacles Impeding in Implementing of Melayu-Thai Mother Tongue-Based
Bilingual Education in Four Southern Border Provinces of Thailand**

อาชียะ ดอเลาะ

Asiyah Dorloh

สารนิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์
มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

**A Minor Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Public Administration in Public Administration
Prince of Songkla University**

2554

ชื่อสารนิพนธ์	ปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงาน โครงการ “การจัดการเรียนการสอนแบบทวิภาษา (มลายูถิ่น – ไทย) ในพื้นที่ 4 จังหวัดชายแดนภาคใต้”
ผู้เขียน	นางสาวอาชีวะ คอเกาะ
สาขา	รัฐประศาสนศาสตร์
ปีการศึกษา	2553

บทคัดย่อ

การศึกษาเรื่อง ปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงาน โครงการจัดการเรียนการสอนแบบทวิภาษาในพื้นที่ 4 จังหวัดชายแดนภาคใต้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงาน โครงการตามโครงการจัดการเรียนการสอนแบบทวิภาษาในพื้นที่ 4 จังหวัดชายแดนภาคใต้โดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการรวบรวมข้อมูลจากทีมวิจัย โครงการฯ 16 คน ครูผู้สอนในโรงเรียนทดลอง 24 คน และผู้อำนวยการ โรงเรียนทดลอง 4 คน รวมทั้งสิ้น 44 คน วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการศึกษาวิจัยครั้งนี้คือ โครงการฯ มีปัญหาและอุปสรรคด้านปัจจัยนำเข้าอยู่ในระดับน้อย ส่วนปัญหาและอุปสรรคด้านกระบวนการอยู่ในระดับปานกลาง และเมื่อพิจารณารายด้านของปัญหาและอุปสรรคด้านปัจจัยนำเข้าพบว่า ปัญหาด้านบุคลากร ด้านงบประมาณ ด้านวัสดุอุปกรณ์ และสื่ออยู่ในระดับน้อย และเมื่อพิจารณารายด้านของปัญหาและอุปสรรคด้านกระบวนการพบว่าปัญหาด้านแผนงาน การสื่อสารและการประชาสัมพันธ์และการรายงาน มีปัญหาและอุปสรรคอยู่ในระดับปานกลาง และมี 1 ประเด็นที่เป็นปัญหาและอุปสรรคในระดับน้อยคือ ปัญหาด้านการพัฒนาบุคลากร

จากการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ผู้ที่เกี่ยวข้องได้ให้ข้อเสนอแนะว่า โครงการฯ ควรมีการปรับปรุงการดำเนินงานด้านกระบวนการ 3 ด้านคือ การสื่อสารและประชาสัมพันธ์ การรายงานและแผนงาน สำหรับข้อเสนอแนะด้านการสื่อสารและประชาสัมพันธ์คือ ควรมีการสื่อสารหรือประสานงานให้ชัดเจน รวดเร็วและมีประสิทธิภาพมากขึ้น พร้อมทั้งควรมีผู้เชี่ยวชาญด้านการประชาสัมพันธ์ ด้านการรายงานควรมีการจัดบันทึกพัฒนาการของเด็กโดยละเอียดและให้มีการรายงานความก้าวหน้าภาคการศึกษาละ 1 ครั้งให้กับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้รับทราบ ด้านแผนงานควรมีการวางแผนในการจัดกิจกรรม โดยแผนและกิจกรรมควรมีความเหมาะสมกับเวลาและมีการแบ่งงานที่ชัดเจน ตลอดจนควรมีการประชุมวางแผนสรุปปัญหาที่เกิดขึ้นกับโครงการอย่างต่อเนื่อง ทั้งนี้เพื่อให้โครงการฯ สามารถดำเนินงานต่อไปได้อย่างมีประสิทธิภาพและบรรลุวัตถุประสงค์ตามที่วางไว้

Minor Thesis Title	Problem and Obstacles Impeding in Implementing of Melayu -Thai Mother Tongue-Based Bilingual/Multilingual Education in Four Southern Border Provinces of Thailand
Author	Miss. Asiyah Dorloh
Major Program	Public Administration
Academic Year	2010

Abstract

The study on *Problem and Obstacles Impeding in Implementing of Melayu - Thai Mother Tongue-Based Bilingual/Multilingual Education in Four Southern Border Provinces of Thailand* is to find out the problems and obstacles and to accumulate the opinions how to carry out the work appropriately and suitable for the project of teaching and learning by implementing Bilingual/Multilingual Educational (BE/MLE) in the area. The study was done using the questionnaires to survey the opinions of the BE/MLE research team, experimental school teachers and directors which make 44 persons all together. They were consisted of 24 research team members, 16 school teachers and 4 school directors. The analysis of the data was done by using means and standard derivation.

The result of the study are the problems and the obstacles in BE/MLE learning and teaching project in the expects 6 inputs project are at the low level. As for the matter of the process, the problems and the obstacles, are at the medium level. When focusing on input aspects, the problems and obstacles factors it shows that the problems of personnel, budget, materials, equipments and are also at a low level. But when focusing teacher the expect at process the problem and obstacles of planning, communication and public relations and the reporting are at the medium level. The only problem and obstacle which is at low levels is the issues of personnel or human resource development.

According to the result of the study, the researcher suggest that the project should improve the process of the perjure operation the three problems they are the communications and public relations, dealing kith report writing, and the planning. As for the communications and public relations, There should be a fast, clear and effective communicating or coordinating. The public relations should have a professional public relations personnel. As for The report it by should provide a record of the children development and educational progress a once in every semester, the report must be sent to the relevant authorities in details. As for the planning , the working plan should involve activities appropriately. Plans and activities should be suitable with the time , and the jobs must well distributed. The series of meeting should be held continuously, to at the progress and to evaluate the project hander to make sure that it works effectively and in accordant with the objectives.

กิตติกรรมประกาศ

สารนิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงได้ด้วยความกรุณา และการดูแลเป็นอย่างดีของ ผศ.ดร.สุวิทย์ จันทร์เพชร ประธานที่ปรึกษาและประธานกรรมการสอบสารนิพนธ์ ที่ให้คำปรึกษาชี้แนะ และตรวจสอบแก้ไขข้อบกพร่องต่างๆให้แก่ผู้วิจัย และขอขอบคุณ อาจารย์พูนศักดิ์ เงินหมื่น และ ผศ.จุฬาลักษณ์ พัฒนศักดิ์ภิญโญ ที่ได้กรุณาสละเวลามาเป็นกรรมการสอบสารนิพนธ์ และให้คำแนะนำสารนิพนธ์ในครั้งนี้

ขอขอบพระคุณคณะทีมวิจัยโครงการทวิภาษา ครูผู้สอนในโรงเรียนทดลอง และผู้อำนวยการในโรงเรียนทดลองทุกท่านที่ได้ให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม และให้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่องานวิจัยเป็นอย่างยิ่ง ขอขอบคุณอาจารย์สาเหะอับดุลเลาะ อัลยุฟรี และเพื่อนๆ พี่ๆ ทุกท่านที่คอยให้ความช่วยเหลือ และเป็นกำลังใจเสมอมา

สุดท้ายนี้ คุณงามความดี และประโยชน์อันพึงมีจากสารนิพนธ์ฉบับนี้ ผู้วิจัยขอมอบแด่ พระคุณของคุณพ่อ คุณแม่ และคณาจารย์ที่เคยประสิทธิ์ประสาทวิชาให้กับผู้วิจัยทุกท่านรวมถึงผู้ให้การสนับสนุนอีกหลายท่านที่มีได้เอื้อนามในที่นี้

อาซีซะ คอเลาะ

สารบัญ

เรื่อง	หน้า
บทคัดย่อ	(3)
Abstract	(5)
กิตติกรรมประกาศ	(7)
สารบัญ	(8)
รายการตาราง	(10)
บทที่ 1 บทนำ	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์	3
ผลที่คาดว่าจะได้รับ	4
ขอบเขตของการวิจัย	4
นิยามศัพท์เฉพาะ	5
บทที่ 2 แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	7
แนวคิดเกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรค	7
แนวคิดเกี่ยวกับการประเมินผลโครงการ	9
ข้อมูลเกี่ยวกับโครงการจัดการเรียนการสอนแบบทวิภาษาในพื้นที่ 4 จังหวัดชายแดนภาคใต้	24
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	29
กรอบแนวคิดในการศึกษาวิจัย	31
บทที่ 3 ระเบียบวิธีวิจัย	32
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	32
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	33
การเก็บรวบรวมข้อมูล	34
การวิเคราะห์ข้อมูล และสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	34

สารบัญ (ต่อ)

เรื่อง	หน้า
บทที่ 4	
การวิเคราะห์ข้อมูล	36
การวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม	36
การวิเคราะห์ปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานตามโครงการจัดการเรียน	37
การสอนแบบทวิภาษาในพื้นที่ 4 จังหวัดชายแดนภาคใต้	
ข้อเสนอแนะแนวทางแก้ไขปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานตาม	54
โครงการจัดการเรียนการสอนแบบทวิภาษาในพื้นที่ 4 จังหวัด	
บทที่ 5	
สรุปอภิปรายผลและข้อเสนอแนะ	61
สรุปผลการวิจัย	61
อภิปรายผลการวิจัย	62
ข้อเสนอแนะ	64
บรรณานุกรม	67
ภาคผนวก	69
ประวัติผู้เขียน	79

รายการตาราง

ตาราง		หน้า
1	ประเภทและจำนวนของประชากร	32
2	จำนวน และร้อยละข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม	36
3	ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานตาม โครงการจัดการเรียนการสอนแบบทวิภาษาภาพรวมด้านปัจจัยนำเข้าและด้าน กระบวนการ	37
4	ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานตาม โครงการจัดการเรียนการสอนแบบทวิภาษาในด้านบุคลากร	39
5	ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินภาพรวมงาน ตามโครงการจัดการเรียนการสอนแบบทวิภาษาในด้านงบประมาณ	41
6	ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานตาม โครงการจัดการเรียนการสอนแบบทวิภาษาในด้านวัสดุอุปกรณ์ สื่อ	42
7	ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานตาม โครงการจัดการเรียนการสอนแบบทวิภาษาในด้านแผนงาน	44
8	ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานตาม โครงการจัดการเรียนการสอนแบบทวิภาษาในด้านการสื่อสารและการ ประชาสัมพันธ์	48
9	ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานตาม โครงการจัดการเรียนการสอนแบบทวิภาษาในด้านการพัฒนาบุคลากร	50
10	จำนวนร้อยละค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของปัญหาและอุปสรรคในการ ดำเนินงานตามโครงการจัดการเรียนการสอนแบบทวิภาษาในด้านระบบการรายงาน ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานตาม โครงการจัดการเรียนการสอนแบบทวิภาษาในด้านการกำกับและการติดตามผล	51
11	โครงการจัดการเรียนการสอนแบบทวิภาษาในด้านการกำกับและการติดตามผล	53

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

จังหวัดชายแดนภาคใต้เป็นพื้นที่ยุทธศาสตร์ที่สำคัญ ทั้งทางด้านความมั่นคง การเมือง เศรษฐกิจ และการศึกษา โดยเฉพาะลักษณะทางสังคมที่ประกอบด้วยวัฒนธรรม ภาษา ประเพณี ความเชื่อ และศาสนา รวมทั้งประวัติศาสตร์อันยาวนาน (สำนักงานพัฒนาการศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม เขต 2, 2548) โครงสร้างทางสังคมในจังหวัดชายแดนภาคใต้ โดยเฉพาะในเขตจังหวัด ปัตตานี ยะลา นราธิวาส และสตูล มีลักษณะพิเศษ เป็นดินแดนที่มีภาษาและวัฒนธรรมแตกต่างจาก ภูมิภาคอื่นๆ กล่าวคือ ประชากรร้อยละ 83 พูดภาษามลายูถิ่นในชีวิตประจำวัน (สุวิไล เปรมศรีรัตน์ และคณะ, 2547) และส่วนใหญ่นับถือศาสนาอิสลาม มีขนบธรรมเนียม ประเพณี วัฒนธรรม แตกต่างไปจากท้องถิ่นอื่น (ยกเว้นในจังหวัดสตูล ซึ่งส่วนใหญ่นับถือศาสนาอิสลามแต่พูด ภาษาไทย (ภาษาไทยใต้) อย่างแพร่หลาย) เมื่อมองด้านการศึกษาแล้ว ชาวชนไทยเชื้อสายมลายูใน จังหวัดชายแดนภาคใต้ประสบปัญหา การอ่านไม่ออกเขียนไม่ได้ จากผลการประเมินคุณภาพ การศึกษาขั้นพื้นฐานปี 2551 พบว่า ชาวชนในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้มีผลสัมฤทธิ์เรื่อง การอ่าน-การเขียน ต่ำกว่านักเรียนในภูมิภาคอื่นๆ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2551) การไม่เข้าใจภาษาไทยในระดับการอ่าน-เขียน ของชาวชนในพื้นที่ชายแดนใต้ ก่อให้เกิดความรู้สึก เกรียด มีความทุกข์ ไม่อยากเรียน และทำให้ผลการเรียนตกต่ำในที่สุด

ปัจจุบันรัฐได้ให้ความสำคัญกับการศึกษาเป็นอย่างยิ่ง โดยพยายามหารูปแบบการ จัดการศึกษาให้สอดคล้องกับวิถีชีวิตและความต้องการของคนในพื้นที่มากที่สุด ดังรัฐธรรมนูญ แห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 ได้ให้ความสำคัญต่อการศึกษาของประชาชนในชาติ เช่น มาตรา 24 กำหนดให้มีการจัดการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับความสนใจและความถนัดของผู้เรียน และ รัฐจะต้องมีหน้าที่จัดการศึกษาอย่างทั่วถึง เสมอภาคสำหรับทุกคน และมาตรา 43 กำหนดไว้ว่า บุคคลย่อมมีสิทธิเสมอกันในการได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ไม่น้อยกว่าสิบสองปีที่รัฐต้อง จัดให้อย่างทั่วถึงและมีคุณภาพ โดยไม่เก็บค่าใช่จ่าย (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2542) สำหรับการศึกษาในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้นั้นกระทรวงศึกษาธิการได้กำหนด นโยบายการพัฒนาการศึกษาในพื้นที่ให้สอดคล้องกับความต้องการ ความเป็นเอกลักษณ์ของ ท้องถิ่น เพื่อไม่ให้เกิดความแตกแยกและความแตกต่างในความเชื่อ ศาสนา วัฒนธรรม ประเพณี

สามารถอยู่ร่วมกันได้อย่างสันติสุขภายใต้ความเป็นไทย รวมทั้งได้ทุ่มเททรัพยากรด้านต่างๆ เพื่อให้การพัฒนาการศึกษาในพื้นที่ดำเนินไปด้วยดี

ในระยะเวลาที่ผ่านมา หน่วยงานทั้งภาครัฐและองค์กรต่างๆ ได้พยายามทำโครงการเพื่อหาแนวทางแก้ปัญหาด้านการศึกษาในเขตพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ แต่การทำงานส่วนใหญ่เป็นการสั่งการจากหน่วยงานส่วนกลางเป็นหลัก โดยคนในพื้นที่มีส่วนร่วมในการทำงานเพียงเล็กน้อย ทำให้ไม่สามารถเข้าถึงและเข้าใจปัญหาได้อย่างถ่องแท้ อีกทั้งส่วนใหญ่เป็นโครงการที่ใช้ระยะเวลาเพียง 1-2 ปี ซึ่งนับว่ามีระยะเวลาไม่เพียงพอในการทำงานเกี่ยวกับการศึกษา และแม้ว่าโครงการที่ผ่านมามีการรายงานผลว่าเป็นที่น่าพึงพอใจแต่ไม่ได้กลับมาใช้ดำเนินงานจริง และขาดการทำงานอย่างต่อเนื่อง สิ่งเหล่านี้คือปัญหาของโครงการต่างๆ ที่เข้าไปแก้ไขปัญหาการศึกษาของเยาวชนไทยมุสลิมในระยะเวลาที่ผ่านมา (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2552)

คณะวิจัยจากศูนย์ศึกษาและพัฒนาสันติวิธี มหาวิทยาลัยมหิดล พยายามที่จะแสวงหาวิธีการที่จะขจัดความรุนแรงและปัญหาด้วยสันติวิธี และพบว่าคนไทยมุสลิมเชื้อสายมลายูใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ ส่วนมากมีการใช้ภาษามลายูถิ่นของคนในชีวิตประจำวันอย่างเข้มข้น และมีความต้องการที่จะให้หน่วยงานภาครัฐสนับสนุนการใช้ภาษามลายูถิ่นในการจัดการเรียนการสอน เพื่อความเข้าใจในการเรียนรู้ของเยาวชนไทยเชื้อสายมลายูอย่างแท้จริง จึงสังเกตเห็นว่าความเข้าใจในเรื่องภาษาในชีวิตของคนไทยมลายูซึ่งเป็นเครื่องมือสื่อสารและเป็นอัตลักษณ์ ทางวัฒนธรรมที่สำคัญที่สุด เป็นสิ่งที่จำเป็นอันจะนำไปสู่การเข้าถึงปัญหาและการพัฒนาที่เหมาะสมต่อไป จึงได้ทำโครงการสำรวจสถานการณ์ทางภาษา การพัฒนาและวางแผนการใช้ภาษาเพื่อการศึกษา และการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ (สุวิไล เปรมศรีรัตน์ และคณะ, 2549)

สืบเนื่องจากโครงการสำรวจสถานการณ์ทางภาษาจึงได้มีการต่อยอดโครงการจัดการเรียนการสอนแบบทวิภาษาในพื้นที่ 4 จังหวัดชายแดนภาคใต้ ซึ่งเป็นโครงการหนึ่งของศูนย์ศึกษาและพัฒนาพื้นที่ภาษาและวัฒนธรรมในภาวะวิกฤต สถาบันวิจัยภาษาและวัฒนธรรมเอเชีย มหาวิทยาลัยมหิดล โดยมี ศาสตราจารย์.ดร.สุวิไล เปรมศรีรัตน์ เป็นหัวหน้าโครงการ โครงการนี้เป็นโครงการวิจัยเชิงปฏิบัติการที่ให้ความสำคัญของการใช้ภาษาท้องถิ่นเป็นฐานสำคัญสู่การเรียนรู้ทั้งภาษาไทย และสาระความรู้อื่นๆ โดยกำหนดให้มีการทำงานร่วมกันระหว่างนักวิชาการ มหาวิทยาลัยมหิดล และคนในพื้นที่ ผ่านกระบวนการพัฒนาภาษามลายูถิ่น (มลายูปัตตานี) ให้เป็นมาตรฐาน และใช้ภาษาดังกล่าว ซึ่งเป็นภาษาแม่ของคนในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ให้สามารถใช้เป็นสื่อในการเรียนการสอนควบคู่ไปกับภาษาราชการ ซึ่งมีรูปแบบการจัดการเรียนการสอนที่มุ่งเน้นการใช้ภาษามลายูปัตตานี (ภาษาที่1) เป็นสื่อเชื่อมโยงสู่ภาษาไทย

(ภาษา ที่ 2) มีการสอดแทรกองค์ความรู้ที่เป็นภูมิปัญญาท้องถิ่นบูรณาการเข้าไปในหลักสูตรสถานศึกษาได้อย่างลงตัว โดยเน้นให้คนในชุมชนมีส่วนร่วมในการทำงานทุกขั้นตอนตั้งแต่ระดมความคิด การร่วมกันจัดการองค์ความรู้ชุมชนรวมถึงการพัฒนาสื่อการเรียนการสอน นอกจากนี้โครงการ ได้มีการออกแบบกระบวนการเพื่อแก้ปัญหาอ่านไม่ออกเขียนไม่ได้ของเยาวชนโดยได้นำกระบวนการจัดการเรียนการสอนเพื่อการเรียนรู้หนังสือด้วยภาษาท้องถิ่นก่อนและถ่ายโอนความรู้ดังกล่าวเข้าสู่ภาษาไทยอย่างเป็นระบบและต่อเนื่องจนกระทั่งถึงชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ซึ่ง จะนำไปสู่การเรียนรู้สาระวิชาต่างๆ ที่เป็นภาษาไทยและการสอบวัดผลเกณฑ์มาตรฐาน (National Standard Test) หรือ NT ของนักเรียนที่ด้อย

โครงการจัดการเรียนการสอนแบบทวิภาษา มีระยะเวลาดำเนินการทั้งสิ้น 9 ปี ปัจจุบันโครงการดังกล่าว ได้ดำเนินการไปแล้ว 3 ปี (ตั้งแต่กันยายน 2550-สิงหาคม 2553) และเป็นการดำเนินการ ตั้งแต่ชั้นอนุบาล 1 ถึงชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 การดำเนินงานดังกล่าวที่ผ่านมา ได้รับความร่วมมือทั้งจากชุมชน พื้นที่ และจากสังคมภายนอกดีขึ้น แต่อย่างไรก็ตามความไม่สงบในพื้นที่ ทำให้การดำเนินงานตามโครงการจัดการเรียนการสอนแบบทวิภาษาไม่สามารถทำได้สะดวก การติดตามดูแล และการประเมินผลเป็นไปอย่างยากลำบาก และต้องใช้งบประมาณค่อนข้างสูง อย่างไรก็ตาม คณะทีมงานในพื้นที่ เป็นแรงผลักดันที่สำคัญที่จะช่วยกันแก้ไขปัญหาต่างๆ ทั้งด้านวิชาการ เทคนิควิธีการ การประสานงาน และการบริหารจัดการ ซึ่งต้องมีการปรับเปลี่ยนให้เหมาะสมกับบริบทอยู่ตลอดเวลา ผู้วิจัยในฐานะผู้ร่วมรับผิดชอบในการดำเนินงานตามโครงการจัดการเรียนการสอนแบบทวิภาษาด้วยความสนใจที่จะศึกษาว่ามีปัญหาและอุปสรรคอะไรบ้าง ที่ส่งผลต่อการดำเนินงานตามโครงการจัดการเรียนการสอนแบบทวิภาษา เพื่อให้ได้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ในการปรับปรุงแก้ไข และพัฒนาโครงการ และเพื่อให้การดำเนินงานตามโครงการนี้บรรลุผลตามที่กำหนดไว้

วัตถุประสงค์

การศึกษาเรื่องปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานตามโครงการจัดการเรียนการสอนแบบทวิภาษาครั้งนี้ ผู้วิจัยมีวัตถุประสงค์ในการวิจัย ดังนี้

1. เพื่อศึกษาปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานตามโครงการจัดการเรียนการสอนแบบทวิภาษาในพื้นที่ 4 จังหวัดชายแดนภาคใต้
2. เพื่อรวบรวมข้อเสนอแนะในการดำเนินงานตามโครงการจัดการเรียนการสอนแบบทวิภาษาในพื้นที่ 4 จังหวัดชายแดนภาคใต้

ผลที่คาดว่าจะได้รับ

การศึกษาเรื่องปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานตามโครงการจัดการเรียนการสอนแบบทวิภาษาครั้งนี้ จะเป็นประโยชน์ดังนี้

1. ได้ทราบถึงปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานตามโครงการจัดการเรียนการสอนแบบทวิภาษาในพื้นที่ 4 จังหวัดชายแดนภาคใต้
2. ได้ข้อเสนอแนะในการดำเนินงานตามโครงการจัดการเรียนการสอนแบบทวิภาษาในพื้นที่ 4 จังหวัดชายแดนภาคใต้
3. เป็นข้อมูลสำคัญเพื่อหาแนวทางในการปรับปรุง และแก้ไขอุปสรรคต่างๆ เพื่อให้การดำเนินโครงการเป็นไปอย่างต่อเนื่อง บรรลุวัตถุประสงค์

ขอบเขตของการศึกษา

ในการศึกษาเรื่องปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานตามโครงการจัดการเรียนการสอนแบบทวิภาษาครั้งนี้มีขอบเขต ดังนี้

ขอบเขตด้านประชากร

การศึกษาปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานตามโครงการจัดการเรียนการสอนแบบทวิภาษาในพื้นที่ 4 จังหวัดชายแดนภาคใต้ ในครั้งนี้ จะศึกษาจากกลุ่มคณะทีมวิจัยโครงการทวิภาษาครูผู้สอนในโรงเรียนทดลอง และผู้อำนวยการในโรงเรียนทดลอง จำนวน 44 คน

ขอบเขตด้านเนื้อหา

การศึกษาครั้งนี้เป็นการศึกษาปัญหาและอุปสรรคใน 2 ด้าน คือ

1. ปัญหาและอุปสรรคด้านปัจจัยนำเข้า (Input) ในเรื่อง บุคลากร เงิน งบประมาณ อุปกรณ์และสื่อ
2. ปัญหาและอุปสรรคด้านกระบวนการ (Process) ในเรื่องแผนงาน การสื่อสารและการประชาสัมพันธ์ การพัฒนาบุคคล ระบบการรายงาน และการกำกับและการติดตามผล

ระยะเวลาในการศึกษา

ศึกษาปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานตามโครงการจัดการเรียนการสอนแบบทวิภาษาในพื้นที่ 4 จังหวัดชายแดนภาคใต้ ที่เกิดขึ้นในช่วง 3 ปีที่ผ่านมา (ตั้งแต่กันยายน 2550-สิงหาคม 2553) โดยผู้วิจัยจะทำการศึกษาในเดือนมีนาคม 2554

นิยามศัพท์เฉพาะ

ในการศึกษาเรื่องปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานตาม โครงการจัดการเรียนการสอนแบบทวิภาษาครั้งนี้มีนิยามศัพท์เฉพาะ ดังนี้

1. โครงการจัดการเรียนการสอนแบบทวิภาษาในพื้นที่ 4 จังหวัดชายแดนภาคใต้ หมายถึง โครงการจัดการเรียนการสอนแบบทวิภาษาในพื้นที่ 4 จังหวัดชายแดนภาคใต้ ที่ดำเนินการโดย ศาสตราจารย์ ดร.สุวิไล เปรมศรีรัตน์ และคณะ

2. ปัญหาและอุปสรรค หมายถึง ข้อขัดข้องต่างๆ ที่ทำให้การดำเนินงานตามโครงการไม่เป็นไปตามที่คาดหวังไว้ ซึ่งในที่นี้ประกอบด้วยข้อขัดข้องในด้าน

2.1 ด้านปัจจัยนำเข้า หมายถึง ปัญหาและอุปสรรคต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการศึกษา การวิเคราะห์ เพื่อประเมินปัจจัยพื้นฐานแรกเริ่มที่ทำให้เกิดโครงการ หรือเริ่มต้นโครงการจัดการเรียนการสอนแบบทวิภาษา ว่ามีลักษณะอย่างไรและเพียงพอหรือไม่ ซึ่งจะศึกษาจากปัญหา ดังนี้

1) ด้านบุคลากร หมายถึง ปัญหาและอุปสรรคด้านต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับผู้บุคลากรในการดำเนินงานโครงการจัดการเรียนการสอนแบบทวิภาษา เช่น วิทยากร คณะครู ในโรงเรียนที่เข้าร่วมโครงการ คณะทีมวิจัย และหัวหน้าหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับโครงการการดังกล่าว เป็นต้น

2) ด้านงบประมาณ หมายถึง ปัญหาและอุปสรรคต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการเงินที่ใช้ในการดำเนินโครงการจัดการเรียนการสอนแบบทวิภาษา

3) ด้านวัสดุอุปกรณ์ และสื่อที่ใช้ในการจัดการเรียนการสอนแบบทวิภาษา หมายถึง ปัญหาและอุปสรรคด้านต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับวัสดุอุปกรณ์ และสื่อที่ใช้ในการดำเนินงานในโครงการจัดการเรียนการสอนแบบทวิภาษา เช่น คอมพิวเตอร์ที่ใช้ในการปฏิบัติงาน รวมถึงอุปกรณ์ที่ใช้ในกิจกรรมต่างๆของโครงการ เช่น กล้องถ่ายรูป กล้องถ่ายวิดีโอ เครื่องบันทึกเสียง กระดาษ ดินสอ ปากกา นอกจากนี้สื่อก็มีความจำเป็นที่จะต้องใช้ในการจัดการเรียนการสอนแบบทวิภาษา เป็นต้น

2.2 ด้านกระบวนการ หมายถึง ปัญหาและอุปสรรคต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับด้านแผนงาน ด้านการสื่อสาร ด้านการพัฒนาบุคลากร ด้านระบบการรายงาน และด้านกำกับและติดตามผล การจัดสรรหรือการแบ่งงาน และการมอบหมายงานของโครงการจัดการเรียนการสอนแบบทวิภาษา ซึ่งในการศึกษาครั้งนี้จะศึกษาจากปัญหา ดังนี้

1) ด้านแผนงาน หมายถึง ปัญหาและอุปสรรคต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการวางแผนกิจกรรมที่กำหนดไว้ เพื่อใช้ในการดำเนินงานของโครงการจัดการเรียนการสอนแบบทวิภาษา

2) ด้านการสื่อสารและประชาสัมพันธ์ หมายถึง ปัญหาและอุปสรรคต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับระบบการประสานงานภายในการทำงานของโครงการจัดการเรียนการสอนแบบทวิภาษาเอง และหน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง

3) ด้านการพัฒนาบุคคล หมายถึง ปัญหาและอุปสรรคต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับรูปแบบ แนวทาง วิธีการหรือกระบวนการต่างๆ ที่กระทำไปแล้วสามารถเพิ่มศักยภาพของผู้ปฏิบัติงาน และผู้เข้าร่วมโครงการให้เกิดประสิทธิภาพที่สุด เช่น การฝึกอบรม เป็นต้น

4) ด้านระบบการรายงาน หมายถึง ปัญหาและอุปสรรคต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับขั้นตอนต่างๆ ที่ใช้ในการส่งเนื้อหาสาระหรือปัญหาต่างๆ ที่เกิดขึ้นให้แก่ผู้ที่เกี่ยวข้องกับโครงการจัดการเรียนการสอนแบบทวิภาษา ได้รับทราบอย่างต่อเนื่อง

5) ด้านการกำกับและติดตามผล หมายถึง ปัญหาและอุปสรรคต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการควบคุม ดูแล สังเกตการจัดการเรียนการสอนของครูและการเรียนของเด็กอย่างต่อเนื่อง รวมถึงสรุปผลของการดำเนินงานทั้งหมดเป็นระยะๆ

บทที่ 2

แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการศึกษาเรื่องปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานตาม โครงการจัดการเรียนการสอนแบบทวิภาษาในในพื้นที่ 4 จังหวัดชายแดนภาคใต้ ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาจากเอกสาร ตำรา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อเป็นพื้นฐานแนวทางในการวิจัย และกำหนดกรอบแนวคิดในการวิจัย ประกอบด้วยสาระสำคัญ ดังนี้

1. แนวคิดเกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรค
2. แนวคิดเกี่ยวกับการประเมินผลโครงการ
3. ข้อมูลเกี่ยวกับ โครงการจัดการเรียนการสอนแบบทวิภาษา
4. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
5. กรอบแนวคิดในการศึกษาวิจัย

แนวคิดเกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรค

ความหมายของปัญหาและอุปสรรค

นิติกรณีย์ เส้นตรง (2545) ได้รวบรวมความหมายของนักวิชาการและนักการศึกษาเกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรค ซึ่งได้กล่าวไว้ ดังนี้

แมคควอไร (The Macquarie Dictionary) ได้ให้ความหมายของปัญหา ไว้ดังต่อไปนี้

- 1) คำถามหรือเรื่องราวใดๆ ที่มีข้อสงสัย มีความไม่แน่นอน หรือมีความยุ่งยาก
- 2) คำถามที่ยกมาเพื่อแก้หรืออภิปราย

ส่วนพจนานุกรมของเวสเตอร์ (Webster) ให้ความหมายของปัญหาไว้ว่า

- 1) คำถามที่เสนอมาเพื่อแก้ไขหรือพิจารณา
- 2) คำถาม เรื่องราว สถานการณ์หรือบุคคลที่ทำให้งง งวย หรือยุ่งยาก

และ

พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2525 ให้ความหมายว่า ปัญหาและอุปสรรค คือ ข้อสงสัย คำถาม และข้อที่ต้องพิจารณาแก้ไข

ดรักเกอร์ (2542) ได้กล่าวถึง รากฐานสำคัญอย่างหนึ่งในการตัดสินใจบริหารงานอย่างมีประสิทธิภาพนั้น ต้องมีการศึกษาและพิจารณาสภาพความเป็นจริงของปัญหาและอุปสรรค ซึ่งจะช่วยให้มองเห็นปัญหาได้กว้างไกลและเป็นการพยายามทำความเข้าใจกับปัญหา เพื่อให้

ทราบว่าเป็นปัญหาและอุปสรรคที่เกิดขึ้นนั้นมีลักษณะเฉพาะ และสามารถแก้ไขได้โดยกฎเกณฑ์หรือหลักการที่เหมาะสม

วีระพล สุวรรณรัตน์ (2537) ได้กล่าวว่า ขั้นตอนที่สำคัญที่สุดในกระบวนการแก้ปัญหาและอุปสรรค คือ การศึกษาโดยการค้นหาปัญหาและอุปสรรคแล้วกำหนดประเด็นปัญหาตามสภาพที่เป็นจริง เด่นชัด และเข้าใจง่าย จะช่วยให้การหาสาเหตุของปัญหาและการหาแนวทางแก้ไขปัญหาและอุปสรรคได้ตรงกับความต้องการตามวัตถุประสงค์

สุรพันธ์ ยนต์ทอง (2533) ได้กล่าวถึง การบริหารงานใดๆ เช่น การบริหารงานตามวัตถุประสงค์ การบริหารงานแบบกลุ่มควบคุมคุณภาพ การบริหารโดยอาศัยระบบการวางแผน และการจัดทำงบประมาณหรือการบริหารเชิงระบบ ล้วนแต่เริ่มต้นจากการค้นหาปัญหาและอุปสรรค และวิเคราะห์ถึงสาเหตุของปัญหาและอุปสรรคให้ชัดเจนก่อน จึงจะวางแผนและดำเนินการแก้ไข ตลอดจนประเมินผลในการแก้ไขปัญหานั้นแล้วนำไปปฏิบัติงานอีกตามลำดับ

ดังนั้นปัญหาและอุปสรรค หมายถึง ความแตกต่างระหว่างสิ่งคาดหวังหรือผลที่ต้องการให้เกิด กับสิ่งที่เกิดขึ้นจริงหรือผลที่เกิดขึ้นจริง หรือกล่าวได้ว่า สภาพที่เกิดขึ้นจริงไม่ตรงกับสภาพที่ต้องการให้เกิด ซึ่งเป็นสิ่งจำเป็นที่ต้องได้รับการแก้ไข ปรับปรุงต่อไป

แนวทางการแก้ปัญหา

แนวทางการแก้ปัญหา เป็นการแก้ที่สาเหตุของปัญหา โดยที่แต่ละสาเหตุมีวิธีการแก้ไขได้หลายวิธี วิธีการแก้ปัญหาแต่ละวิธีอาจแก้ไขได้หลายสาเหตุ การแก้ปัญหาคือการหาชุดของทางเลือกให้มากที่สุดเท่าที่จะทำได้ แต่ควรคำนึงถึงความเป็นไปได้ในทางปฏิบัติ

แนวทางในการแก้ปัญหามีกระบวนการแก้ปัญหา 4 ขั้นตอน คือ (นิติภรณ์ เส้นตรง, 2545:53)

1. ระบุปัญหา เป็นขั้นตอนแรกและเป็นขั้นตอนที่สำคัญที่สุด กล่าวคือ ก่อนที่จะแก้ปัญหานั้นจะต้องทราบว่าปัญหานั้นคืออะไร

2. สาเหตุแห่งปัญหา การหาสาเหตุแห่งปัญหา อาจหาได้โดยหลักของตรรกวิทยา หรืออาจหาได้โดยหลักของประสบการณ์ หลังจากได้สาเหตุแห่งปัญหาแล้วก็นำสาเหตุเหล่านั้นมาเรียงลำดับความสำคัญ

3. การกำหนดจุดมุ่งหมายในการแก้ปัญหา เมื่อจัดเรียงลำดับความสำคัญของปัญหา โดยจะเน้นในพลังของสาเหตุที่ก่อให้เกิดปัญหาจากมากไปหาน้อย ดูสาเหตุที่อยู่ในบทบาทที่แก้ไขได้ จัดสาเหตุที่เป็นสาเหตุสุดวิสัยที่จะแก้ไขออกไป

4. กำหนดแนวทางในการแก้ปัญหา ในการแก้ปัญหานั้นจะเน้นการแก้สาเหตุปัญหา เมื่อสาเหตุแห่งปัญหาได้รับการแก้ไขให้หมดสิ้นลงแล้ว ปัญหาจะถูกแก้โดยปริยาย การแก้ไขสาเหตุแห่งปัญหา จะต้องแก้ไขให้ครบระบบ การแก้ไขเพียงส่วนใดสาเหตุและปัญหาจะไม่ได้รับการแก้ไข

สรุปได้ว่า การศึกษาปัญหาและอุปสรรคเป็นการค้นหาตัวปัญหาและอุปสรรคแล้ว กำหนดประเด็นปัญหาตามสภาพที่เป็นจริง เจาะชัด และเข้าใจง่าย และนำข้อมูลดังกล่าวไปหาแนวทางแก้ไข หรือวางแผนการปฏิบัติงานให้ตรงกับความต้องการตามวัตถุประสงค์อย่างเหมาะสม ดังนั้นการดำเนินงานตามวัตถุประสงค์ของ โครงการจัดการเรียนการสอนแบบ ทวิภาษาให้มีประสิทธิภาพและประสบความสำเร็จตรงตามวัตถุประสงค์ จะต้องมีการศึกษา ทำความเข้าใจเกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรค ค้นหาตัวปัญหาและอุปสรรคที่แท้จริง เพื่อนำไป กำหนดประเด็นปัญหาและหาแนวทางวางแผนการดำเนินงานโครงการ เพื่อแก้ไขปัญหาและ อุปสรรคให้สำเร็จลุล่วงต่อไป

แนวคิดเกี่ยวกับการประเมินผลโครงการ

ความหมายของโครงการ

ได้มีนักวิชาการและนักการศึกษาได้ให้ความหมายของโครงการไว้หลายคนด้วยกัน เช่น

ประสิทธิ์ ดงยิ่งศิริ (2544:17) กล่าวว่าโครงการ คือ กิจกรรมหรืองานที่เกี่ยวกับการ ลงทุน เพื่อผลิตสินค้าและบริการหรือเพื่อหวังผลประโยชน์ตอบแทน กิจกรรมหรืองาน ดังกล่าวจะต้องเป็นหน่วยงานอิสระหน่วยงานหนึ่งที่สามารถนำการวิเคราะห์ วางแผน และ บริหารงานได้ พร้อมทั้ง มีลักษณะแจ้งชัดถึงจุดเริ่มต้น และจุดสิ้นสุดเมื่อวัตถุประสงค์ที่มุ่งหวัง สำเร็จเสร็จสิ้นลง

รัตนะ บัวสนธ์ (2540:4) กล่าวถึงความหมายของโครงการว่า หมายถึง ส่วนย่อยหนึ่ง ของแผนงาน ซึ่งประกอบไปด้วยกิจกรรม ทรัพยากรในการดำเนินงานในระยะเวลาดำเนินงาน เพื่อบรรลุเป้าหมาย วัตถุประสงค์ของโครงการนั้น

สุวิมล ติรกานันท์ (2545:17) ให้ความหมายของโครงการว่า เป็นแผนย่อยที่เป็น แผนปฏิบัติการและถูกจัดทำขึ้นในลักษณะที่เป็นรูปธรรม มีความชัดเจนในระดับที่สามารถ นำไปเป็นแนวทางในการปฏิบัติได้

สุเทพ ใต้ต่อผล (2543:18) ได้ให้ความหมายของโครงการว่า หมายถึง แผนงานหรือ ส่วนของแผนงานที่เป็นหน่วยเล็กที่สุดของแผนในการปฏิบัติงานเป็นการดำเนินงานอย่างใด อย่างหนึ่งที่กำหนดวัตถุประสงค์ในการดำเนินงานและกำหนดระยะเวลาเริ่มต้น และสิ้นสุดการ ดำเนินงานที่แน่นอน ตลอดจนวิธีปฏิบัติ เวลาปฏิบัติ ผู้ปฏิบัติทรัพยากรที่ใช้อย่างละเอียด โครงการต้องประกอบด้วยองค์ประกอบอย่างน้อย 5 ประการ คือ (1) วัตถุประสงค์ (2) ความ เป็นเอกเทศ (3) องค์การปฏิบัติที่เหมาะสม (4) สถานที่ปฏิบัติและ (5) ระยะเวลาเริ่มต้นและ สิ้นสุดโครงการ

เยาวดี ราชชัยกุล วิบูลย์ศรี (2546:80) กล่าวถึงความหมายของโครงการว่า หมายถึง งานประจำ งานหรือส่วนหนึ่งของงานที่ต้องกระทำให้สำเร็จตามเป้าหมาย ภายในระยะเวลา และวงเงินงบประมาณที่กำหนดไว้ โดยให้สอดคล้องกับข้อกำหนดอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องด้วย ซึ่งสรุป เป็นลักษณะสำคัญๆ ดังต่อไปนี้

1. โครงการจะต้องสิ้นสุดลงเมื่อบรรลุวัตถุประสงค์นั้นๆ ตามระยะเวลาและ วงเงินงบประมาณที่กำหนดไว้
2. โครงการจะมีความสลับซับซ้อน คือ ประกอบด้วยงานหรือกิจกรรมต่างๆ ที่จะต้องพยายามให้บรรลุวัตถุประสงค์เฉพาะที่กำหนดไว้ ซึ่งตามปกติโครงการนั้นมีทั้งระยะสั้น เช่น สิ้นสุดในระยะ 3 เดือน หรืออาจเป็นโครงการระยะยาว เช่น ต้องใช้เวลา 1 ปี เป็นต้น ดังนั้น ความยุ่งยากย่อมแตกต่างกันไปตามธรรมชาติแต่ละโครงการ
3. แต่ละโครงการจะประกอบไปด้วยลักษณะของงานที่เฉพาะเจาะจงและ จะต้องเป็นไปตามวัตถุประสงค์ของโครงการนั้นๆอย่างชัดเจน ทำให้สามารถเห็นความแตกต่าง ระหว่างโครงการได้อย่างเด่นชัดถึงแม้ว่าจะอยู่ในสภาพแวดล้อมเดียวกัน ซึ่งจะสามารถวิเคราะห์ แนวคิด หลักการ กระบวนการของแต่ละโครงการอย่างมีระบบ และตรงตามวัตถุประสงค์ ที่วางไว้อย่างเหมาะสม
4. การดำเนินโครงการจะต้องมีการพัฒนาและนำเทคนิคใหม่ๆ มาประยุกต์ใช้ ให้เหมาะสมเพื่อต้องการขจัดปัญหาต่างๆ ที่อาจจะเกิดขึ้นกับโครงการใหม่ๆ ในอนาคต

จากคำจำกัดความต่างๆ ดังกล่าวพอสรุปได้ว่า โครงการ หมายถึง แผนย่อยอันเป็นส่วน หนึ่งของแผนงานหรือกลุ่มกิจกรรมหรือเค้าโครงที่กำหนดขึ้นอย่างมีระบบระเบียบ มีการ จัดดำเนินงานโดยมีการกำหนดวัตถุประสงค์ระยะเวลา วิธีปฏิบัติ ตลอดจนทรัพยากรที่ใช้ อย่างเป็นระบบแน่นอน เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพและบรรลุวัตถุประสงค์ตามแผนงานของ โครงการนั้น

ความหมายของการประเมินผลโครงการ

ฤทธิ สุวรรณกุล (2551) ได้รวบรวมความหมายของนักวิชาการและนักการศึกษาเกี่ยวกับการประเมินผลโครงการ ซึ่งได้กล่าวไว้ดังนี้

สำราญ มีแจ้ง (2544:31) ให้ความหมายการประเมินผลโครงการว่าเป็นกระบวนการในการกำหนดคุณค่าของโครงการ (หรือกิจกรรมที่กำหนดขึ้นภายใต้แผนงาน) เพื่อนำไปสู่การตัดสินใจเกี่ยวกับโครงการนั้นๆ ว่าดี มีประสิทธิภาพได้ผลเพียงใด

สุโขทัยธรรมาธิราช (2548:515) กล่าวว่า การประเมินผล หมายถึง กระบวนการศึกษา วิเคราะห์อย่างถ่องแท้เกี่ยวกับปัจจัยนำเข้า กิจกรรมต่างๆ และผลลัพธ์ของแผนงานโครงการ เปรียบเทียบกับบรรทัดฐานหรือสิ่งที่กำหนดไว้ว่าเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล ซึ่ง บรรทัดฐานหรือสิ่งที่กำหนดอาจจะเป็นวัตถุประสงค์เป้าหมายนโยบายมาตรการหรืองบประมาณ เป็นต้น

สุชาติ ประสิทธิ์รัฐสินธุ (2547:2) กล่าวว่า การประเมินผลโครงการ หมายถึง กระบวนการศึกษาแสวงหาความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการดำเนินโครงการว่าเป็นไปตามหลักเกณฑ์และขั้นตอนต่างๆ ที่ได้กำหนดไว้หรือไม่ มีปัญหาและอุปสรรคอะไร และบรรลุตามเป้าหมายที่ต้องการหรือไม่มีผลกระทบในแง่ลบต่างๆ อย่างไรที่เกิดขึ้นจากโครงการ

สุภาพร พิศาลบุตร (2547:223) กล่าวว่า การประเมินผล หมายถึง กระบวนการในการเก็บรวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูลของการดำเนินโครงการและพิจารณา บ่งชี้ให้ทราบถึงจุดเด่นหรือจุดด้อยของโครงการนั้นอย่างมีระบบแล้วตัดสินใจว่าจะปรับปรุงแก้ไขโครงการนั้น เพื่อดำเนินงานต่อไปหรือจะยุติการดำเนินโครงการนั้นเสีย

สุโขทัยธรรมาธิราช (2547:91) กล่าวว่า การติดตามผลและประเมินผลโครงการ หมายถึง การศึกษา วิเคราะห์สภาพที่เป็นปัญหาอุปสรรค ความก้าวหน้าหรือความสัมฤทธิ์ผลของโครงการ ตลอดจนผลกระทบที่สืบเนื่องมาจากการปฏิบัติโครงการทั้งทางตรงและทางอ้อม สำหรับนำมาเป็นข้อมูลย้อนกลับในการใช้ปรับปรุงแก้ไขปัญหา อุปสรรคที่เพิ่งเกิดขึ้นจากการปฏิบัติโครงการและใช้เป็นเครื่องมือสำหรับการบริหารของผู้บังคับบัญชา ในการตัดสินใจที่จะดำเนินโครงการในระยะต่อไปหรือเปิดโครงการใหม่ที่มีผลเกี่ยวเนื่องกับโครงการที่ปฏิบัติในปัจจุบัน

อัลคิน (Alkin, 1972:18) ได้ให้ความหมายของการประเมินผลโครงการว่า หมายถึง กระบวนการของการกำหนดขอบเขตการตัดสินใจการเลือกข้อมูลที่เหมาะสม การเก็บรวบรวมข้อมูล ตลอดจนการเขียนรายงานสรุปข้อมูลเพื่อให้ผู้มีอำนาจในการตัดสินใจได้ใช้การเลือกแนวทางปฏิบัติ

แอนเดอร์สัน (Anderson, 1982:19) กล่าวว่า การประเมินผลโครงการว่า เป็นการเก็บข้อมูลที่เป็นระบบและมีการวิเคราะห์เพื่อหาคุณค่าของกิจกรรมต่างๆในโครงการเพื่อเป็นเครื่องช่วย การจัดการ การวางแผน การฝึกพัฒนาบุคลากร การปฏิบัติงานในโครงการเพื่อเป็นประจักษ์พยานความรับผิดชอบต่อสาธารณชน (Public Accountability) เป็นเครื่องส่งเสริมโครงการ (Promotion) ให้ดำเนินต่อไปเพื่อความเจริญของสังคมยิ่งขึ้น

ครอนบาค (Cronbach, 1976:19) ได้ให้ความหมายของการประเมินผลโครงการว่า หมายถึง การเก็บรวบรวมข้อมูลนั้น เพื่อการตัดสินใจเกี่ยวกับโครงการ

เดวิส (Davis, 1974:8) ได้ให้ความหมายของคำว่า การประเมินผลโครงการว่า หมายถึง การตรวจสอบวัตถุประสงค์ของโครงการว่าเป็นไปตามเป้าหมายที่กำหนดไว้หรือไม่ และบรรลุถึงเป้าหมายนั้นด้วยดีมากน้อยเพียงใด

ซัทแมน (Suchman, 1987:19) ได้ให้ความหมายของคำว่า การประเมินผลโครงการ หมายถึง การใช้กระบวนการทางวิทยาศาสตร์หรือเทคนิคการวิจัยทางสังคมศาสตร์ เพื่อหาข้อมูลที่เป็นจริงที่เชื่อถือได้เกี่ยวกับโครงการเพื่อให้การตัดสินใจว่าโครงการดังกล่าวดีหรือไม่ดีอย่างไร “หรือ” เป็นการค้นหาว่า ผลของกิจกรรมล่วงไว้ในโครงการประสบความสำเร็จตามวัตถุประสงค์หรือความ มุ่งหมายของโครงการหรือไม่

ปुरुชัย เปี่ยมสมบูรณ์ (2544) การประเมินโครงการ หมายถึง กระบวนการมุ่งแสวงหาคำตอบว่านโยบาย แผนงาน โครงการบรรลุตามวัตถุประสงค์และเป้าหมายที่กำหนดไว้หรือไม่เพียงใด โดยมีมาตรฐานและเครื่องมือในการวัดที่แม่นยำตรงและเชื่อถือได้

สมหวัง พิธิยานุวัฒน์ (2544:90) ได้สรุปเกี่ยวกับการประเมินผลโครงการ ว่าเป็นงานที่สำคัญยิ่งส่วนหนึ่งที่มีทั้งหน้าที่ในด้านการปรับปรุงแผนและวิธีดำเนินงาน และมีหน้าที่ประเมินผลสำเร็จของโครงการด้วยงานด้านนี้เป็นงานที่ต้องทำควบคู่กันไปกับงานโครงการ ซึ่งควรมีเจ้าหน้าที่ที่รับผิดชอบโดยเฉพาะ เพราะมีงานในหน้าที่ที่ต้องทำในหลายลักษณะ ตั้งแต่เริ่มวางแผนโครงการจนกระทั่งเสร็จสิ้นโครงการ ส่วนวิธีการและเครื่องมือที่ใช้ในการประเมินผลนั้นเป็นงานที่รับผิดชอบงานนี้เป็นผู้พิจารณาตัดสินจัดจ้างขึ้นมาให้ถูกหลักวิชาการ และสอดคล้องกับแผนของโครงการ

จากความหมายของการประเมินผลโครงการสรุปได้ว่า หมายถึง กระบวนการต่างๆในการเก็บรวบรวมข้อมูลสารสนเทศเกี่ยวกับการดำเนินโครงการที่เป็นจริง โดยใช้เทคนิคทางการวิจัยวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อประเมินประสิทธิภาพของโครงการ และช่วยในการตัดสินใจเกี่ยวกับการดำเนินโครงการได้อย่างถูกต้องเป็นไปตามวัตถุประสงค์ของโครงการมากน้อยเพียงใด ควรพัฒนาต่อไปหรือยุติหรืออย่างไร

ความหมายการประเมินโครงการ

ฤทธิ สุวรรณกุล (2551) ได้รวบรวมความหมายของนักวิชาการและนักการศึกษาเกี่ยวกับการประเมินผลโครงการ ซึ่งได้กล่าวไว้ ดังนี้

สตัฟฟิลบีม (Stufflebeam, 1989) กล่าวว่า การประเมินเป็นกระบวนการของการวิเคราะห์ เพื่อให้ได้มาซึ่งข้อมูลที่เป็นประโยชน์ในการตัดสินใจทางเลือกต่างๆ ที่มีอยู่

ไวส์ (Wiess, 1972:18) ให้ความหมายของการประเมินโครงการว่า เป็นเรื่องของการตรวจสอบข้อเท็จจริงทั้งหลายที่เกิดขึ้นจากการดำเนินงานของโครงการ เพื่อให้ทราบถึงความสามารถในการดำเนินงาน สามารถระบุถึงประสิทธิภาพที่เกิดจากการดำเนินงาน ทราบถึงปัญหาและอุปสรรคต่างๆ ที่เกิดขึ้นตลอดถึงความสัมฤทธิ์ผลตามเป้าหมายและผลกระทบต่างๆ ที่เกิดขึ้นต่อสังคมทั้งในทางบวกและทางลบ

รัทแมน (Rutman, 1982 อ้างถึงใน ฤทธิ สุวรรณกุล, 2551:19) ได้ให้ความหมายของการประเมินโครงการว่า หมายถึง กระบวนการวิทยาศาสตร์ หรือการใช้วิจัยเพื่อหาข้อมูลที่เป็นจริง และมีความเชื่อถือได้ของโครงการแล้วพิจารณาตัดสินว่าโครงการนั้นบรรลุถึงวัตถุประสงค์หรือไม่

เชษฐา สว่างสุข (2541:11) กล่าวว่า การประเมินโครงการ หมายถึง กระบวนการศึกษาข้อเท็จจริงโดยนาระเบียบวิธีวิจัยทางสังคมเป็นพื้นฐานที่สำคัญในการศึกษา โดยศึกษาเกี่ยวกับสิ่งที่ป้อนเข้า (Input) อุปสรรคในกระบวนการดำเนินโครงการ (Process) ผลลัพธ์ของโครงการ (Output) เปรียบเทียบกับแบบหรือวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ และผลกระทบของโครงการ (Impact) ทั้งที่คาดหวังและไม่คาดหวังไว้ล่วงหน้า ทั้งที่พึงปรารถนาและไม่พึงปรารถนา โดยมีกำหนดหรือระบุเกณฑ์มาตรฐานระดับของความสำเร็จของโครงการ ทั้งนี้เพื่อควบคุมการปฏิบัติงานหาแนวทางแก้ไขและเพื่อตัดสินใจวางแผนโครงการ ยกเลิก หรือเปลี่ยนแปลงยุทธวิธีในการทำโครงการต่อไป

จากความหมายของการประเมินโครงการสรุปได้ว่า หมายถึง กระบวนการต่างๆ ในการเก็บรวบรวมข้อมูลที่เกิดขึ้นจากการดำเนินโครงการที่เป็นจริง เพื่อให้ทราบถึงความสามารถในการดำเนินงาน สามารถระบุถึงประสิทธิภาพที่เกิดจากการดำเนินงาน ทราบถึงปัญหาและอุปสรรคต่างๆ ในการดำเนินโครงการ เพื่อหาแนวทางแก้ไขและเพื่อตัดสินใจวางแผนโครงการ ยกเลิก หรือเปลี่ยนแปลงยุทธวิธีในการทำโครงการต่อไป

ความสำคัญของการประเมินผลโครงการ

ฤทธิ์ สุวรรณกุล (2551) ได้รวบรวมความหมายของนักวิชาการและนักการศึกษาเกี่ยวกับความสำคัญของการประเมินผลโครงการ ซึ่งได้กล่าวไว้ ดังนี้

การประเมินผลนับว่าเป็นสิ่งสำคัญและจำเป็นอย่างยิ่งในกระบวนการบริหารโดยทั่วไป การประเมินผลมีวัตถุประสงค์เพื่อตรวจสอบประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานว่าบรรลุเป้าหมายมากน้อยเพียงใด โดยวิธีการหลายอย่างที่มีหลักเกณฑ์ตามกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ การประเมินผลเป็นวิธีการหนึ่งที่จะทำให้ทราบถึงผลการบริหารงานหรือปฏิบัติงานตามโครงการใดๆ ว่าบรรลุเป้าหมายหรือไม่ ผลของการประเมินจะมีประโยชน์ในการที่จะบอกให้ทราบถึงความสำเร็จหรือล้มเหลว ซึ่งให้เป็นแนวทางในการแก้ไขปัญหาทั้งในปัจจุบันและอนาคต จึงทำการศึกษาแนวคิดเกี่ยวกับการประเมินผลของนักวิชาการด้านประเมินผล โดยได้ให้ความหมายของการประเมินผลที่แตกต่างกัน ดังนี้

สุชาติ ประสิทธิ์รัฐสินธุ์ (2541) กล่าวว่า การประเมินผลโครงการเป็นกระบวนการสำคัญที่จะช่วยให้ผู้บริหาร หรือผู้รับผิดชอบโครงการ ตลอดจนผู้กำหนดนโยบายหรือผู้มีอำนาจในการตัดสินใจเกี่ยวกับโครงการอย่างน้อยได้ทราบว่า โครงการบรรลุวัตถุประสงค์หรือไม่ มีปัจจัยปัญหาและอุปสรรคอะไรที่ทำให้โครงการประสบความสำเร็จไปได้อย่างมีประสิทธิภาพ หรือความเชื่อมั่นสูงต่อเมื่อได้มีการวางแผนไว้ล่วงหน้า และเป็นส่วนหนึ่งของโครงการก่อนที่นำโครงการไปปฏิบัติ และการที่จะสรุปว่าโครงการประสบความสำเร็จหรือไม่นั้นจะต้องมีการเปรียบเทียบในรูปแบบต่างๆ ขณะเดียวกันการที่เปรียบเทียบก่อนหรือหลังโครงการได้จะต้องมีการวางแผนการเก็บข้อมูลที่เกี่ยวข้องไว้ล่วงหน้าก่อนการดำเนินโครงการและภายหลังที่โครงการสิ้นสุดลงแล้ว

สุปราณี เรียบร้อยเจริญ (2544) ได้กล่าวถึงความสำคัญของการประเมินผลโครงการไว้ ดังนี้ คือ

- 1) การประเมินผลโครงการจะช่วยทำให้การกำหนดวัตถุประสงค์และมาตรฐานการดำเนินการมีความชัดเจนขึ้น
- 2) การประเมินผลโครงการ ช่วยในการใช้ทรัพยากรของโครงการ เป็นไปอย่างคุ้มค่าและเกิดประโยชน์อย่างเต็มที่
- 3) การประเมินผลโครงการ ช่วยให้แผนงานบรรลุวัตถุประสงค์ การดำเนินงานไปด้วยดี
- 4) การประเมินผลโครงการ ช่วยแก้ไขปัญหาอันเกิดจากผลกระทบของโครงการและทำให้โครงการมีข้อที่ทำความเสียหายลดน้อยลง

- 5) การประเมินผลโครงการ ช่วยควบคุมคุณภาพของโครงการ
- 6) การประเมินผลโครงการ ช่วยสร้างขวัญและกำลังใจและความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของบุคลากรในโรงเรียน
- 7) การประเมินผลโครงการ ช่วยตัดสินใจการบริหารโครงการเป็นข้อมูลสำคัญในการวางแผนหรือการกำหนดนโยบายของผู้บริหาร

จากแนวคิดดังกล่าวพอสรุปได้ว่า การประเมินผลโครงการมีความสำคัญที่ช่วยในการกำหนดวัตถุประสงค์และมาตรฐานการดำเนินงานมีความชัดเจนยิ่งขึ้น ช่วยทำให้การใช้ทรัพยากรเป็นไปอย่างคุ้มค่าหรือเกิดประโยชน์อย่างเต็มที่ ช่วยให้แผนงานบรรลุวัตถุประสงค์ช่วยในการควบคุมคุณภาพของงาน ช่วยในการสร้างขวัญและกำลังใจให้ผู้ปฏิบัติงานตามโครงการ ช่วยในการตัดสินใจในการบริหารโครงการ และช่วยให้ทราบถึงความสำเร็จของงานและผลกระทบของโครงการ ตลอดจนข้อบกพร่องของโครงการ ซึ่งจะได้นำไปปรับปรุงแก้ไขโครงการให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น ซึ่งผู้วิจัยได้ใช้แนวคิดนี้เป็นพื้นฐาน ในการศึกษาปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานตามโครงการจัดการเรียนการสอนแบบทวิภาษาในครั้งนี้ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

จุดมุ่งหมายและวัตถุประสงค์ที่สำคัญของการประเมินผลโครงการ

ฤทธิ สุวรรณกุล (2551) ได้รวบรวมความหมายของนักวิชาการและนักการศึกษาเกี่ยวกับจุดมุ่งหมายและวัตถุประสงค์ที่สำคัญของการประเมินผลโครงการ ซึ่งได้กล่าวไว้ ดังนี้

มักจะมีคำถามอยู่ตลอดเวลาว่า ประเมินผลเพื่ออะไรหรือประเมินผลไปทำไม ปฏิบัติงานตามโครงการแล้วไม่มีการประเมินไม่ได้หรือ ตอบได้เลยว่าการบริหารแนวใหม่หรือการบริหารในระบบเปิด (Open System) นั่นถือว่าการประเมินผลเป็นขั้นตอนสำคัญมากซึ่งจุดมุ่งหมายของการประเมินผลโครงการมีดังนี้

1. เพื่อสนับสนุนหรือยกเลิก การประเมินผลจะเป็นเครื่องมือในการตัดสินใจว่าควรจะยกเลิกหรือสนับสนุนให้มีการขยายผลต่อไป โดยเฉพาะกรณีโครงการใหม่ๆ ยังมีได้จัดทำในรูปของโครงการทดลอง (Experimental Project) ซึ่งมี โอกาสผิดพลาดหรือล้มเหลวได้ง่าย ความล้มเหลวของโครงการจึงมิใช่ความล้มเหลวของผู้บริหารเสมอไป ดังนั้นถ้าเราประเมินผลแล้วโครงการนั้นสำเร็จตามที่กำหนดไว้ก็ควรดำเนินการต่อไป แต่ถ้าประเมินผลแล้วโครงการนั้นมีปัญหา หรือมีผลกระทบเชิงลบมากกว่า เราก็ควรยกเลิกไป
2. เพื่อทราบถึงความก้าวหน้าของการปฏิบัติงานตามโครงการ ว่าเป็นไปตามที่กำหนดวัตถุประสงค์และเป้าหมาย หรือกฎเกณฑ์ หรือมาตรฐานที่กำหนดไว้เพียงใด

3. เพื่อปรับปรุงงาน ถ้าเรานำโครงการไปปฏิบัติแล้ว พบว่าบางโครงการไม่ได้เสียทั้งหมดแต่ก็ไม่ได้บรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ทุกข้อ เราควรนำโครงการนั้นมาปรับปรุงแก้ไขให้ดีขึ้น โดยพิจารณาว่าโครงการนั้นบกพร่องในเรื่องใด เช่น ขาดความร่วมมือของคนในพื้นที่ ขัดต่อค่านิยมของคนในพื้นที่ ขาดการประชาสัมพันธ์ เมื่อเราทราบผลการประเมินผล เราก็จะได้ปรับปรุงแก้ไขให้ตรงประเด็น

4. เพื่อศึกษาทางเลือก (Alternative) โดยปกติการนำโครงการไปปฏิบัตินั้นผู้บริหารโครงการจะพยายามแสวงหาทางเลือกที่ดีที่สุดจากทางเลือกอย่างน้อย 2 ทางเลือก ดังนั้นการประเมินผลจะเป็นการเปรียบเทียบทางเลือก ก่อนจะตัดสินใจเลือกทางเลือกใดปฏิบัติ ทั้งนี้เพื่อลดความเสี่ยงให้น้อยลง

ครอนบาค (Cronbach, 1975:24) ได้เสนอแนวคิด ซึ่งได้พัฒนาจากแนวคิดของไทเลอร์ (Tyler) เพิ่มเติมเกี่ยวกับการประเมินผลโครงการว่า ไม่ควรประเมินเฉพาะวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้อย่างเดียว แต่การประเมินถึงผลกระทบของโครงการทั้งที่ปรารถนาและไม่ปรารถนาด้วย รวมทั้งผลที่เกิดขึ้นและไม่เกิดขึ้นและได้ให้ความหมายของการประเมินโครงการว่าเป็นการรวบรวมข้อมูลเพื่อการตัดสินใจโครงการ ซึ่งมีจุดมุ่งหมาย 3 ประการ คือ

1) เพื่อปรับปรุงโครงการ โดยตัดสินใจว่าปัจจัยนำเข้าและวิถีกิจกรรมใดบ้างเป็นที่น่าพอใจและควรแก้ไข

2) เพื่อตัดสินใจบุคคลต่างๆ เช่น ผู้ดำเนินการ กลุ่มตัวอย่าง ว่าเหมาะสมหรือควรแก้ไขอย่างไร

3) เพื่อตัดสินใจการดำเนินงานของโครงการ

แนวคิดเกี่ยวกับจุดมุ่งหมายของการประเมินผลโครงการ ได้มีนักการศึกษาและนักวิชาการหลายๆ ท่าน เสนอแนวคิดไว้ ดังนี้

ฟรีแมน และคณะ (Feeman and Other) ได้กล่าวว่า จุดมุ่งหมายของการประเมินผลโครงการที่สำคัญมี 4 ประการ คือ

1) เพื่อต้องการคำถามต่างๆ ที่นำไปใช้ประโยชน์ในการวางแผน
2) เพื่อต้องการคำถามต่างๆ ที่จะประโยชน์ต่อการดำเนินงานของโครงการ

3) เพื่อต้องการคำถามเกี่ยวกับการวินิจฉัยผลกระทบที่เกิดขึ้นจากโครงการ

4) เพื่อต้องการคำถามเกี่ยวกับประสิทธิภาพของโครงการ

ไทเลอร์ (Tyler) ได้กล่าวว่าจุดมุ่งหมายของการประเมินผลโครงการ คือ

1) เพื่อเลือกทางเลือกที่มีอยู่หลายทาง แล้วตัดสินใจเลือกทางเลือกใดทางหนึ่งว่าจุดมุ่งหมายของการศึกษาที่ตั้งไว้ในรูปของจุดมุ่งหมายเชิงพฤติกรรมนั้นประสบความสำเร็จหรือไม่ ส่วนใดประสบความสำเร็จก็อาจใช้ได้ต่อไป หากส่วนใดไม่ประสบความสำเร็จก็จะได้มีการปรับปรุงแก้ไขต่อไป

2) เพื่อวิจัยหาข้อเท็จจริงและความเชื่อถือได้ของโครงการ แล้วหาความก้าวหน้าของการศึกษากลุ่มของประชากรขนาดใหญ่ เพื่อให้ได้ข้อมูลที่น่าเชื่อถือได้ต่อสาธารณชน ในอันที่ช่วยเข้าใจปัญหาและความต้องการทางการศึกษา และนำข้อมูลนั้นเป็นแนวทางในการที่จะปรับปรุงนโยบายทางการศึกษาที่คนส่วนใหญ่เห็นด้วยได้

จากแนวคิดต่างๆที่กล่าวมาพอสรุปได้ว่า จุดมุ่งหมายของการประเมินผลโครงการ ต้องมีความชัดเจน และครอบคลุมเนื้อหาที่จะประเมิน และรู้ว่าทำไมจึงต้องประเมิน และประเมินเพื่อค้นหาอะไร เช่น เพื่อหาปัญหาของโครงการ เพื่อแก้ไขปัญหาโครงการ เพื่อหาข้อมูลเกี่ยวกับโครงการที่กำลังดำเนินการอยู่ หรือตัดสินผลสำเร็จของโครงการ ดังนั้นจุดมุ่งหมายของการประเมินถือว่าเป็นกลยุทธ์หรือวิธีการหนึ่งที่จะช่วยให้ทราบสิ่งที่ต้องการจากโครงการ และนำข้อมูลที่ได้ไปใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาโครงการให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ดังนั้นผู้วิจัยจึงได้ใช้แนวคิดนี้เป็นพื้นฐานในการศึกษาทำความเข้าใจเพื่อนำไปปรับใช้ในการศึกษาปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานตาม โครงการจัดการเรียนการสอนแบบทวิภาษาในพื้นที่ 4 จังหวัดชายแดนภาคใต้ในครั้งนี้

นิตา ชูโต 2527 กล่าวว่า การประเมินผลโครงการมีเป้าหมายใหญ่ๆ 2 ประการ คือ

1. การประเมินคุณค่า ซึ่งครอบคลุมถึง การประเมินประสิทธิผล (Effectiveness) และหรือประสิทธิภาพ (Efficiency) ของนโยบายหรือโครงการ

2. การวิจัยประเมินผล เป็นเครื่องมือสำคัญที่ช่วยให้ผู้บริหารสามารถตัดสินใจในการจัดสรรและจัดการทรัพยากรต่างๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งต้นทุนงบประมาณ

รัตนะ บัวสนธ์ (2540:17) กล่าวว่า เป้าหมายการประเมินผลโครงการหรือเรียกว่าเป้าหมายของโครงการ เป็นการพยายามตอบคำถามที่ว่าเราประเมินโครงการไปทำไม รัตนะ บัวสนธ์ ได้ให้แนวคำตอบสองประการ เป้าหมายการประเมินผลโครงการประการแรก เพื่อก่อประโยชน์ต่อการพัฒนาสังคม นำผลการประเมินโครงการเพื่อแก้ไขและป้องกันปัญหาที่เพิ่งเกิดขึ้นในสังคม เป้าหมายการประเมินผลโครงการประการที่สอง เพื่อการตัดสินคุณค่าของโครงการ ส่วนการนำประโยชน์ไปใช้นั้นเป็นเป้าหมายรอง

เขาวดี ราชย์กุล วิบุรณ์ศรี (2546) ได้กล่าวถึงการประเมินผลโครงการโดยทั่วไป จำเป็นต้องมีเป้าหมาย (Goal) ที่ชัดเจน ซึ่งปกติจะประกอบด้วยเป้าหมาย 2 ประเภท คือ (1) เป้าหมายของโครงการ (The Research Goal) ใช้ตรวจสอบกระบวนการดำเนินโครงการ และผลิตผลที่ได้ เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของโครงการหรือไม่อย่างไร ดังนั้นการประเมินโครงการ คือ การหาแนวทางตัดสินใจ (Decision making) และการประเมินโครงการไม่มีเป้าหมายเพื่อการค้นหาสะสมความรู้ต่อการวิจัยต่อไป แต่จะมุ่งไปสู่การค้นหาสิ่งที่โครงการได้ดำเนินไปแล้ว มีสิ่งใดที่ควรจะทำต่อไปตามวัตถุประสงค์ของโครงการศึกษาว่าระหว่างการดำเนินโครงการ มีปัญหาอะไรบ้างที่ควรปรับปรุง เพื่อบรรลุเป้าหมายของโครงการ

สมหวัง พิธิยานุวัฒน์ (2544) กล่าวว่า วัตถุประสงค์ที่สำคัญของการประเมินผลโครงการ คือ การหาแนวทางตัดสินใจ (Decision Making) และการประเมินผลโครงการไม่มีเป้าหมายเพื่อการค้นหาสะสมความรู้ต่อการวิจัยต่อไป แต่จะมุ่งไปสู่การค้นหาที่โครงการได้ดำเนินไปแล้ว สิ่งใดที่จะดำเนินต่อไปตามวัตถุประสงค์ของโครงการ และศึกษาว่าระหว่างดำเนินโครงการนั้นมีปัญหาใดบ้างที่ควรปรับปรุงเพื่อบรรลุเป้าหมายของโครงการ ดังนั้น การประเมินผลโครงการจึงจำเป็นต้องคำนึงถึงคุณค่าและข้อตกลงต่างๆ ของโครงการอย่างดีก่อนที่ดำเนินโครงการที่แท้จริงในการประเมินผลโครงการจึงต้องมีการวางแผนการประเมินผลอย่างมีระบบให้สอดคล้องกับแผนโครงการ และได้ดำเนินการตั้งแต่เริ่มกำหนดโครงการจนเสร็จสิ้นโครงการ และการตั้งวัตถุประสงค์ในการประเมินผลโครงการนั้น สมหวัง พิธิยานุวัฒน์ กล่าวว่า อาจตรวจสอบได้จากรายการ ดังต่อไปนี้

1. วัตถุประสงค์โครงการคืออะไร เป็นต้นว่า เกี่ยวกับความสนใจทางพฤติกรรม ความรู้ หรือทัศนคติ ฯลฯ
2. โครงการนั้นจะใช้กับใคร สำหรับรายบุคคลกลุ่มเล็กๆ หรือชุมชนกลุ่มใหญ่
3. โครงการนั้นจะต้องใช้เวลาเท่าไร คือ เป็นโครงการระยะยาว หรือโครงการระยะสั้น
4. เกณฑ์ที่ใช้ในการประเมินผลคืออะไร

จากแนวคิดต่างๆ ที่กล่าวมาผู้วิจัยสรุปได้ว่า การกำหนดเป้าหมายและวัตถุประสงค์ของโครงการถือว่าเป็นสิ่งสำคัญที่สุดของการประเมินผลโครงการ เพราะเป้าหมายหรือวัตถุประสงค์นั้น คือ การคาดหวังที่เกี่ยวกับการดำเนินงาน เพื่อให้ทราบว่าโครงการนั้นมีขึ้นเพื่ออะไร ได้ผลอะไรบ้าง และเพื่อใช้ตรวจสอบกระบวนการดำเนินโครงการและผลิตผลที่ได้ว่าเป็นไปตามวัตถุประสงค์ของโครงการหรือไม่อย่างไร ซึ่งทางผู้วิจัยได้นำแนวคิดดังกล่าวมาใช้เป็นแนวทางในการศึกษาปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานตามโครงการจัดการเรียนการ

สอนแบบทวิภาษา ในครั้งนี้ เพื่อให้ดำเนินการวิจัยมีทิศทางหรือแนวทางที่มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

ลักษณะของการประเมินผลโครงการ

นิตา ชูโต (2527:38-40) ได้แจกแจงลักษณะของการประเมินผลโครงการเป็น 3 ลักษณะใหญ่ๆ ดังนี้

1. การประเมินระหว่างแผนและวิเคราะห์โครงการ (Evaluation During Planning and Appraisal) หรือ (Ex-ante Evaluation) ในช่วงระยะเริ่มแรกของโครงการ เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการประเมิน ได้แก่การเสนอของโครงการ คำโครงการเริ่มแรก และการศึกษาความเป็นไปได้ของโครงการ (Pre-Feasibility Study) และ (Feasibility Study) ตั้งแต่ด้านเทคนิค เครื่องมือ เครื่องใช้ทุน ที่ทำได้ (Funding) การประเมินความต้องการ (Need Assessment) ความพร้อมทางสิ่งแวดล้อมและสังคม (Environment and Social Impact) ระบบการบริหาร (Administration Management) ทั้งของโครงการและระดับท้องถิ่นความเป็นไปได้ทางเศรษฐกิจ ผลตอบแทนต่อหน่วยค่าใช้จ่าย (Benefit Study) ผลตอบแทนสุทธิที่คาดว่าจะเกิดแก่สังคม

2. การประเมินในช่วงระหว่างโครงการ (On-Going Project Evaluation) ในช่วงระหว่างปฏิบัติโครงการนั้น เพื่อเป็นการแน่ใจว่าโครงการได้ดำเนินไปอย่างถูกต้องครบถ้วนตามระยะเวลาที่กำหนดและทำงานอย่างมีประสิทธิภาพ แก้ไขปัญหา และข้อผิดพลาดได้ทันที่ จึงสมควรให้มีการประเมินโครงการในช่วงระหว่างดำเนินการโครงการ เพื่อเป็นการประเมินความต้องการติดตาม และควบคุมให้งานดำเนินไปตามแผนงานประเมินในช่วงนี้มีชื่อเรียกต่างๆ กันไป เช่น การประเมินเพื่อประมวลผลและแก้ไขปัญหาในระหว่างโครงการ (Formative Evaluation) การประเมินแผนปฏิบัติและติดตามงาน (Implementation or Monitoring) การประเมินกระบวนการทำงาน (Process Evaluation)

เอกสารที่ใช้พิจารณาในการประเมิน ได้แก่ รายงานความก้าวหน้า รายงานด้านเทคนิค รายการเงิน รายงานประจำปีของโครงการที่กำลังดำเนินงานรวมทั้งรายงานการใช้เงินอุดหนุนของสภาพผู้ให้ทุน รวมทั้งแบบบันทึกการให้บริการต่างๆ

ผู้ประเมินโครงการในช่วงนี้ ส่วนใหญ่ คือ ผู้ที่ร่วมในระหว่างปฏิบัติโครงการในหน่วยงานประเมินภายในโครงการหรืออาจจะเป็นกลุ่มผู้เชี่ยวชาญหรือที่ปรึกษาเฉพาะงานบุคคลที่จะได้รับรายงานการประเมินคือ ผู้บริหารโครงการตามแผนการบริหาร และผู้ให้ทุนอุดหนุนโครงการ และหน่วยงานที่จัดทำโครงการ

3. การประเมินหลังจากเสร็จสิ้นโครงการ (Post-Project Evaluation หรือ Summative Evaluation) การประเมินหลังจากเสร็จสิ้นโครงการนั้น เป็นเครื่องแสดงวัดว่าโครงการได้ถึงระดับที่วางไว้หรือไม่ หรือมีปัญหาอะไรเกิดขึ้นที่ทำให้โครงการไม่ประสบผลเท่าที่ควร เมื่อเปรียบเทียบกับทุนที่ใช้ไป

เอกสารที่เกี่ยวกับการประเมินผลหลังเสร็จสิ้น จึงเป็นการรวบรวมของเอกสารในส่วนที่ 1 และ 2 พร้อมทั้งการวัดผลการประเมินในระยะสุดท้าย (Outcome หรือ Impact Evaluation)

ผู้ประเมินผลครั้งสุดท้ายนี้ (Summative Evaluation) อาจจะเป็นเจ้าหน้าที่โครงการหรืออาจเป็นผู้เชี่ยวชาญภายนอก ซึ่งได้รับการว่าจ้างให้มาประเมินผลก็ได้

สรุปได้ว่า ลักษณะของการประเมินผลโครงการประกอบด้วย การประเมินระหว่างแผนและวิเคราะห์โครงการซึ่งเป็นช่วงระยะเริ่มแรกของโครงการ การประเมินในช่วงระหว่างโครงการ และการประเมินหลังจากเสร็จสิ้นโครงการ

ผู้วิจัยได้ใช้ลักษณะการประเมินผลที่สอง คือ การประเมินในช่วงระหว่างโครงการ (Formative Evaluation) เป็นแนวคิดพื้นฐานในการศึกษาปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานตามโครงการจัดการเรียนการสอนแบบทวิภาษาในพื้นที่ 4 จังหวัดชายแดนภาคใต้ มีรายละเอียดดังนี้

การประเมินผลมีหลายประเภท ขึ้นอยู่กับวัตถุประสงค์ และเป้าประสงค์ที่จะใช้ในการประเมิน โดยพื้นฐานประเภทการประเมินผลขึ้นพื้นฐานที่สำคัญที่สุดมีวิธีการต่างกัน 2 วิธี คือ Formative และ Summative Evaluation

Formative Evaluation หมายถึง การประเมินผลที่สร้างในขณะที่กำลังมีการดำเนินการอยู่ แล้วนำผลที่ได้มาใช้ในการปรับปรุง ส่วน Summative Evaluation หมายถึง การประเมินเมื่อเสร็จสิ้นการปฏิบัติงานแล้ว Formative Evaluations ใช้ในการปรับปรุงและพัฒนาสิ่งที่ถูกประเมิน เป็นการช่วยตรวจสอบผลงานที่ส่งมอบ คุณภาพของการปฏิบัติงาน และการประเมินสภาพในบริบทขององค์การ กิจกรรมการปฏิบัติงานของบุคลากร ปัจจัยนำเข้าต่างๆ ฯลฯ โดยการประเมินแบบ Formative Evaluation ไม่ได้ทำ 1 หรือ 2 ครั้งในช่วงของการดำเนินการตามแผนงานโครงการเท่านั้น แต่จะทำการประเมินได้หลายขั้นตอน โดยดำเนินการซ้ำแล้วซ้ำอีกในกระบวนการพัฒนา ตรงกันข้ามกับกับ Summative Evaluation ซึ่งใช้ในการตรวจสอบผลลัพธ์ หรือประสิทธิผลของสิ่งที่จะประเมิน ผู้ประเมินจะสรุปผลด้วยการอธิบายว่าเกิดอะไรขึ้นบ้างในขั้นตอนต่างๆ เพื่อส่งมอบงาน หรือเทคโนโลยี วัตถุประสงค์ในการประเมินนี้สามารถบอกถึงเหตุของผลลัพธ์ที่เกิดขึ้น สามารถบอกถึงปัจจัยเหตุที่เกิดผลกระทบในภาพรวมได้

การประเมินแบบ Summative Evaluation ที่ดีควรจะนำสารสนเทศจากการประเมิน Formative Evaluation มาใช้ร่วมอธิบายด้วย

การประเมินระหว่างดำเนินการโครงการ (Formative Evaluation) เป็นการประเมินผลเพื่อการปรับปรุงเป็นสิ่งสำคัญซึ่งมักจะใช้ประเมินผลระหว่างแผนหรือระหว่างพัฒนาโครงการ ผลที่ได้จาก Formative Evaluation นั้น จะช่วยตั้งวัตถุประสงค์ของโครงการให้เป็นไปตามเป้าหมายที่แท้จริง นอกจากนี้ Formative Evaluation อาจใช้ในระหว่างดำเนินโครงการ จะช่วยตรวจสอบว่า โครงการได้ดำเนินไปตามแผนของโครงการอย่างไร อาจเรียกชื่อเฉพาะว่า Implementation Evaluation หรือ Formative Evaluation อาจตรวจสอบความก้าวหน้าของโครงการว่าดำเนินได้ผลเพียงไร เรียกว่า Progress Evaluation

โดยทั่วไปแล้ว Formative Evaluation อาจใช้ประเมินสิ่งต่อไปนี้

1. ทบทวนแผนของโครงการ
2. การสร้างแผนของโครงการ
3. การพัฒนาแบบสอบถาม (Questionnaire) หรือรายการ (Check List) สำหรับรวบรวมข้อมูลตามเรื่องที่ต้องการ
4. การคัดเลือกวิธีการวัดผลที่เหมาะสม
5. การกำหนดตารางเวลาการประเมินผลให้สอดคล้องกับการดำเนินโครงการ
6. การเตรียมข้อมูลที่จะเป็นข่าวสารสำหรับการรายงานและเสนอแนะสำหรับการตัดสินใจเกี่ยวกับการดำเนินโครงการ
7. การแนะนำแนวทางปรับปรุง การแก้ปัญหา และการเปลี่ยนแปลงการปฏิบัติของโครงการ

Formative Evaluation จะรวมวิธีการประเมินไว้หลายประเภท ได้แก่

1. Needs Assessment กำหนดว่าใครต้องการโปรแกรมนี้ ความต้องการมีมากน้อยขนาดไหน และอะไรบ้างที่จะทำให้งานเป็นไปตามที่ต้องการ
2. Evaluability Assessment กำหนดว่าการประเมินผลมีความเป็นไปได้หรือไม่ และผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสียสามารถเข้ามาช่วยจัดการให้งานนั้นเกิดประโยชน์ได้ด้วยวิธีใด
3. Structured Conceptualization เป็นการช่วยให้พันธมิตรกำหนดโปรแกรม หรือเทคโนโลยีกำหนดกลุ่มประชากรเป้าหมาย และผลลัพธ์ที่เป็นไปได้ว่าจะเกิดขึ้น
4. Implementation Evaluation เป็นการติดตามควบคุมกำกับโปรแกรม หรือเทคโนโลยีที่กำลังดำเนินการ

5. Process Evaluation เป็นการสืบสาวราวเรื่องกระบวนการปฏิบัติงานตามโปรแกรม หรือเทคโนโลยี รวมทั้งกิจกรรมการดำเนินการตามทางเลือกต่างๆ ด้วย

Summative Evaluation แบ่งออกได้ดังนี้

1. Outcome Evaluations เป็นการสืบสาวราวเรื่องโปรแกรม หรือเทคโนโลยีที่แสดงให้เห็นถึงประสิทธิผลอย่างเฉพาะเจาะจง ตามที่กำหนดเป้าหมาย และผลลัพธ์ไว้

2. Impact Evaluation เป็นการประเมินในภาพรวมที่กว้างกว่า เป็นผลที่เกิดขึ้นจากโปรแกรม หรือเทคโนโลยีทั้งที่ตั้งใจ และไม่ได้ตั้งใจให้เกิดขึ้นในภาพรวม

3. Cost-Effectiveness and Cost-Benefit Analysis เป็นการกำหนดข้อคำถาม ประสิทธิภาพตามมาตรฐานของผลลัพธ์ ในความหมายของต้นทุน และคุณค่าที่เป็นตัวเงิน

4. Secondary Analysis เป็นตรวจสอบข้อมูลซ้ำ เพื่อกำหนดข้อคำถามใหม่

5. Meta-Analysis เป็นการผสมผสานการประมาณการผลลัพธ์จากการศึกษาที่หลากหลายวิธีการ เพื่อนำไปสู่การตัดสินใจตามข้อคำถามการประเมินในภาพรวม หรือการสรุปผล

ขั้นตอนการประเมินผลโครงการ

คณิต พุ่มแก้ว (2550) ได้รวบรวมความหมายของนักวิชาการและนักการศึกษาเกี่ยวกับการประเมินผลโครงการ ซึ่งได้กล่าวไว้ ดังนี้

แนวคิดเกี่ยวกับขั้นตอนของการประเมินผลโครงการนั้น มีนักการศึกษาและนักวิชาการได้วางกรอบและขั้นตอนการประเมินโครงการไว้มากมายหลายท่าน เช่น

ปาริชาติ วลัยเสถียร (2527) ได้สรุป ขั้นตอนในการประเมินโครงการ คือ

1. การกำหนดวัตถุประสงค์ในการประเมิน ซึ่งเป็นสิ่งที่จะชี้ให้เห็นรูปแบบ และทิศทางของการประเมินผล

2. ศึกษารายละเอียดของโครงการที่จะประเมินผล ซึ่งจะครอบคลุมวัตถุประสงค์ ความเป็นมา ขอบเขตโครงการ งบประมาณ ฯลฯ กิจกรรมและของโครงการ และโครงสร้างของโครงการ

3. แปลวัตถุประสงค์ของโครงการให้เป็นเครื่องชี้วัดความสำเร็จที่สามารถวัดได้

4. เลือกข้อมูลเพื่อวัดการเปลี่ยนแปลงตามทิศทางและวัตถุประสงค์ที่ต้องการ

5. การเก็บรวบรวมข้อมูล แปลความหมาย และสรุป

6. รายงานผล

ประชุม รอดประเสริฐ (2537) ได้เสนอขั้นตอนการประเมินไว้ 6 ขั้นตอน

ขั้นที่ 1 กำหนดความมุ่งหมายหรือวัตถุประสงค์ของการประเมิน

ขั้นที่ 2 การหาความต้องการในการประเมิน

ขั้นที่ 3 การหาเครื่องมือและการรวบรวมข้อมูล

ขั้นที่ 4 การวิเคราะห์ข้อมูล

ขั้นที่ 5 การรายงานข้อมูลและการรายงานผล

ขั้นที่ 6 การติดตามผล

จากขั้นตอนดังกล่าวนี้ สามารถกำหนดเป็นรูปของคำถามจัดลำดับเป็นขั้นตอนเพื่อเป็นทิศทางการประเมินได้ คือ ประเมินอะไร ประเมินทำไม ประเมินอย่างไร ประเมินเมื่อใด ประเมินโดยใคร เก็บรวบรวมข้อมูลอย่างไร วิเคราะห์ข้อมูลอย่างไร นำเสนอข้อมูลอย่างไร รายงานการประเมินผล การประเมินโดยใคร และผลการประเมินจะใช้ประโยชน์หรือมีประโยชน์อะไร

สรุปได้ว่า ขั้นตอนของการประเมินผลโครงการนั้นถือว่าเป็นกลไกที่สำคัญยิ่ง ในการวางแผนที่ทำการประเมินผลโครงการอย่างมีทิศทาง ชัดเจน และประสบความสำเร็จอย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งผู้วิจัยได้ใช้ขั้นตอนของการประเมินผลโครงการข้างต้นเป็นพื้นฐานในการศึกษาปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานตามโครงการจัดการเรียนการสอนแบบทวิภาษาในพื้นที่ 4 จังหวัดชายแดนภาคใต้ ในครั้งนี้

เทคนิคการประเมินผลโครงการ

สมหวัง พิริยานุวัฒน์ (2544:93) กล่าวว่า สำหรับเทคนิคของการประเมินผลโครงการไม่ต่างจากการวิจัยทั่วไป เป็นต้นว่า การค้นหาปัญหา การตั้งสมมุติฐาน การรวบรวมข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูล ตลอดจนเทคนิคการวัดผล การประเมินผลโครงการต่างจากการวิจัยทั่วไป ตรงที่ว่าปัญหาหรือคำถามในการศึกษา มักจะมาจากการตัดสินใจของผู้บริหาร (Decision Maker) มากกว่าที่จะได้จากนักวิจัย นอกจากนั้นคุณค่าที่คาดว่าจะได้จากโครงการก็มาจากผู้ช่วยเหลือหรือผู้ค้ำจุนโครงการเป็นส่วนใหญ่ การประเมินผลโครงการจึงมักจะประสบปัญหาความขัดแย้งระหว่างผู้ให้บริการ หรือ ผู้บริหารโครงการ กับผู้รับบริการและผู้วิจัยโครงการ ฉะนั้นในแผนการประเมินผลโครงการจึงต้องมีนักประเมินผล ซึ่งมีบทบาทสำคัญในการช่วยผู้บริหารวางแผนเป้าหมายของโครงการให้เป็นไปตามความต้องการของผู้ให้บริการ ผู้รับบริการ ตลอดจนชุมชนที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับโครงการนี้ ถ้ามีปัญหาขัดแย้งระหว่างกลุ่มคนดังกล่าวนี้ประเมินผลจะต้องค้นหาข้อมูลและศึกษาปัญหาจนกว่าจะได้วัตถุประสงค์ของโครงการที่พอใจ และชัดเจน

ตลอดจนได้เกณฑ์ที่จะใช้ในการประเมินด้วย นอกจากนี้ นักประเมินผลโครงการควรมีพื้นฐานความเข้าใจ และความรู้ต่อไปนี้

1) หลักการวิจัยที่สำคัญ (Major Research) และ ทฤษฎี หรือ หลักการ ภูมิหลัง (Background) ที่เกี่ยวกับการดำเนินโครงการ

2) ควรจะทราบตัวแปรอื่นๆ ที่มีอิทธิพลต่อผลที่จะเกิดขึ้น (Output) นอกเหนือจากวัตถุประสงค์ของโครงการที่ต้องการและไม่ต้องการ เป็นต้น

จากแนวคิดเทคนิคการประเมินผลโครงการสรุปได้ว่า เทคนิคที่สำคัญในการประเมินผลโครงการขึ้นอยู่กับนักประเมินเป็นหัวใจสำคัญ เพราะนักประเมินที่มีความรู้ความสามารถจะช่วยให้การประเมินโครงการบรรลุวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ ดังนั้นทางผู้วิจัยได้ใช้แนวคิดนี้มาเป็นพื้นฐานในการศึกษาปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานตามโครงการจัดการเรียนการสอนแบบทวิภาษาในครั้งนี้เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่วางไว้

สรุปการประเมินโครงการ เป็นการประเมินที่ครอบคลุมองค์ประกอบของโครงการทุกด้าน มีความเหมาะสมสำหรับผู้บริหารที่ต้องการข้อมูลสำหรับการตัดสินใจเพื่อให้การบริหารโครงการ มีประสิทธิภาพและประสพผลสำเร็จตามที่ต้องการได้ ในฐานะผู้วิจัยต้องการศึกษาปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานตามโครงการจัดการเรียนการสอนแบบทวิภาษาในพื้นที่ 4 จังหวัดชายแดนภาคใต้ ซึ่งเป็นคณะที่วิจัยของโครงการดังกล่าว จึงมีความต้องการที่จะทราบตลอดระยะเวลาในการดำเนินโครงการนั้นประสบความสำเร็จอยู่ในระดับใด มีปัญหาและอุปสรรค ข้อเสนอแนะอย่างไรบ้างเพื่อนำมาปรับปรุงและพัฒนา โครงการให้มีประสิทธิภาพและเกิดประโยชน์สูงสุด การศึกษาครั้งนี้ผู้วิจัยเลือกศึกษา 2 ด้าน ได้แก่ ด้านปัจจัยนำเข้าและด้านกระบวนการของโครงการเพื่อที่จะให้ได้ข้อมูลที่นำมาพัฒนาและปรับปรุงโครงการให้บรรลุวัตถุประสงค์ตามที่วางไว้

ข้อมูลเกี่ยวกับโครงการจัดการเรียนการสอนแบบทวิภาษาในพื้นที่ 4

จังหวัดชายแดนภาคใต้

ความเป็นมาของโครงการ

โครงการจัดการเรียนการสอนแบบทวิภาษาในพื้นที่ 4 จังหวัดชายแดนใต้ของมหาวิทยาลัยมหิดล ซึ่งดำเนินการโดย ศาสตราจารย์ ดร.สุวิไล เปรมศรีรัตน์ เป็นโครงการที่สืบเนื่องจากการทำงานวิจัยเพื่อท้องถิ่นในเขตพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ ซึ่งผลจากการ

ทำงานวิจัยเพื่อท้องถิ่นดังกล่าว พบว่าคนไทยมุสลิมในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ (ปัตตานี ยะลา นราธิวาส) ใช้ภาษาท้องถิ่น (ภาษามลายูปัตตานี) ในชีวิตประจำวัน จากผลการสำรวจดังกล่าว จึงนำมาสู่การริเริ่มโครงการจัดการเรียนการสอนแบบทวิภาษาในพื้นที่ 4 จังหวัดชายแดนภาคใต้ โดยมีวัตถุประสงค์ในการศึกษาเพื่อพัฒนาหลักสูตรการจัดการเรียนการสอนและการจัดการเรียนการสอนโดยใช้ภาษาท้องถิ่นและภาษาไทยเป็นสื่อในโรงเรียน 4 จังหวัดชายแดนภาคใต้ เป็นการจัดการศึกษาให้สอดคล้องกับความต้องการของคนในพื้นที่อย่างแท้จริง ซึ่งคาดว่าจะเส้นทางออกหนึ่งที่สามารถแก้ไขปัญหาด้านการศึกษาของจังหวัดชายแดนภาคใต้ในระยะยาวได้

การดำเนินงานโครงการจะไม่มีความก้าวหน้า หากขาดบุคลากรผู้ดำเนินงาน และขาดกระบวนการสร้างความตระหนัก หรือการสร้างความเข้าใจร่วมกันกับกลุ่มคนที่เกี่ยวข้องในระดับต่างๆ อันสืบเนื่องจากการดำเนินงานโครงการ หรือการชี้ปัญหาและเสนอแนวทางแก้ปัญหาโดยใช้แนวทางการดำเนินงานของโครงการ และแสดงให้เห็นถึงผลประโยชน์ที่จะได้รับ

การสรรหามูลากร ดำเนินไปพร้อมๆ กันกับการสร้างความเข้าใจในการทำงานของโครงการ หรือการกระตุ้นให้บุคคลหรือหน่วยงานเห็นความสำคัญของการดำเนินโครงการ กระทั่งเห็นชอบด้วยและให้ความร่วมมือในการปฏิบัติงาน

การสรรหามูลากรและสร้างความตระหนัก สามารถแบ่งเป็น 4 ส่วน ได้แก่

1. การสรรหาทีมวิจัยในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ การแสวงหาความร่วมมือระหว่างองค์กร ที่เป็นกลุ่มแกนนำผู้ปฏิบัติงานและเห็นด้วยกับแนวทางการดำเนินงาน โครงการมาตั้งแต่เริ่มการทำงาน ได้แก่ อาจารย์แวมายิ ปารามัด (อาจารย์นักภาษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี) อาจารย์สาเหอะอับดุลเลาะ อัลยุฟรี (อาจารย์ผู้เชี่ยวชาญภาษามลายูและอาหารับมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี) อาจารย์แวยูโซะ สามะอาลี (ประธานสภาวัฒนธรรมประจำจังหวัดปัตตานี) อาจารย์เจ๊ะสุเซ็น เจ๊ะอุบง (คณะกรรมการอิสลามประจำจังหวัดปัตตานี) การสรรหาทีมวิจัยหลักนั้น ส่วนใหญ่เกิดจากเครือข่ายและความสัมพันธ์ที่มีมาแต่เดิมระหว่าง ศาสตราจารย์.ดร.สุวิไล เปรมศรีรัตน์ และบุคคลอื่น รวมถึงความสามารถทางด้านภาษาและวัฒนธรรมของผู้ที่จะเข้าร่วมทีมวิจัย จากนั้นจึงเกิดกระบวนการสรรหาทีมวิจัยต่อไปเรื่อยๆ นอกจากการสร้างเครือข่ายจากการรู้จักเช่นนี้แล้ว โครงการยังได้บุคลากรที่เป็นปราชญ์ชาวบ้านที่เข้าร่วมโครงการวิจัยท้องถิ่นกับสำนักงานกองทุนการวิจัย (สกว.) และได้มีการสรรหามูลากรเข้าร่วมเป็นคณะกรรมการดำเนินงานโครงการ นอกจากนี้ได้มีการสร้างเครือข่ายระหว่างองค์กร ซึ่งดำเนินการพัฒนาภาษามลายูปัตตานีอย่างเป็นระบบ จำเป็นต้องให้กระทรวงศึกษาธิการ

เป็นผู้รับผิดชอบโดยตรงต่อการพัฒนาการเรียนรู้ของเยาวชนไทยในประเทศ เข้าร่วมและเห็นชอบกับแนวทางการดำเนินโครงการ

2. การสรรหาโรงเรียน และครูเข้าร่วมโครงการ การพัฒนาภาษามลายูปาดานีเข้าสู่ระบบการศึกษาในโรงเรียน จำเป็นต้องคัดเลือกโรงเรียนที่จะเข้าร่วมโครงการ ดังนั้นคณะดำเนินงานโครงการจัดการเรียนการสอนแบบทวิภาษา จึงได้จัดประชุมระดมความคิดเพื่อหาแนวทางในการคัดเลือกโรงเรียน และครูผู้สอนให้เหมาะสมกับการนำหลักสูตรทวิภาษาในการจัดการเรียนการสอน ที่ประชุมได้กำหนดให้คณะกรรมการดำเนินงานวิจัยทุกฝ่ายในพื้นที่ดำเนินการสำรวจเบื้องต้น จึงได้โรงเรียนที่เหมาะสมเข้าร่วมโครงการ

3. การฝึกอบรมบุคลากร คณะกรรมการดำเนินงานโครงการทุกฝ่ายจำเป็นที่จะต้องได้รับการฝึกอบรมและปฏิบัติการในเรื่องต่างๆ ร่วมกัน เพื่อให้ทุกฝ่ายปฏิบัติหน้าที่ได้ตามภาระและบทบาท

4. การสร้างความเข้าใจต่อการดำเนินโครงการ และการแสวงหาความร่วมมือกับคนในชุมชน เนื่องด้วยคนในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้มีอัตลักษณ์ทางด้านภาษา วัฒนธรรม และศาสนาเป็นของตัวเอง ซึ่งแตกต่างจากคนส่วนใหญ่ในประเทศ ดังนั้นการเข้าถึงปัญหาและเข้าถึงความต้องการของคนในชุมชนจึงเป็นเรื่องที่ต้องใช้ระยะเวลาในการทำงาน

เป้าหมายสูงสุด

เพื่อสร้างเยาวชนไทยมุสลิมเชื้อสายมลายูในจังหวัดชายแดนภาคใต้ให้เป็นประชากรที่มีคุณภาพ ประสบความสำเร็จในการศึกษา การทำงานและการดำรงชีวิตในสังคมไทย โดยสามารถรักษาอัตลักษณ์ท้องถิ่นไว้ได้ เป็นผู้ที่พูด-เขียนทั้งสองภาษา คือ ภาษามลายูถิ่นและภาษาไทย ปฏิบัติได้เหมาะสมทั้งในวัฒนธรรมความเป็นมลายูและความเป็นไทย

พื้นที่วิจัยเป้าหมาย/ขอบเขต

ดำเนินการในโรงเรียนทดลอง จำนวน 4 แห่ง ในเขตพื้นที่ 4 จังหวัดชายแดนภาคใต้ ได้แก่ ปัตตานี ยะลา นราธิวาส และสตูล ซึ่งมีนักเรียนพูดภาษามลายูถิ่น 100 % ตั้งแต่ชั้นปฐมวัย (อนุบาล1-อนุบาล 2) จนจบการศึกษาภาคบังคับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-ประถมศึกษาปีที่ 6 ได้แก่

โรงเรียนบ้านประจัน ต.ประจัน อ.ยะรัง จ.ปัตตานี

โรงเรียนบ้านบึงน้ำใส ต. ตะโละหะลอ อ.รามัน จ.ยะลา

โรงเรียนไทยรัฐวิทยา 10 (บ้านใหม่) ต.กะลุวอเหนือ อ.เมือง จ.นราธิวาส

โรงเรียนบ้านตำมะลังเหนือ ต.ตำมะลัง อ.เมือง จ.สตูล

ระยะเวลาในการดำเนินงาน

โครงการวิจัยการจัดการเรียนการสอนโดยใช้ภาษาท้องถิ่นและภาษาไทยเป็นสื่อ: กรณีการจัดการศึกษาแบบทวิภาษา (ภาษาไทย-ภาษามลายูถิ่น) ในโรงเรียนเขตพื้นที่สี่จังหวัดชายแดนภาคใต้ มีระยะเวลาในการทำงานอย่างต่อเนื่อง 9 โดยแบ่งการดำเนินงานออกเป็น 3 ระยะ ดังนี้

ระยะที่ 1 (กันยายน 2550-สิงหาคม 2553) การเตรียมการและการจัดการเรียนการสอนในชั้นอนุบาลปีที่ 1- ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 (ภาคเรียนที่ 1)

ระยะที่ 2 (ตุลาคม 2553-กันยายน 2556) การเตรียมการและการจัดการเรียนการสอนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 (ภาคเรียนที่ 2)-ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 (ภาคเรียนที่ 1)

ระยะที่ 3 (ตุลาคม 2556-กันยายน 2559) การเตรียมการและการจัดการเรียนการสอนในชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 (ภาคเรียนที่ 2)-ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

วิธีดำเนินงานวิจัย

โครงการนี้เป็นโครงการวิจัยปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม โดยมีการทำงานร่วมกันระหว่างภาคีต่างๆ ได้แก่ ชุมชน (คนไทยมุสลิมเชื้อสายมลายูในจังหวัดชายแดนภาคใต้) สถาบันวิชาการ (มหาวิทยาลัยมหิดล มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์) และหน่วยงานด้านการศึกษาของภาครัฐ โดยรวบรวมองค์ความรู้เกี่ยวกับการจัดการศึกษาโดยใช้ภาษาท้องถิ่นเป็นสื่อในระดับสากลและนำมาสังเคราะห์และคิดสรรเพื่อปรับใช้ให้เหมาะสมกับกลุ่มเป้าหมายตามบริบทของพื้นที่ชายแดนภาคใต้

การดำเนินงานโครงการทวิภาษาในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ มีแนวทางดังต่อไปนี้

1. ประยุกต์ใช้ทฤษฎีการเรียนรู้ (Lerning Theory) และกรอบแนวคิดของการจัดการศึกษาแบบพหุภาษาโดยใช้ภาษาแม่ (MTB MLE) เพื่อออกแบบการจัดการเรียนการสอนแบบทวิภาษา (เต็มรูป) ในพื้นที่ชายแดนภาคใต้

2. จัดตั้งคณะกรรมการอำนวยการโครงการวิจัย และคณะกรรมการอำนวยการดำเนินงานเพื่อขับเคลื่อนโครงการให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ และสนับสนุนเชิงนโยบายเพื่อให้เป็นไปตามเป้าหมายของโครงการ

3. การดำเนินกิจกรรม 9 ภารกิจ ซึ่งเป็นองค์ประกอบหลักของการดำเนินโครงการทวิภาษา ได้แก่ (1) การทำวิจัยพื้นฐาน (2) การสร้างระบบตัวเขียน (3) การสร้างความตระหนัก

และความเข้าใจร่วมกัน (4) การสรรหาและฝึกอบรมบุคลากร (5) การสร้างหลักสูตร และแผนการจัดการเรียนการ (6) การสร้างสื่อประกอบการเรียนการสอน (7) การติดตามและการประเมินผล (8) การสร้างความร่วมมือระดับชุมชนและสังคม รวมทั้งหน่วยงานต่างๆ ทั้งในพื้นที่และส่วนกลาง (9) ทบทวนนโยบายการศึกษาและนโยบายการศึกษาแห่งชาติ

ผลที่คาดว่าจะได้รับ

1. ได้รูปแบบทางการศึกษาที่เหมาะสมกับเยาวชนไทยมุสลิมในเขตพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ (เป็นประชากรที่มีความรู้ความสามารถทั้งภาษามลายูถิ่นและภาษาไทย)
2. อนุรักษ์ภาษาและวัฒนธรรมท้องถิ่นอันเป็นมรดกของประเทศชาติ
3. สามารถสร้างความมั่นคงในด้านการศึกษาและการเมือง
4. สามารถฟื้นฟูความมั่นใจที่ชุมชนมีต่อรัฐให้กลับคืนมา (เนื่องจากโครงการจัดการเรียนการสอนแบบทวิภาษา สามารถแสดงให้เห็นถึงความจริงใจใส่ใจเรื่องการศึกษาของคนไทยมุสลิมเชื้อสายมลายูอย่างแท้จริง เข้าใจและเข้าถึงปัญหา อีกทั้งมีระยะเวลาการทำงานยาวนาน)
5. ได้แนวทางการงานแบบมีส่วนร่วมอย่างแท้จริงทั้งที่เป็นชุมชน, หน่วยงานภาครัฐ, นักวิชาการ, หน่วยงานเอกชนและองค์กรนานาชาติ เพื่อให้ทุกฝ่ายได้พัฒนาและผลักดันโครงการจัดการเรียนการสอนแบบทวิภาษา ให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์และอยู่อย่างยั่งยืน
6. ได้กลไกการทำงานอย่างมีประสิทธิภาพสำหรับการดำเนินงานในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ในด้านการประสานงานระหว่างฝ่ายวิชาการ ชุมชน องค์กรภาครัฐ และองค์กรเอกชน

ผู้รับผิดชอบโครงการ

คณะวิจัยจากศูนย์ศึกษาและฟื้นฟูภาษาและวัฒนธรรมในภาวะวิกฤตสถาบันวิจัยภาษาและวัฒนธรรมเอเซีย มหาวิทยาลัยมหิดล ประกอบด้วยบุคลากรจากส่วนกลาง และบุคลากรในพื้นที่จากมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี รวมทั้งสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.) กระทรวงศึกษาธิการ (ผ่านสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา)

ทุนวิจัย/งบประมาณ

โครงการได้รับการสนับสนุนจากองค์การทุนเพื่อเด็กแห่งสหประชาชาติ (UNICEF), สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.) ศูนย์ศึกษาและพัฒนาสันติวิธี มหาวิทยาลัยมหิดล รวมทั้งการสนับสนุนจากสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

เอกสารและงานวิจัยต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับโครงการจัดการเรียนการสอนแบบทวิภาษาที่มีลักษณะใกล้เคียงกับประเด็นที่ศึกษา เพื่อเป็นแนวทางในการศึกษาวิจัย มีดังต่อไปนี้

อานัส ยูนิ (2552) ได้ทำการศึกษาเรื่องการประเมินผลโครงการส่งเสริมอาชีพแก่ผู้ได้รับผลกระทบจากเหตุการณ์ความไม่สงบในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ พบว่า

1) ผลสัมฤทธิ์ของการดำเนินโครงการด้านคุณภาพชีวิตของผู้เข้าร่วมโครงการ พบว่า จากการเข้าร่วมโครงการทำให้มีชีวิตที่ดีขึ้น สามารถสร้างอาชีพที่มีความมั่นคงแก่ครอบครัว และผลสัมฤทธิ์ของการดำเนินโครงการด้านความพึงพอใจของผู้เข้าร่วมโครงการ มีความพึงพอใจในระดับปานกลาง เป็นผลมาจากการดำเนินงานโครงการที่ไม่สามารถตอบสนองความต้องการของผู้เข้าร่วมโครงการเท่าที่ควรในประเด็นที่สำคัญ เช่น ความรู้ ความเข้าใจของเจ้าที่ผู้รับผิดชอบโครงการ ขั้นตอนการดำเนินงานโครงการ งบประมาณที่ให้การสนับสนุนในการส่งเสริมอาชีพ การติดตามและการประเมินผล เป็นต้น

2) ปัญหาและอุปสรรคจากการดำเนินโครงการ ได้แก่ บุคลากรผู้รับผิดชอบโครงการ ไม่เพียงพอ งบประมาณการดำเนินโครงการมีจำกัด และการบริหารจัดการโครงการขาดการประเมินผลสัมฤทธิ์ของโครงการอย่างต่อเนื่อง ส่งผลให้การดำเนินโครงการไม่เกิดประสิทธิภาพเท่าที่ควร

3) ข้อเสนอแนะเพื่อการบริหารโครงการ ดังนี้ ควรขอรับการสนับสนุนงบประมาณเพื่อดำเนินโครงการอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้สอดคล้องกับจำนวนผู้ได้รับผลกระทบที่เพิ่มขึ้นในทุกๆปี โดยกำหนดผู้รับผิดชอบโครงการโดยตรงและวางแผนการดำเนินงานในทุกขั้นตอนของการดำเนินโครงการอย่างครอบคลุมและสอดคล้องกับเป้าหมาย ตลอดจนพัฒนาบุคลากรให้ความรู้เกี่ยวกับอาชีพ เพื่อให้สามารถถ่ายทอดให้กับผู้เข้าร่วมโครงการ และควรมีการติดตามและประเมินผลสัมฤทธิ์ของโครงการอย่างต่อเนื่อง เพื่อเสนอแนะแนวทางในการแก้ปัญหาและอุปสรรคจากการดำเนินโครงการ ซึ่งจะส่งผลให้การดำเนินโครงการบรรลุวัตถุประสงค์และเป้าหมายที่กำหนดไว้

ฤทธิ์ สุวรรณกุล (2551) ได้ทำการศึกษาเรื่องการประเมินผลโครงการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในทัศนะของผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง โดยภาพรวมและรายด้าน พบว่า ผลการประเมินอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านบริบทของโครงการ มีคะแนนเฉลี่ยผลการประเมินสูงสุด และในทางตรงกันข้ามพบว่า ด้านปัจจัยนำเข้า มีคะแนนเฉลี่ยผลการประเมินต่ำสุด เมื่อพิจารณารายด้านรายชื่อ พบว่า

1) ด้านบริบทของโครงการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม พบว่า ด้านวัตถุประสงค์ของโครงการ ในเรื่องวัตถุประสงค์ของโครงการตรงตามความต้องการของโรงเรียนที่เข้าร่วมโครงการอยู่ในระดับมาก โดยมีคะแนนเฉลี่ยผลการประเมินสูงสุดในทางตรงกันข้ามพบว่า ด้านพื้นที่และอาคารสถานที่ ในเรื่องสถานที่พักอาศัยขณะทำการพัฒนามีเพียงพอต่อผู้เข้าร่วมโครงการมีคะแนนเฉลี่ยผลการประเมินต่ำที่สุด

2) ด้านปัจจัยนำเข้าของโครงการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม พบว่า ด้านบุคลากรของโครงการ ในเรื่องผู้ปฏิบัติงานในโครงการมีความกระตือรือร้นการทำงานอยู่ในระดับมาก โดยมีคะแนนเฉลี่ยผลการประเมินสูงสุดในทางตรงกันข้ามพบว่า ด้านงบประมาณ ในเรื่องการมีแหล่งสนับสนุนงบประมาณจากภายนอกมีคะแนนเฉลี่ยต่ำที่สุด

3) ด้านกระบวนการของโครงการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม พบว่าด้านแผนงานของโครงการ ในเรื่องการดำเนินงานโครงการเป็นไปตามแผนงานที่วางไว้อยู่ในระดับมาก โดยมีคะแนนเฉลี่ยผลการประเมินสูงสุดในทางตรงกันข้ามพบว่า ด้านการสื่อสารและประชาสัมพันธ์ในเรื่องมีการประชาสัมพันธ์โครงการอย่างต่อเนื่องและหลากหลายรูปแบบ เช่น แผ่นปลิว แผ่นพับ เป็นต้น มีคะแนนเฉลี่ยผลการประเมินต่ำที่สุด

4) ด้านผลผลิตของโครงการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม พบว่า ด้านความพึงพอใจในประโยชน์ที่เกิดขึ้นกับผู้เข้าร่วมโครงการในภาพรวม พบว่า มีคะแนนเฉลี่ยผลการประเมินสูงสุด และทางตรงกันข้ามก็พบว่า ด้านความพึงพอใจในเรื่องงบประมาณของโครงการ มีคะแนนเฉลี่ยผลการประเมินต่ำที่สุด

คณิต พุ่มแก้ว (2550) ได้ทำการศึกษาเรื่องการประเมินผลโครงการส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน พบว่า

1) ผลการประเมินก่อนการดำเนินโครงการในด้านบริบท ด้านปัจจัยการดำเนินโครงการ ด้านกระบวนการดำเนินโครงการ ด้านผลผลิต โดยภาพรวม อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาแต่ละข้อ พบว่า อยู่ในระดับปานกลางทุกข้อ

2) ผลการประเมินหลังดำเนินโครงการในด้านบริบท ด้านปัจจัยการดำเนินโครงการ ด้านกระบวนการดำเนินโครงการ ด้านผลผลิต โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาแต่ละข้อ พบว่า อยู่ในระดับมากทุกข้อ

3) ผลการเปรียบเทียบการประเมินโครงการส่งเสริมนิสัยรักการอ่านในโรงเรียนบ้านเกาะตาในด้านบริบท ด้านปัจจัยการดำเนินโครงการ ด้านกระบวนการดำเนินโครงการ ด้านผลผลิตของโครงการเกี่ยวกับพฤติกรรมการเรียนรู้ของผู้เรียน ก่อนและหลังการดำเนินโครงการแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยพบว่า หลังการดำเนินโครงการมีผลการประเมินสูงกว่าก่อนดำเนินโครงการ

4) ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ระหว่างภาคเรียนที่ 1 กับภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2548-2549 พบว่า แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

5) ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ระหว่างภาคเรียนที่ 1 กับภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2548-2549 พบว่า แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ดังนั้นเพื่อให้เห็นผลการดำเนินงานโครงการจัดการเรียนการสอนแบบทวิภาษา และเป็นประโยชน์ต่อโครงการ เนื่องจากโครงการดังกล่าวได้ดำเนินการแล้ว 3 ปี ผู้วิจัยมีความสนใจที่จะศึกษาปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานตามโครงการจัดการเรียนการสอนแบบทวิภาษา โดยผู้วิจัยเลือกศึกษาปัจจัย 2 ด้าน ได้แก่ ด้านปัจจัยนำเข้า และด้านกระบวนการ ซึ่งรูปแบบดังกล่าวผู้วิจัยจะยึดเป็นกรอบในการวิเคราะห์ข้อมูล ในครั้งนี้เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่วางไว้

กรอบแนวคิดในการศึกษาวิจัย

จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ผู้วิจัยได้กำหนดกรอบแนวคิดในการศึกษาปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานตามโครงการจัดการเรียนการสอนแบบทวิภาษาในพื้นที่ 4 จังหวัดชายแดนภาคใต้ ใน 2 ด้าน คือ

1. ปัญหาและอุปสรรคด้านปัจจัยนำเข้า ด้านบุคลากร ด้านงบประมาณ และด้านวัสดุอุปกรณ์ สื่อ

2. ปัญหาและอุปสรรคด้านกระบวนการ ด้านแผนงาน ด้านการสื่อสารและประชาสัมพันธ์ ด้านการพัฒนาบุคคล ด้านระบบการรายงาน และด้านการกำกับและการติดตามผล

บทที่ 3

ระเบียบวิธีวิจัย

ในการศึกษาวิจัยเรื่องปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานตามโครงการจัดการเรียนการสอนแบบทวิภาษาในพื้นที่ 4 จังหวัดชายแดนภาคใต้ ผู้วิจัยจึงได้กำหนดวิธีดำเนินการวิจัย ดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
3. การเก็บรวบรวมข้อมูล
4. การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร

ประชากรที่ศึกษา ประกอบด้วย คณะที่มวิจัยโครงการจัดการเรียนการสอนแบบทวิภาษา ครูผู้สอนในโรงเรียนทดลอง และผู้อำนวยการโรงเรียนในโรงเรียนทดลองที่เข้าร่วมโครงการ ซึ่งศึกษาจากประชากรทั้งหมดโดยไม่มีการสุ่มตัวอย่าง จำนวน 44 คน มีรายละเอียดดังตาราง 1

ตาราง 1 ประเภทและจำนวนของประชากรที่ศึกษา

ประเภท	จำนวน
คณะที่มวิจัยโครงการทวิภาษา	16
ครูผู้สอนในโรงเรียนทดลอง 4 จังหวัด ได้แก่	
- โรงเรียนบ้านประจัน จ.ปัตตานี	6
- โรงเรียนบึงน้ำใส จ.ยะลา	6
- โรงเรียนไทยรัฐวิทยา 10 จ.นราธิวาส	6
- โรงเรียนตำมะลังเหนือ จ.สตูล	6
ผู้อำนวยการโรงเรียนในโรงเรียนทดลอง	4
รวมทั้งสิ้น	44

กลุ่มตัวอย่าง

ในการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยจะทำการศึกษาจากประชากรทั้งหมด

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถาม (Questionnaires) เพื่อสอบถามผู้ที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานตามโครงการจัดการเรียนการสอนแบบทวิภาษาในพื้นที่ 4 จังหวัดชายแดนภาคใต้ โดยแบบสอบถามมีทั้งหมด 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 ข้อคำถามที่เกี่ยวกับข้อมูลด้านสถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ สังกัด

ตอนที่ 2 ข้อคำถามที่เกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานตามโครงการจัดการเรียนการสอนแบบทวิภาษาด้านบุคลากร ด้านงบประมาณ ด้านวัสดุอุปกรณ์ สื่อ ด้านแผนงาน ด้านการสื่อสารและประชาสัมพันธ์ ด้านการพัฒนาบุคคล ด้านระบบการรายงาน ด้านการกำกับและการติดตามผล ซึ่งมีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) กำหนดหลักเกณฑ์ในการตอบด้วยวิธีการให้ค่าระดับ 5 คะแนน ดังนี้

5 หมายถึง มีความเห็นว่า เรื่องดังกล่าวเป็นปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานตามโครงการจัดการเรียนการสอนแบบทวิภาษามากที่สุด

4 หมายถึง มีความเห็นว่า เรื่องดังกล่าวเป็นปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานตามโครงการจัดการเรียนการสอนแบบทวิภาษามาก

3 หมายถึง มีความเห็นว่า เรื่องดังกล่าวเป็นปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานตามโครงการจัดการเรียนการสอนแบบทวิภาษาปานกลาง

2 หมายถึง มีความเห็นว่า เรื่องดังกล่าวเป็นปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานตามโครงการจัดการเรียนการสอนแบบทวิภาษาน้อย

1 หมายถึง มีความเห็นว่า เรื่องดังกล่าวเป็นปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานตามโครงการจัดการเรียนการสอนแบบทวิภาษาน้อยที่สุด

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามแบบปลายเปิด เป็นคำถามเกี่ยวกับข้อเสนอแนะแนวทางในการแก้ไขปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานตามโครงการจัดการเรียนการสอนแบบทวิภาษา

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้แบบสอบถาม และได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล ดังนี้

1. นำแบบสอบถามที่สมบูรณ์แล้วไปให้คณะทีมวิจัยโครงการทวิภาษา ครูผู้สอนในโรงเรียนทดลอง และผู้อำนวยการโรงเรียนในโรงเรียนทดลอง จำนวน 44 คน ตอบแบบสอบถามและส่งแบบสอบถามด้วยตนเอง
2. เมื่อรับแบบสอบถามกลับคืนมาแล้ว ผู้วิจัยนำแบบสอบถามมาตรวจสอบความสมบูรณ์เพื่อทำการวิเคราะห์ต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยนำผลคะแนนที่ได้รับจากการตรวจสอบแบบสอบถามไปวิเคราะห์สถิติต่างๆ โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS (Statistical Product and Service Solution Version16) วิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

1. นำข้อมูลที่รวบรวมได้ทั้งหมดไปวิเคราะห์โดยใช้สถิติพื้นฐาน คือ การแจกแจงความถี่ ร้อยละ (Percentage)
2. วิเคราะห์ระดับปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานตามโครงการจัดการเรียนการสอนแบบทวิภาษา ซึ่งใช้ค่าเฉลี่ย (Mean) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

สำหรับเกณฑ์การวัดระดับความคิดเห็นของคณะทีมวิจัยโครงการ ครูผู้สอนในโรงเรียนทดลอง และผู้อำนวยการโรงเรียนในโรงเรียนทดลอง เกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานตามโครงการจัดการเรียนการสอนแบบทวิภาษาในพื้นที่ 4 จังหวัดชายแดนภาคใต้ ใช้วิธีการหาค่าเฉลี่ยด้วยวิธีการหาค่าอันตรภาคชั้นแล้วนำระดับความคิดเห็นมากำหนดช่วงในการแปลความหมายของข้อมูล ดังนี้

$$\begin{aligned} \text{ค่าอันตรภาคชั้น} &= \frac{\text{ค่าสูงที่สุด} - \text{ค่าต่ำสุด}}{\text{จำนวนชั้น}} \\ &= \frac{5 - 1}{3} = 1.33 \end{aligned}$$

- 1.00 – 2.33 หมายถึง มีระดับปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานน้อย
- 2.34 – 3.67 หมายถึง มีระดับปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานปานกลาง
- 3.68 – 5.00 หมายถึง มีระดับปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานมาก

บทที่ 4

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยเรื่อง ปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานตามโครงการจัดการเรียนการสอนแบบทวิภาษาในพื้นที่ 4 จังหวัดชายแดนภาคใต้ จากการเก็บข้อมูลจากคณะที่มวิจัยโครงการทวิภาษา ครูผู้สอนในโรงเรียนทดลอง และผู้อำนวยการโรงเรียนในโรงเรียนทดลอง โดยใช้แบบสอบถาม จำนวน 44 ราย ซึ่งผู้วิจัยจะนำเสนอการวิเคราะห์ข้อมูลออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

1. การวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม
2. การวิเคราะห์ปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานตามโครงการจัดการเรียนการสอนแบบทวิภาษา
3. ผู้วิจัยจะทำการเสนอแนะแนวทางในการแก้ไขปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานตามโครงการจัดการเรียนการสอนแบบทวิภาษา

การวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

การวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามโดยการแจกแจงความถี่และหาค่าร้อยละ ได้ผลการวิเคราะห์ ดังปรากฏในตาราง 2

ตาราง 2 จำนวน และร้อยละข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ข้อมูลทั่วไป	จำนวน (คน)	ร้อยละ
เพศ		
ชาย	13	29.50
หญิง	31	70.50
สังกัดผู้ตอบแบบสอบถาม		
คณะที่มวิจัยโครงการทวิภาษา	16	36.40
ครูผู้สอนในโรงเรียนทดลอง	24	54.50
ผู้อำนวยการโรงเรียนในโรงเรียนทดลอง	4	9.10
รวม	44	100.00

จากตาราง 2 ผู้ตอบแบบสอบถามเป็นเพศหญิงร้อยละ 70.50 เป็นเพศชายร้อยละ 29.50 เป็นคณะที่มิวิชัยโครงการทวิภาษาร้อยละ 36.40 เป็นครูผู้สอนในโรงเรียนทดลองร้อยละ 54.50 และเป็นผู้อำนวยการโรงเรียนในโรงเรียนทดลองร้อยละ 9.10

การวิเคราะห์ปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานตามโครงการจัดการเรียนการสอนแบบทวิภาษาในพื้นที่ 4 จังหวัดชายแดนภาคใต้

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานตามโครงการจัดการเรียนการสอนแบบทวิภาษา โดยหาค่าเฉลี่ย (μ) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (σ) ได้ผลการวิเคราะห์ดังปรากฏในตาราง 3-11 ดังนี้

ตาราง 3 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานตามโครงการจัดการเรียนการสอนแบบทวิภาษาภาพรวมด้านปัจจัยนำเข้าและด้านกระบวนการ N=44

ปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงาน	ทีมวิชัย (μ) (σ)	ครูผู้สอน (μ) (σ)	ผอ.โรงเรียน (μ) (σ)	ภาพรวมระดับปัญหา (μ) (σ)
ปัญหาด้านปัจจัยนำเข้า				
1. ปัญหาด้านบุคลากร	2.28 (1.04)	1.96 (0.80)	2.42 (0.71)	2.22 (0.65)
2. ปัญหาด้านงบประมาณ	2.25 (0.87)	1.90 (0.86)	1.87 (0.83)	2.01 (0.77)
3. ปัญหาด้านวัสดุอุปกรณ์/สื่อ	2.61 (0.84)	1.90 (0.79)	1.95 (0.59)	2.17 (0.68)
รวม	2.37	1.92	2.08	2.14
ปัญหาด้านกระบวนการ				
1. ปัญหาด้านแผนงาน	2.79 (0.79)	2.07 (0.87)	2.57 (0.75)	2.38 (0.78)
2. ปัญหาด้านการสื่อสารและการประชาสัมพันธ์	2.90 (0.95)	2.19 (0.89)	2.75 (0.81)	2.50 (0.85)
3. ปัญหาด้านการพัฒนาบุคลากร	2.67 (0.95)	2.04 (0.79)	2.16 (0.69)	2.28 (0.77)

ตาราง 3 (ต่อ)

ปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงาน	ทีมวิจัย (μ)(σ)	ครูผู้สอน (μ)(σ)	ผอ.โรงเรียน (μ)(σ)	ภาพรวมระดับปัญหา (μ)(σ)
4. ปัญหาด้านระบบการรายงาน	2.58 (1.06)	2.22 (0.83)	2.58 (0.71)	2.46 (0.91)
5. ปัญหาด้านการกำกับ/ติดตามผล	2.78 (0.91)	2.00 (0.73)	2.00 (0.77)	2.26 (0.76)
รวม	2.74	2.10	2.41	2.37

จากตาราง 3 แสดงผลการวิเคราะห์ปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานตามโครงการจัดการเรียนการสอนแบบทวิภาษาภาพรวมปัญหาด้านปัจจัยนำเข้า พบว่า โดยภาพรวมมีปัญหาและอุปสรรคระดับน้อย ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.14 และปัญหาด้านกระบวนการ พบว่า โดยภาพรวมมีปัญหาและอุปสรรคระดับปานกลาง ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.37

เมื่อพิจารณาผลการวิเคราะห์ปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงาน โครงการจัดการเรียนการสอนแบบทวิภาษาตามความคิดเห็นของคณะทีมวิจัยโครงการภาพรวมปัญหาด้านปัจจัยนำเข้า พบว่า โดยภาพรวมมีปัญหาและอุปสรรคระดับปานกลาง ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.37 และปัญหาด้านกระบวนการ พบว่า โดยภาพรวมมีปัญหาและอุปสรรคระดับปานกลาง ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.74

ผลการวิเคราะห์ปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงาน โครงการจัดการเรียนการสอนแบบทวิภาษาตามความคิดเห็นของครูผู้สอนในโรงเรียนทดลองภาพรวมปัญหาด้านปัจจัยนำเข้า พบว่า โดยภาพรวมมีปัญหาและอุปสรรคระดับน้อย ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 1.96 และปัญหาด้านกระบวนการ พบว่า โดยภาพรวมมีปัญหาและอุปสรรคระดับน้อย ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.10

ผลการวิเคราะห์ปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงาน โครงการจัดการเรียนการสอนแบบทวิภาษาตามความคิดเห็นของผู้อำนวยการ โรงเรียนในโรงเรียนทดลองภาพรวมปัญหาด้านปัจจัยนำเข้า พบว่า โดยภาพรวมมีปัญหาและอุปสรรคระดับน้อย ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.08 และปัญหาด้านกระบวนการ พบว่า โดยภาพรวมมีปัญหาและอุปสรรคระดับปานกลาง ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.41

ปัญหาด้านปัจจัยนำเข้าในด้านบุคลากร

ตาราง 4 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานตามโครงการ
การจัดการเรียนการสอนแบบทวิภาษาในด้านบุคลากร N=44

ปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงาน	ทีมวิจัย (μ) (σ)	ครูผู้สอน (μ) (σ)	ผอ. โรงเรียน (μ) (σ)	ภาพรวมระดับปัญหา (μ) (σ)
1. ความเข้าใจในขั้นตอนของการ ปฏิบัติงานตามโครงการ	2.38 (0.71)	2.17 (0.91)	2.75 (0.50)	2.43 (0.84)
2. ความพอเพียงของเจ้าหน้าที่กับ ปริมาณงานที่ได้รับผิดชอบ	2.75 (1.06)	2.00 (0.66)	3.00 (0.81)	2.58 (0.90)
3. ความกระตือรือร้นในการทำงาน	2.25 (0.86)	1.96 (0.69)	2.75 (0.96)	2.32 (0.74)
4. ความรู้ความสามารถในการ ปฏิบัติงานที่ได้รับผิดชอบ	2.44 (0.96)	1.88 (0.74)	2.50 (1.00)	2.27 (0.84)
5. ความคิดริเริ่มใหม่ๆ ในการ ปฏิบัติงาน	2.44 (1.00)	2.33 (0.70)	3.00 (0.81)	2.59 (0.85)
6. ความทุ่มเทในการปฏิบัติหน้าที่ ที่ได้รับผิดชอบ	1.94 (1.00)	2.04 (0.91)	2.50 (1.00)	2.16 (0.94)
7. ความร่วมมือสามัคคีในการ ปฏิบัติงาน	1.94 (1.00)	2.00 (0.88)	2.50 (0.57)	2.14 (0.94)
8. ความเชื่อมั่นในหัวหน้าโครงการ	1.94 (1.39)	1.62 (0.71)	1.75 (0.50)	1.77 (1.13)
9. ขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงาน ในพื้นที่	2.56 (0.81)	1.83 (1.00)	2.25 (0.50)	2.23 (0.89)
10. ความประพฤติในการปฏิบัติงานที่ เหมาะสม	2.12 (0.61)	1.80 (0.82)	1.25 (0.50)	1.72 (0.82)
รวม	2.27	1.96	2.42	2.22

จากตาราง 4 แสดงผลการวิเคราะห์ปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานตามโครงการจัดการเรียนการสอนแบบทวิภาษาภาพรวมปัญหาด้านปัจจัยนำเข้าในด้านบุคลากร พบว่า โดยภาพรวมมีปัญหาและอุปสรรคระดับน้อย ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.22 และประเด็นย่อยที่เป็นปัญหาและอุปสรรคในระดับปานกลางที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ความคิดริเริ่มใหม่ๆ ในการปฏิบัติงาน โดยประเด็นรองลงมา ได้แก่ ความพอเพียงของเจ้าหน้าที่กับปริมาณงานที่รับผิดชอบ, ความเข้าใจในขั้นตอนของการปฏิบัติงานตามโครงการ และประเด็นย่อยที่เป็นปัญหาและอุปสรรคในระดับน้อย ได้แก่ ความกระตือรือร้นในการทำงาน, ความรู้ความสามารถในการปฏิบัติงานที่รับผิดชอบ, ขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงานในพื้นที่, ความทุ่มเทในการปฏิบัติหน้าที่, ความร่วมมือสามัคคีในการปฏิบัติงาน, ความเชื่อมั่นในหัวหน้าโครงการ, ความประพฤตินในการปฏิบัติงานที่เหมาะสมตามลำดับ

เมื่อพิจารณาผลการวิเคราะห์ปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานโครงการจัดการเรียนการสอนแบบทวิภาษาตามความคิดเห็นของคณะที่มิวิจัยโครงการภาพรวมปัญหาด้านปัจจัยนำเข้าในด้านบุคลากร พบว่า โดยภาพรวมมีปัญหาและอุปสรรคระดับน้อย ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.27 และประเด็นย่อยที่เป็นปัญหาและอุปสรรคในระดับปานกลางที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ความพอเพียงของเจ้าหน้าที่กับปริมาณงานที่รับผิดชอบ และประเด็นรองลงมา ได้แก่ ขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงานในพื้นที่, ความคิดริเริ่มใหม่ๆ ในการปฏิบัติงาน, ความรู้ความสามารถในการปฏิบัติงานที่รับผิดชอบ และประเด็นย่อยที่เป็นปัญหาและอุปสรรคในระดับน้อย ได้แก่ ความกระตือรือร้นในการทำงาน, ความประพฤตินในการปฏิบัติงานที่เหมาะสม, ความทุ่มเทในการปฏิบัติหน้าที่ที่รับผิดชอบ, ความร่วมมือสามัคคีในการปฏิบัติงาน, ความเชื่อมั่นในหัวหน้าโครงการ ตามลำดับ

ผลการวิเคราะห์ปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานโครงการจัดการเรียนการสอนแบบทวิภาษาตามความคิดเห็นของครูผู้สอนในโรงเรียนทดลองภาพรวมปัญหาด้านปัจจัยนำเข้าในด้านบุคลากร พบว่า โดยภาพรวมมีปัญหาและอุปสรรคระดับน้อย ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 1.96 และประเด็นย่อยที่เป็นปัญหาและอุปสรรคในระดับน้อย ได้แก่ ความคิดริเริ่มใหม่ๆ ในการปฏิบัติงาน, ความเข้าใจในขั้นตอนของการปฏิบัติงานตามโครงการ, ความทุ่มเทในการปฏิบัติหน้าที่ที่รับผิดชอบ, ความพอเพียงของเจ้าหน้าที่กับปริมาณงานที่รับผิดชอบ, ความร่วมมือสามัคคีในการปฏิบัติงาน, ความกระตือรือร้นในการทำงาน, ความรู้ความสามารถในการปฏิบัติงานที่รับผิดชอบ, ขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงานในพื้นที่, ความประพฤตินในการปฏิบัติงานที่เหมาะสม, ความเชื่อมั่นในหัวหน้าโครงการ ตามลำดับ

ผลการวิเคราะห์ปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานโครงการจัดการเรียนการสอนแบบทวิภาษาตามความคิดเห็นของผู้อำนวยการ โรงเรียนในโรงเรียนทดลองภาพรวมปัญหา

ด้านปัจจัยนำเข้าในด้านบุคลากร พบว่า โดยภาพรวมมีปัญหาและอุปสรรคระดับปานกลาง ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.42 และประเด็นย่อยที่เป็นปัญหาและอุปสรรคในระดับปานกลางที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด(3.00) 2 ประเด็น ได้แก่ ความคิดริเริ่มใหม่ๆ ในการปฏิบัติงาน และความพอเพียงของเจ้าหน้าที่กับปริมาณงานที่รับผิดชอบ และประเด็นรองลงมา ได้แก่ ความกระตือรือร้นในการทำงาน, ความเข้าใจในขั้นตอนของการปฏิบัติงานตามโครงการ, ความรู้ความสามารถในการปฏิบัติงานที่รับผิดชอบ, ความทุ่มเทในการปฏิบัติหน้าที่ที่รับผิดชอบ, ความร่วมมือสามัคคีในการปฏิบัติงาน, และประเด็นย่อยที่เป็นปัญหาและอุปสรรคในระดับน้อย ได้แก่ ขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงานในพื้นที่, ความเชื่อมั่นในหัวหน้าโครงการ, ความประพฤตินในการปฏิบัติงานที่เหมาะสม ตามลำดับ

ปัญหาด้านปัจจัยนำเข้าด้านงบประมาณ

ตาราง 5 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานตามโครงการจัดการเรียนการสอนแบบทวิภาษาในด้านงบประมาณ N=44

ปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงาน	ทีมวิจัย	ครูผู้สอน	ผอ.โรงเรียน	ภาพรวมระดับ
	(μ) (S)	(μ) (S)	(μ) (S)	ปัญหา (μ) (S)
1. จำนวนงบประมาณในการดำเนินงานตามโครงการ	2.31 (1.07)	1.86 (0.85)	2.00 (0.81)	2.05 (0.94)
2. ความคล่องตัวในการใช้งบประมาณ	2.31 (0.95)	1.88 (0.80)	1.50 (0.57)	1.90 (0.86)
3. การเบิกจ่ายงบประมาณสามารถเบิกจ่ายได้ตามความต้องการ	2.11 (0.80)	2.07 (1.01)	2.00 (0.81)	2.08 (0.91)
4. การจัดสรรงบประมาณ	2.25 (0.93)	1.79 (0.80)	2.00 (1.15)	2.01 (0.88)
รวม	2.25	1.90	1.87	2.01

จากตาราง 5 แสดงผลการวิเคราะห์ปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานตามโครงการจัดการเรียนการสอนแบบทวิภาษาภาพรวมปัญหาด้านปัจจัยนำเข้าในด้านงบประมาณ พบว่า โดยภาพรวมมีปัญหาและอุปสรรคระดับน้อย ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.01 ทุกประเด็นย่อยที่เป็นปัญหาและอุปสรรคในด้านงบประมาณอยู่ในระดับน้อยได้แก่ การเบิกจ่ายงบประมาณสามารถเบิกจ่ายได้ตามความต้องการ, จำนวนงบประมาณในการดำเนินงานตามโครงการ, ความคล่องตัวในการใช้งบประมาณ, การจัดสรรงบประมาณ ตามลำดับ

เมื่อพิจารณาผลการวิเคราะห์ปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงาน โครงการจัดการเรียน การสอนแบบทวิภาษาตามความคิดเห็นของคณะที่มวิชัยโครงการภาพรวมปัญหาด้านปัจจัยนำเข้าไป ด้านบุคลากร พบว่า โดยภาพรวมมีปัญหาและอุปสรรคระดับน้อย ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.25 ทุกประเด็นย่อยที่เป็นปัญหาและอุปสรรคในด้านงบประมาณอยู่ในระดับน้อย ได้แก่ จำนวน งบประมาณในการดำเนินงานตามโครงการ, ความคล่องตัวในการใช้งบประมาณ, การจัดสรร งบประมาณ, การเบิกจ่ายงบประมาณสามารถเบิกจ่ายได้ตามความต้องการ ตามลำดับ

ผลการวิเคราะห์ปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงาน โครงการจัดการเรียนการสอน แบบทวิภาษาตามความคิดเห็นของครูผู้สอนในโรงเรียนทดลองภาพรวมปัญหาด้านปัจจัยนำเข้าไป ด้านงบประมาณ พบว่า โดยภาพรวมมีปัญหาและอุปสรรคระดับน้อย ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 1.90 ทุกประเด็นย่อยที่เป็นปัญหาและอุปสรรคในด้านงบประมาณอยู่ในระดับน้อย ได้แก่ การเบิกจ่าย งบประมาณสามารถเบิกจ่ายได้ตามความต้องการ, ความคล่องตัวในการใช้งบประมาณ, จำนวนงบประมาณในการดำเนินงานตามโครงการ, การจัดสรรงบประมาณ ตามลำดับ

ผลการวิเคราะห์ปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงาน โครงการจัดการเรียนการสอน แบบทวิภาษาตามความคิดเห็นของผู้อำนวยการโรงเรียนในโรงเรียนทดลองภาพรวมปัญหา ด้านปัจจัยนำเข้าไปด้านบุคลากร พบว่า โดยภาพรวมมีปัญหาและอุปสรรคในระดับปานกลาง ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 1.87 ทุกประเด็นย่อยที่เป็นปัญหาและอุปสรรคในด้านงบประมาณอยู่ในระดับน้อย ได้แก่ การจัดสรรงบประมาณ, จำนวนงบประมาณในการดำเนินงานตามโครงการ, การเบิกจ่าย งบประมาณสามารถเบิกจ่ายได้ตามความต้องการ, ความคล่องตัวในการใช้งบประมาณ ตามลำดับ

ปัญหาด้านปัจจัยนำเข้าไปด้านวัสดุอุปกรณ์ สื่อ

ตาราง 6 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานตาม โครงการ จัดการเรียนการสอนแบบทวิภาษาในด้านวัสดุอุปกรณ์ สื่อ N=44

ปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงาน	ที่มวิชัย (μ) (6)	ครูผู้สอน (μ) (6)	ผอ. โรงเรียน (μ) (6)	ภาพรวมระดับปัญหา (μ) (6)

1. ปริมาณของสื่อ วัสดุอุปกรณ์ที่ใช้ในการดำเนินงานตามโครงการ	2.69 (0.79)	1.61 (0.70)	2.00 (0.81)	2.07 (0.87)
2. สื่อ วัสดุอุปกรณ์ที่ใช้ในการดำเนินโครงการ	2.69 (0.87)	1.75 (0.90)	1.75 (0.96)	2.09 (0.98)
3. เอกสารต่างๆในการดำเนินโครงการ	2.88 (1.02)	2.04 (0.91)	1.75 (0.50)	2.32 (1.01)
4. อุปกรณ์ด้านเทคโนโลยีที่ทันสมัยในการดำเนินโครงการ	2.69 (0.79)	2.12 (0.80)	2.25 (0.50)	2.34 (0.80)

ตาราง 6 (ต่อ)

ปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงาน	ทีมวิจัย (μ) (๕)	ครูผู้สอน (μ) (๕)	ผอ. โรงเรียน (μ) (๕)	ภาพรวมระดับปัญหา (μ) (๕)
5. การควบคุมตรวจสอบการใช้สื่อ วัสดุอุปกรณ์ เครื่องมือ เครื่องใช้อย่างเป็นระบบในการดำเนินโครงการ	2.81 (0.75)	2.00 (0.72)	2.00 (0.00)	1.91 (0.77)
6. การสนับสนุนในการจัดหาสื่อ หรือใช้อุปกรณ์จากหัวหน้าโครงการ	1.94 (0.85)	1.88 (0.74)	2.00 (0.81)	2.30 (0.79)
รวม	2.61	1.90	1.95	2.17

จากตาราง 6 แสดงผลการวิเคราะห์ปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานตามโครงการจัดการเรียนการสอนแบบทวิภาษาภาพรวมปัญหาด้านปัจจัยนำเข้าในด้านวัสดุอุปกรณ์ สื่อ พบว่าโดยภาพรวมมีปัญหาและอุปสรรคระดับน้อย ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.17 ทุกประเด็นย่อยที่เป็นปัญหาและอุปสรรคในด้านวัสดุอุปกรณ์ สื่ออยู่ในระดับน้อยได้แก่ เอกสารต่างๆในการดำเนินโครงการ การควบคุมตรวจสอบการใช้สื่อ วัสดุอุปกรณ์ เครื่องมือ เครื่องใช้อย่างเป็นระบบในการดำเนินโครงการ, สื่อ วัสดุอุปกรณ์ที่ใช้ในการดำเนินโครงการ, ปริมาณของสื่อ วัสดุอุปกรณ์ที่ใช้ในการดำเนินงานตามโครงการ, การสนับสนุนในการจัดหาสื่อ หรือใช้อุปกรณ์จากหัวหน้าโครงการ และมีอยู่ 1 ประเด็นที่มีระดับปัญหาและอุปสรรคอยู่ในระดับปานกลาง ได้แก่ อุปกรณ์ด้านเทคโนโลยีที่ทันสมัยในการดำเนินโครงการ ตามลำดับ

เมื่อพิจารณาผลการวิเคราะห์ปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานโครงการจัดการเรียนการสอนแบบทวิภาษาตามความคิดเห็นของคณะทีมวิจัยโครงการภาพรวมปัญหาด้านปัจจัยนำเข้าในด้านวัสดุอุปกรณ์/สื่อ พบว่า โดยภาพรวมมีปัญหาและอุปสรรคระดับปานกลาง ค่าเฉลี่ยเท่ากับ

2.61 และประเด็นย่อยที่เป็นปัญหาและอุปสรรคในระดับปานกลางที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด (2.88) 1 ประเด็น ได้แก่ เอกสารต่างๆในการดำเนินโครงการ และประเด็นรองลงมา ได้แก่ การควบคุมตรวจสอบการใช้สื่อ วัสดุอุปกรณ์ เครื่องมือ เครื่องใช้อย่างเป็นระบบในการดำเนินโครงการ, สื่อ วัสดุอุปกรณ์ที่ใช้ในการดำเนินโครงการ, ปริมาณของสื่อ วัสดุอุปกรณ์ที่ใช้ในการดำเนินงานตามโครงการ, อุปกรณ์ด้านเทคโนโลยีที่ทันสมัยในการดำเนินโครงการ และมีอยู่ 1 ประเด็นที่ระดับปัญหาและอุปสรรคอยู่ในระดับน้อย ได้แก่ การสนับสนุนในการจัดหาสื่อ หรือใช้อุปกรณ์จากหัวหน้าโครงการ ตามลำดับ

ผลการวิเคราะห์ปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานโครงการจัดการเรียนการสอนแบบทวิภาษาตามความคิดเห็นของครูผู้สอนในโรงเรียนทดลองภาพรวมปัญหาด้านปัจจัยนำเข้าในด้านวัสดุอุปกรณ์ สื่อ พบว่า โดยภาพรวมมีปัญหาและอุปสรรคระดับน้อย ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 1.90 ทุกประเด็นย่อยที่เป็นปัญหาและอุปสรรคในด้านวัสดุอุปกรณ์ สื่อ อยู่ในระดับน้อย ได้แก่ อุปกรณ์ด้านเทคโนโลยีที่ทันสมัยในการดำเนินโครงการ, เอกสารต่างๆในการดำเนินโครงการ, การควบคุมตรวจสอบการใช้สื่อ วัสดุอุปกรณ์ เครื่องมือ เครื่องใช้อย่างเป็นระบบในการดำเนินโครงการ, การสนับสนุนในการจัดหาสื่อ หรือใช้อุปกรณ์จากหัวหน้าโครงการ, สื่อ วัสดุอุปกรณ์ที่ใช้ในการดำเนินโครงการ, ปริมาณของสื่อ วัสดุอุปกรณ์ที่ใช้ในการดำเนินงานตามโครงการ ตามลำดับ

ผลการวิเคราะห์ปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานโครงการจัดการเรียนการสอนแบบทวิภาษาตามความคิดเห็นของผู้อำนวยการ โรงเรียนในโรงเรียนทดลองภาพรวมปัญหาด้านปัจจัยนำเข้าในด้านวัสดุอุปกรณ์/สื่อ พบว่า โดยภาพรวมมีปัญหาและอุปสรรคระดับปานกลาง ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 1.90 ทุกประเด็นย่อยที่เป็นปัญหาและอุปสรรคในด้านงบประมาณอยู่ในระดับน้อย ได้แก่ อุปกรณ์ด้านเทคโนโลยีที่ทันสมัยในการดำเนินโครงการ, ปริมาณของสื่อ วัสดุอุปกรณ์ที่ใช้ในการดำเนินงานตามโครงการ, การสนับสนุนในการจัดหาสื่อ หรือใช้อุปกรณ์จากหัวหน้าโครงการ, การควบคุมตรวจสอบการใช้สื่อ วัสดุอุปกรณ์ เครื่องมือ เครื่องใช้อย่างเป็นระบบในการดำเนินโครงการ, สื่อ วัสดุอุปกรณ์ที่ใช้ในการดำเนินโครงการ, เอกสารต่างๆในการดำเนินโครงการ ตามลำดับ

ปัญหาด้านกระบวนการในด้านแผนงาน

ตาราง 7 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานตามโครงการจัดการเรียนการสอนแบบทวิภาษาในด้านแผนงาน N=44

ปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงาน	ทีมวิจัย	ครูผู้สอน	ผอ.โรงเรียน	ภาพรวมระดับปัญหา
-------------------------------	----------	-----------	-------------	------------------

	(μ) (๑)	(μ) (๒)	(μ) (๓)	(μ) (๔)
1. การดำเนินงานตามโครงการเป็นไปตามแผนงานหรือกิจกรรมที่วางไว้	2.81 (0.98)	2.04 (0.91)	2.75 (0.96)	2.39 (1.00)
2. การวางแผนการดำเนินงานอย่างเหมาะสมและถูกต้องตามความเป็นจริง	2.94 (0.99)	2.21 (0.88)	2.50 (1.00)	2.50 (0.98)
3. การวางแผนงานในการจัดกิจกรรมอย่างเป็นระบบ	2.88 (0.96)	2.17 (0.92)	2.75 (0.96)	2.48 (0.98)

ตาราง 7 (ต่อ)

ปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงาน	ทีมวิจัย (μ) (๑)	ครูผู้สอน (μ) (๒)	ผอ.โรงเรียน (μ) (๓)	ภาพรวมระดับปัญหา (μ) (๔)
4. ความเหมาะสมในการจัดสรรผู้ปฏิบัติงานกับงาน	2.69 (1.07)	2.04 (0.95)	2.50 (0.58)	2.32 (1.00)
5. การควบคุมงานตามแผนงานที่วางไว้	2.81 (0.91)	2.12 (0.95)	2.75 (1.25)	2.43 (1.00)
6. ความเหมาะสมของระบบการบริหารจัดการในการดำเนินโครงการ	2.31 (0.95)	1.96 (0.75)	2.25 (0.50)	2.11 (0.81)
7. การฝึกอบรมผู้ปฏิบัติงานก่อนให้ปฏิบัติงานตามจริง	2.75 (1.12)	1.71 (0.80)	2.25 (0.96)	2.14 (1.05)
8. การมอบหมายงาน และการแบ่งงานในการดำเนินงานตามโครงการ	2.88 (0.81)	2.17 (0.70)	2.75 (0.50)	2.48 (0.79)
9. การติดต่อสื่อสารภายในโครงการ	2.75 (1.06)	1.96 (0.95)	2.25 (0.96)	2.27 (1.04)
10. การติดต่อประสานงานกับหน่วยงานอื่นๆ	3.00 (1.15)	1.96 (0.80)	2.75 (0.96)	2.41 (1.06)
11. หลักเกณฑ์/วิธีการ ในการปฏิบัติงานตามโครงการ	2.87 (1.08)	1.87 (0.90)	2.75 (0.96)	2.32 (1.07)
12. การติดต่อประสานงานกับหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องอย่างต่อเนื่อง	2.63 (0.96)	1.92 (0.83)	2.50 (0.58)	2.23 (0.91)
13. ความร่วมมือในการติดต่อประสานงาน	2.81 (0.91)	2.08 (0.93)	2.75 (0.50)	2.41 (0.95)

14. ระยะเวลาที่ใช้ในการฝึกอบรม	3.19 (0.91)	2.54 (0.78)	2.75 (0.50)	2.80 (0.85)
15. ลำดับขั้นตอนกิจกรรมต่างๆ ที่ใช้ในการฝึกอบรม	3.06 (0.85)	2.29 (1.04)	2.50 (0.58)	2.59 (1.00)
16. การประชุมเพื่อพิจารณาหาแนวทางแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น	2.63 (0.88)	2.21 (0.88)	2.75 (0.50)	2.41 (0.87)
17. การดูแลผู้เข้าร่วมโครงการอย่างเป็นระบบ	2.38 (0.88)	2.08 (0.83)	2.25 (0.50)	2.20 (0.82)
รวม	2.79	2.07	2.57	2.38

จากตาราง 7 แสดงผลการวิเคราะห์ปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานตามโครงการจัดการเรียนการสอนแบบทวิภาษาภาพรวมปัญหาด้านกระบวนการในด้านแผนงาน พบว่าโดยภาพรวมมีปัญหาและอุปสรรคระดับปานกลาง ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.38 และประเด็นย่อยที่เป็นปัญหาและอุปสรรคในระดับปานกลางที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด (2.80) 1 ประเด็นได้แก่ ระยะเวลาที่ใช้ในการฝึกอบรม และประเด็นรองลงมา ได้แก่ ลำดับขั้นตอนกิจกรรมต่างๆ ที่ใช้ในการฝึกอบรม, การวางแผนการดำเนินงานอย่างเหมาะสมและถูกต้องตามความเป็นจริง, การวางแผนงานในการจัดกิจกรรมอย่างเป็นระบบ, การมอบหมายงาน และการแบ่งงานในการดำเนินงานตามโครงการ, การควบคุมงานตามแผนงานที่วางไว้, การติดต่อประสานงานกับหน่วยงานอื่นๆ, ความร่วมมือในการติดต่อประสานงาน, การประชุมเพื่อพิจารณาหาแนวทางแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น และประเด็นย่อยที่เป็นปัญหาและอุปสรรคในระดับน้อย ได้แก่ การดำเนินงานตามโครงการเป็นไปตามแผนงานหรือกิจกรรมที่วางไว้, หลักเกณฑ์ วิธีการ ในการปฏิบัติงานตาม โครงการ, ความเหมาะสม

ในการจัดสรรผู้ปฏิบัติงานกับงาน, การติดต่อสื่อสารภายในโครงการ, การติดต่อประสานงานกับหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องอย่างต่อเนื่อง, การดูแลผู้เข้าร่วมโครงการอย่างเป็นระบบ, การฝึกอบรมผู้ปฏิบัติงานก่อนให้ปฏิบัติงานตามจริง, ความเหมาะสมของระบบการบริหารจัดการในการดำเนินโครงการ ตามลำดับ

เมื่อพิจารณาผลการวิเคราะห์ปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานโครงการจัดการเรียนการสอนแบบทวิภาษาตามความคิดเห็นของคณะที่วิจัยโครงการภาพรวมปัญหาด้านกระบวนการในด้านแผนงาน พบว่า โดยภาพรวมมีปัญหาและอุปสรรคระดับปานกลาง ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.79 และประเด็นย่อยที่เป็นปัญหาและอุปสรรคในระดับปานกลางที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด (3.19)1 ประเด็นได้แก่ ระยะเวลาที่ใช้ในการฝึกอบรม และประเด็นรองลงมา ได้แก่ ลำดับขั้นตอนกิจกรรมต่างๆ ที่ใช้ในการฝึกอบรม, การวางแผนการดำเนินงานอย่างเหมาะสมและถูกต้องตามความเป็นจริง, การประชุมเพื่อพิจารณาหาแนวทางแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น, การวางแผนงานในการจัดกิจกรรมอย่างเป็นระบบ, การมอบหมายงาน และการแบ่งงานในการดำเนินงานตามโครงการ, การควบคุมงานตามแผนงาน ที่วางไว้, ความร่วมมือในการติดต่อประสานงาน, การดูแลผู้เข้าร่วมโครงการอย่างเป็นระบบ, การดำเนินงานตามโครงการเป็นไปตามแผนงานหรือกิจกรรมที่วางไว้, การติดต่อสื่อสารภายในโครงการ, การติดต่อประสานงานกับหน่วยงานอื่นๆ, ความเหมาะสมในการจัดสรรผู้ปฏิบัติงานกับงาน, หลักเกณฑ์ วิธีการ ในการปฏิบัติงานตามโครงการ, การติดต่อประสานงานกับหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องอย่างต่อเนื่อง, การฝึกอบรมผู้ปฏิบัติงานก่อนให้ปฏิบัติงานตามจริงตามลำดับ

ผลการวิเคราะห์ปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานโครงการจัดการเรียนการสอนแบบทวิภาษาตามความคิดเห็นของครูผู้สอนในโรงเรียนทดลองภาพรวมปัญหาด้านกระบวนการในด้านแผนงาน พบว่า โดยภาพรวมมีปัญหาและอุปสรรคระดับน้อย ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.07 มีอยู่ 1 ประเด็นย่อยที่เป็นปัญหาและอุปสรรคในระดับปานกลาง ได้แก่ ระยะเวลาที่ใช้ในการฝึกอบรม และประเด็นย่อยที่เป็นปัญหาและอุปสรรคในระดับน้อย ได้แก่ ลำดับขั้นตอนกิจกรรมต่างๆ ที่ใช้ในการฝึกอบรม, การวางแผนการดำเนินงานอย่างเหมาะสมและถูกต้องตามความเป็นจริง, การวางแผนงานในการจัดกิจกรรมอย่างเป็นระบบ, การมอบหมายงาน และการแบ่งงานในการดำเนินงานตามโครงการ, การควบคุมงานตามแผนงานที่วางไว้, การติดต่อประสานงานกับหน่วยงานอื่นๆ, ความร่วมมือในการติดต่อประสานงาน, การประชุมเพื่อพิจารณาหาแนวทางแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น และประเด็นย่อยที่เป็นปัญหาระดับน้อย ได้แก่ การดำเนินงานตามโครงการเป็นไปตามแผนงานหรือกิจกรรมที่วางไว้, หลักเกณฑ์ วิธีการ ในการปฏิบัติงานตามโครงการ, ความเหมาะสมในการจัดสรรผู้ปฏิบัติงานกับงาน, การติดต่อสื่อสารภายในโครงการ, การติดต่อประสานงานกับหน่วยงาน

อื่นที่เกี่ยวข้องอย่างต่อเนื่อง, การดูแลผู้เข้าร่วมโครงการอย่างเป็นระบบ, การฝึกอบรมผู้ปฏิบัติงานก่อนให้ปฏิบัติงานตามจริง, ความเหมาะสมของระบบการบริหารจัดการในการดำเนินโครงการตามลำดับตามลำดับ

ผลการวิเคราะห์ปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงาน โครงการจัดการเรียนการสอนแบบทวิภาษาตามความคิดเห็นของผู้อำนวยการ โรงเรียนในโรงเรียนทดลองภาพรวมปัญหา ด้านกระบวนการในด้านแผนงาน พบว่า โดยภาพรวมมีปัญหาและอุปสรรคระดับปานกลาง ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.57 ประเด็นย่อยที่เป็นปัญหาและอุปสรรคในระดับปานกลาง ได้แก่ การควบคุมงานตามแผนงานที่วางไว้, การดำเนินงานตามโครงการเป็นไปตามแผนงานหรือกิจกรรมที่วางไว้, การวางแผนงานในการจัดกิจกรรมอย่างเป็นระบบ, การติดต่อประสานงานกับหน่วยงานอื่นๆ, หลักเกณฑ์/วิธีการ ในการปฏิบัติงานตามโครงการ, การมอบหมายงาน และการแบ่งงานในการดำเนินงานตามโครงการ, ความร่วมมือในการติดต่อประสานงาน, ระยะเวลาที่ใช้ในการฝึกอบรม, การประชุมเพื่อพิจารณาหาแนวทางแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น, การวางแผนการดำเนินงานอย่างเหมาะสม และถูกต้องตามความเป็นจริง, ความเหมาะสมในการจัดสรรผู้ปฏิบัติงานกับงาน, การติดต่อประสานงานกับหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องอย่างต่อเนื่อง, ลำดับขั้นตอนกิจกรรมต่างๆ ที่ใช้ในการฝึกอบรม และประเด็นย่อยที่เป็นปัญหาและอุปสรรคในระดับน้อย ได้แก่ การฝึกอบรมผู้ปฏิบัติงานก่อนให้ปฏิบัติงานตามจริง, การติดต่อสื่อสารภายในโครงการ, ความเหมาะสมของระบบการบริหารจัดการในการดำเนินโครงการ, การดูแลผู้เข้าร่วมโครงการอย่างเป็นระบบ ตามลำดับ

ปัญหาด้านกระบวนการในด้านการสื่อสารและการประชาสัมพันธ์

ตาราง 8 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานตาม โครงการจัดการเรียนการสอนแบบทวิภาษาในด้านการสื่อสารและการประชาสัมพันธ์ N=44

ปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงาน	ทีมวิจัย (μ) (S)	ครูผู้สอน (μ) (S)	ผอ.โรงเรียน (μ) (S)	ภาพรวมระดับปัญหา (μ) (S)
1. การประชาสัมพันธ์โครงการอย่างต่อเนื่องและหลากหลายรูปแบบ เช่น แผ่นปลิว แผ่นพับ วิทยุชุมชน เป็นต้น	3.19 (0.91)	2.38 (0.92)	3.00 (0.81)	2.73 (0.97)
2. ประสิทธิภาพของระบบการสื่อสาร	3.00 (0.96)	2.04 (0.91)	2.75 (0.50)	2.45 (1.00)
3. การประสานงานระหว่าง	2.81	2.08	2.75	2.41

ผู้ปฏิบัติงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	(0.98)	(0.83)	(0.96)	(0.95)
4. ประสิทธิภาพในการประสานงาน ของศูนย์	2.63	2.25	2.50	2.42
	(0.96)	(0.90)	(1.00)	(0.92)
รวม	2.90	2.19	2.75	2.50

จากตาราง 8 แสดงผลการวิเคราะห์ปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานตามโครงการจัดการเรียนการสอนแบบทวิภาษาภาพรวมปัญหาด้านกระบวนการในด้านการสื่อสารและการประชาสัมพันธ์ พบว่า โดยภาพรวมมีปัญหาและอุปสรรคระดับปานกลาง ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.50 โดยทุกประเด็นย่อยที่เป็นปัญหาและอุปสรรคในด้านการสื่อสารและการประชาสัมพันธ์อยู่ในระดับปานกลาง ได้แก่ การประชาสัมพันธ์โครงการอย่างต่อเนื่องและหลากหลายรูปแบบ เช่น แผ่นปลิว แผ่นพับ วิทยุชุมชน ฯลฯ, ประสิทธิภาพของระบบการสื่อสาร, ประสิทธิภาพในการประสานงานของศูนย์, การประสานงานระหว่างผู้ปฏิบัติงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ตามลำดับ

เมื่อพิจารณาผลการวิเคราะห์ปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานตามโครงการจัดการเรียนการสอนแบบทวิภาษาตามความคิดเห็นของคณะที่มวิจัย โครงการภาพรวมปัญหาด้านกระบวนการในด้านการสื่อสารและการประชาสัมพันธ์ พบว่า โดยภาพรวมมีปัญหาและอุปสรรคระดับปานกลาง ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.90 ทุกประเด็นย่อยของปัญหาและอุปสรรคในด้านการสื่อสารและการประชาสัมพันธ์อยู่ในระดับปานกลาง โดยประเด็นที่เป็นปัญหาและอุปสรรคในด้านการสื่อสารและการประชาสัมพันธ์ที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด (3.19) มี 1 ประเด็น ได้แก่ การประชาสัมพันธ์โครงการอย่างต่อเนื่องและหลากหลายรูปแบบ เช่น แผ่นปลิว แผ่นพับ วิทยุชุมชน ฯลฯ, และประเด็นรองลงมา ได้แก่ ประสิทธิภาพของระบบการสื่อสาร, การประสานงานระหว่างผู้ปฏิบัติงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง, ประสิทธิภาพในการประสานงานของศูนย์, ตามลำดับ

ผลการวิเคราะห์ปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานตามโครงการจัดการเรียนการสอนแบบทวิภาษาตามความคิดเห็นของครูผู้สอนในโรงเรียนทดลองภาพรวมปัญหาด้านกระบวนการในด้านการสื่อสารและการประชาสัมพันธ์ พบว่า โดยภาพรวมมีปัญหาและอุปสรรคระดับน้อย ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.19 มี 1 ประเด็นย่อยของปัญหาและอุปสรรคในด้านการสื่อสารและการประชาสัมพันธ์ที่อยู่ในระดับปานกลาง ได้แก่ การประชาสัมพันธ์โครงการอย่างต่อเนื่องและหลากหลายรูปแบบ เช่น แผ่นปลิว แผ่นพับ วิทยุชุมชน ฯลฯ, และประเด็นย่อยที่เป็นปัญหาและอุปสรรคในระดับน้อย ได้แก่ ประสิทธิภาพในการประสานงานของศูนย์, การประสานงานระหว่างผู้ปฏิบัติงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง, ประสิทธิภาพของระบบการสื่อสาร ตามลำดับ

ผลการวิเคราะห์ปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานตามโครงการจัดการเรียนการสอนแบบทวิภาษาตามความคิดเห็นของครูผู้สอนในโรงเรียนทดลองภาพรวมปัญหาด้านกระบวนการในการสื่อสารและการประชาสัมพันธ์ พบว่า โดยภาพรวมมีปัญหาและอุปสรรคระดับปานกลาง ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.19 ทุกประเด็นย่อยของปัญหาและอุปสรรคในการสื่อสารและการประชาสัมพันธ์อยู่ในระดับปานกลาง โดยประเด็นที่เป็นปัญหาและอุปสรรคในการสื่อสารและการประชาสัมพันธ์ที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด (3.00) มี 1 ประเด็น ได้แก่ การประชาสัมพันธ์โครงการอย่างต่อเนื่องและหลากหลายรูปแบบ เช่น แผ่นปลิว แผ่นพับ วิทยุชุมชน ฯลฯ, และประเด็นรองลงมา ได้แก่ การประสานงานระหว่างผู้ปฏิบัติงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง, ประสิทธิภาพของระบบการสื่อสาร, ประสิทธิภาพในการประสานงานของศูนย์, ตามลำดับ

ปัญหาด้านกระบวนการในการพัฒนาบุคลากร

ตาราง 9 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานตามโครงการจัดการเรียนการสอนแบบทวิภาษาในการพัฒนาบุคลากร N=44

ปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงาน	ทีมวิจัย (μ) (S)	ครูผู้สอน (μ) (S)	ผอ.โรงเรียน (μ) (S)	ภาพรวมระดับปัญหา (μ) (S)

1. การฝึกอบรมให้มีความรู้ในเนื้อหา สาระของโครงการ	2.81 (1.10)	2.04 (0.81)	2.50 (0.58)	2.36 (0.97)
2. การส่งเสริม/พัฒนา/สนับสนุน บุคลากรของศูนย์	2.62 (0.96)	1.83 (0.82)	2.00 (0.82)	2.14 (0.93)
3. การส่งไปศึกษาดูงานที่เกี่ยวข้องกับ การฝึกอบรม	2.56 (1.09)	2.25 (0.74)	2.25 (0.50)	2.36 (0.86)
รวม	2.67	2.04	2.16	2.28

จากตาราง 9 แสดงผลการวิเคราะห์ปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานตามโครงการจัดการเรียนการสอนแบบทวิภาษาภาพรวมปัญหาด้านกระบวนการในด้านการพัฒนาบุคลากรพบว่า โดยภาพรวมมีปัญหาและอุปสรรคระดับน้อย ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.28 โดยประเด็นย่อยที่เป็นปัญหาและอุปสรรคในระดับปานกลาง ได้แก่ การฝึกอบรมให้มีความรู้ในเนื้อหาสาระของโครงการ, การส่งไปศึกษาดูงานที่เกี่ยวข้องกับการฝึกอบรม และประเด็นที่เป็นปัญหาระดับน้อย มีอยู่ 1 ประเด็น ได้แก่ การส่งเสริม พัฒนา สนับสนุนบุคลากรของศูนย์ ตามลำดับ

เมื่อพิจารณาผลการวิเคราะห์ปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานตามโครงการจัดการเรียนการสอนแบบทวิภาษาตามความคิดเห็นของคณะที่มิวิจัยโครงการภาพรวมปัญหาด้านกระบวนการในด้านการพัฒนาบุคลากร พบว่า โดยภาพรวมมีปัญหาและอุปสรรคระดับปานกลาง ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.67 ทุกประเด็นย่อยของปัญหาและอุปสรรคในด้านการพัฒนาบุคลากรอยู่ในระดับปานกลาง โดยประเด็นที่เป็นปัญหาและอุปสรรคในด้านการพัฒนาบุคลากรที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด (2.81) มี 1 ประเด็น ได้แก่ การฝึกอบรมให้มีความรู้ในเนื้อหาสาระของโครงการและประเด็นรองลงมา ได้แก่ การส่งเสริม/พัฒนา/สนับสนุนบุคลากรของศูนย์, การส่งไปศึกษาดูงานที่เกี่ยวข้องกับการฝึกอบรม ตามลำดับ

ผลการวิเคราะห์ปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานตามโครงการจัดการเรียนการสอนแบบทวิภาษาตามความคิดเห็นของครูผู้สอนในโรงเรียนทดลองภาพรวมปัญหาด้านกระบวนการในด้านการพัฒนาบุคลากร พบว่า โดยภาพรวมมีปัญหาและอุปสรรคระดับน้อย ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.04 ทุกประเด็นย่อยของปัญหาและอุปสรรคในด้านการพัฒนาบุคลากรอยู่ในระดับน้อย ได้แก่ การส่งไปศึกษาดูงานที่เกี่ยวข้องกับการฝึกอบรม, การฝึกอบรมให้มีความรู้ในเนื้อหาสาระของโครงการ, การส่งเสริม/พัฒนา/สนับสนุนบุคลากรของศูนย์ ตามลำดับ

ผลการวิเคราะห์ปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานตามโครงการจัดการเรียนการสอนแบบทวิภาษาตามความคิดเห็นของผู้อำนวยการโรงเรียนในโรงเรียนทดลองภาพรวมปัญหาด้าน

กระบวนการในด้านการพัฒนาบุคลากร พบว่า โดยภาพรวมมีปัญหาและอุปสรรคระดับน้อย ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.16 โดยประเด็นย่อยที่เป็นปัญหาและอุปสรรคในระดับปานกลาง มีอยู่ 1 ประเด็น ได้แก่ การฝึกอบรมให้มีความรู้ในเนื้อหาสาระของโครงการ และประเด็นย่อยที่เป็นปัญหาและอุปสรรคในระดับน้อย ได้แก่ การส่งไปศึกษาดูงานที่เกี่ยวข้องกับการฝึกอบรม, การส่งเสริม/พัฒนา/สนับสนุนบุคลากรของศูนย์ ตามลำดับ

ปัญหาด้านกระบวนการในด้านระบบการรายงาน

ตาราง 10 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานตามโครงการจัดการเรียนการสอนแบบทวิภาษาในด้านระบบการ รายงาน N=44

ปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงาน	ทีมวิจัย (μ) (S)	ครูผู้สอน (μ) (S)	ผอ.โรงเรียน (μ) (S)	ภาพรวมระดับปัญหา (μ) (S)
1. การรายงานการดำเนินงานตามโครงการไปยังหน่วยงานต่างๆที่เกี่ยวข้องอย่างต่อเนื่อง	2.69 (1.01)	2.12 (0.85)	2.75 (0.96)	2.39 (0.94)
2. ประสิทธิภาพของการรายงานการดำเนินงานตามโครงการ	2.56 (1.09)	2.33 (0.87)	2.50 (0.58)	2.43 (0.92)
3. การรายงานปัญหาที่เกิดขึ้นจากการดำเนินงานตามโครงการอย่างต่อเนื่อง	2.50 (1.09)	2.21 (0.78)	2.50 (0.58)	2.34 (0.89)
รวม	2.58	2.22	2.58	2.38

จากตาราง 10 แสดงผลการวิเคราะห์ปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานตามโครงการจัดการเรียนการสอนแบบทวิภาษาภาพรวมปัญหาด้านกระบวนการในด้านระบบการรายงาน พบว่า โดยภาพรวมมีปัญหาและอุปสรรคระดับปานกลาง ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.38 ทุกประเด็นย่อยที่เป็นปัญหาและอุปสรรคมีอยู่ในระดับปานกลาง ได้แก่ ประสิทธิภาพของการรายงานการดำเนินงานตามโครงการ, การรายงานการดำเนินงานตามโครงการไปยังหน่วยงานต่างๆที่เกี่ยวข้องอย่างต่อเนื่อง, การรายงานปัญหาที่เกิดขึ้นจากการดำเนินงานตามโครงการอย่างต่อเนื่อง ตามลำดับ

เมื่อพิจารณาผลการวิเคราะห์ปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานตามโครงการจัดการเรียนการสอนแบบทวิภาษาตามความคิดเห็นของคณะทีมวิจัยโครงการภาพรวมปัญหาด้านกระบวนการในด้านระบบการรายงาน พบว่า โดยภาพรวมมีปัญหาและอุปสรรคระดับปานกลาง

ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.58 ทุกประเด็นย่อยของปัญหาและอุปสรรคในด้านระบบการรายงานอยู่ในระดับปานกลาง ได้แก่ การรายงานการดำเนินงานตามโครงการไปยังหน่วยงานต่างๆที่เกี่ยวข้องอย่างต่อเนื่อง, ประสิทธิภาพของการรายงานการดำเนินงานตามโครงการ, การรายงานปัญหาที่เกิดขึ้นจากการดำเนินงานตามโครงการอย่างต่อเนื่อง ตามลำดับ

ผลการวิเคราะห์ปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานตามโครงการจัดการเรียนการสอนแบบทวิภาษาตามความคิดเห็นของครูผู้สอนในโรงเรียนทดลองภาพรวมปัญหาด้านกระบวนการในด้านระบบการรายงาน พบว่า โดยภาพรวมมีปัญหาและอุปสรรคระดับน้อย ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.22 ทุกประเด็นย่อยของปัญหาและอุปสรรคในด้านระบบการรายงานอยู่ในระดับน้อย ได้แก่ ประสิทธิภาพของการรายงานการดำเนินงานตามโครงการ, การรายงานปัญหาที่เกิดขึ้นจากการดำเนินงานตามโครงการอย่างต่อเนื่อง, การรายงานการดำเนินงานตามโครงการไปยังหน่วยงานต่างๆที่เกี่ยวข้องอย่างต่อเนื่องตามลำดับ

ผลการวิเคราะห์ปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานตามโครงการจัดการเรียนการสอนแบบทวิภาษาตามความคิดเห็นของผู้อำนวยการโรงเรียนในโรงเรียนทดลองภาพรวมปัญหาด้านกระบวนการในด้านการพัฒนาบุคลากร พบว่า โดยภาพรวมมีปัญหาและอุปสรรคระดับน้อย ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.58 ทุกประเด็นย่อยของปัญหาและอุปสรรคในด้านระบบการรายงานอยู่ในระดับปานกลาง ได้แก่ การรายงานการดำเนินงานตามโครงการไปยังหน่วยงานต่างๆที่เกี่ยวข้องอย่างต่อเนื่อง, ประสิทธิภาพของการรายงานการดำเนินงานตามโครงการ, การรายงานปัญหาที่เกิดขึ้นจากการดำเนินงานตามโครงการอย่างต่อเนื่อง ตามลำดับ

ปัญหาด้านกระบวนการในด้านการกำกับ และการติดตามผล

ตาราง 11 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานตามโครงการจัดการเรียนการสอนแบบทวิภาษาในด้านการกำกับและการติดตามผล N=44

ปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงาน ทีมวิจัย ครูผู้สอน ผอ.โรงเรียน ภาพรวมระดับปัญหา

	(μ) (๑)	(μ) (๒)	(μ) (๓)	(μ) (๔)
1. ความเหมาะสมในการกำกับ/ ควบคุมดูแลผู้เข้าร่วมโครงการ	2.62 (0.96)	2.25 (0.74)	2.00 (0.82)	2.36 (0.84)
2. การบันทึกและสังเกตพฤติกรรม ผู้เข้าร่วมโครงการ	2.94 (0.85)	2.04 (0.69)	2.25 (0.96)	2.39 (0.87)
3. การติดตามผลการดำเนินงานตาม โครงการอย่างต่อเนื่อง	2.81 (0.83)	1.87 (0.68)	1.75 (0.50)	2.20 (0.85)
4. การประเมินผลการดำเนินงานตาม โครงการอย่างต่อเนื่อง	2.75 (1.00)	1.83 (0.82)	2.00 (0.82)	2.18 (0.97)
รวม	2.78	2.00	2.00	2.29

จากตาราง 11 แสดงผลการวิเคราะห์ปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานตามโครงการจัดการเรียนการสอนแบบทวิภาษาภาพรวมปัญหาด้านกระบวนการในด้านการกำกับ/ติดตามผล พบว่า โดยภาพรวมมีปัญหาและอุปสรรคระดับน้อย ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.29 โดยประเด็นย่อยที่เป็นปัญหาระดับ ปานกลาง ได้แก่ การบันทึกและสังเกตพฤติกรรมผู้เข้าร่วมโครงการ, ความเหมาะสมในการกำกับ/ควบคุมดูแลผู้เข้าร่วมโครงการ และประเด็นย่อยที่เป็นปัญหาและอุปสรรคในระดับน้อย ได้แก่ การติดตามผลการดำเนินงานตามโครงการอย่างต่อเนื่อง, การประเมินผลการดำเนินงานตามโครงการอย่างต่อเนื่อง ตามลำดับ

เมื่อพิจารณาผลการวิเคราะห์ปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานตามโครงการจัดการเรียนการสอนแบบทวิภาษาตามความคิดเห็นของคณะที่มวิจัยโครงการภาพรวมปัญหาด้านกระบวนการในด้านการกำกับ/ติดตามผล พบว่า โดยภาพรวมมีปัญหาและอุปสรรคระดับปานกลาง ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.78 ทุกประเด็นย่อยของปัญหาและอุปสรรคในด้านการกำกับ/ติดตามผลอยู่ในระดับปานกลาง โดยประเด็นย่อยที่เป็นปัญหาและอุปสรรคในด้านการกำกับ/ติดตามผลที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด (2.94) มี 1 ประเด็น ได้แก่ การบันทึกและสังเกตพฤติกรรมผู้เข้าร่วมโครงการ และประเด็นรองลงมา ได้แก่ การติดตามผลการดำเนินงานตามโครงการอย่างต่อเนื่อง, การประเมินผลการดำเนินงานตามโครงการอย่างต่อเนื่อง, ความเหมาะสมในการกำกับและการควบคุมดูแลผู้เข้าร่วมโครงการ ตามลำดับ

ผลการวิเคราะห์ปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานตามโครงการจัดการเรียนการสอนแบบทวิภาษาตามความคิดเห็นของครูผู้สอนในโรงเรียนทดลองภาพรวมปัญหาด้านกระบวนการในด้านการกำกับและการติดตามผล พบว่า โดยภาพรวมมีปัญหาและอุปสรรคระดับน้อย ค่าเฉลี่ย

เท่ากับ 2.00 ทุกประเด็นย่อยของปัญหาและอุปสรรคในด้านระบบการรายงานอยู่ในระดับน้อย ได้แก่ ความเหมาะสมในการกำกับและการควบคุมดูแลผู้เข้าร่วม โครงการ, การบันทึกและสังเกตพฤติกรรมผู้เข้าร่วมโครงการ, การติดตามผลการดำเนินงานตามโครงการอย่างต่อเนื่อง, การประเมินผลการดำเนินงานตามโครงการอย่างต่อเนื่อง ตามลำดับ

ผลการวิเคราะห์ปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานตามโครงการจัดการเรียนการสอนแบบทวิภาษาตามความคิดเห็นของผู้อำนวยการโรงเรียนในโรงเรียนทดลองภาพรวมปัญหาด้านกระบวนการในด้านการกำกับและการติดตามผล พบว่า โดยภาพรวมมีปัญหาและอุปสรรคระดับน้อย ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.00 ทุกประเด็นย่อยของปัญหาและอุปสรรคในด้านการกำกับและการติดตามผลอยู่ในระดับปานกลาง ได้แก่ การบันทึกและสังเกตพฤติกรรมผู้เข้าร่วมโครงการ, ความเหมาะสมในการกำกับ/ควบคุมดูแลผู้เข้าร่วมโครงการ, การประเมินผลการดำเนินงานตามโครงการอย่างต่อเนื่อง, การติดตามผลการดำเนินงานตามโครงการอย่างต่อเนื่อง ตามลำดับ

ข้อเสนอแนะแนวทางการแก้ไขปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานตามโครงการจัดการเรียนการสอนแบบทวิภาษาในเขตพื้นที่ 4 จังหวัดชายแดนภาคใต้

ข้อเสนอแนะแนวทางการแก้ไขปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานตามโครงการจัดการเรียนการสอนแบบทวิภาษาในเขตพื้นที่ 4 จังหวัดชายแดนภาคใต้ สามารถจำแนกในภาพรวมได้ดังนี้

ข้อเสนอแนะในการแก้ไขปัญหาลดอุปสรรคด้านปัจจัยนำเข้าในด้านบุคลากร

1. ผู้วิจัยโครงการทวิภาษา

- 1.1 ควรให้มีการอบรมศักยภาพของทีมวิจัยโครงการทวิภาษาอย่างต่อเนื่อง (จำนวน 5 คน)
- 1.2 ควรสร้างแรงจูงใจในการทำงานให้กับผู้วิจัย เพื่อให้เกิดการทำงานอย่างมีประสิทธิภาพ (จำนวน 1 คน)
- 1.3 ควรหากระบวนการฝึกทักษะด้านการทำงานหรือจัดกิจกรรมการถ่ายทอดความรู้ต่างๆ ให้กับผู้วิจัยให้มากขึ้นและทั่วถึง เพื่อให้สามารถทำงานอย่างมั่นใจและมีความเข้าใจมากขึ้น อีกทั้งสามารถช่วยให้การทำงานมีประสิทธิภาพและสามารถทำงานแทนกันได้ (จำนวน 1 คน)
- 1.4 ควรสรรหามูลนิธิวิจัยที่มีความถนัดในแต่ละด้าน เช่น ฝ่ายธุรการ และฝ่ายสื่อ (จำนวน 1 คน)

1.5 ควรสรรหาบุคลากรให้เพียงพอ โดยเฉพาะผู้ที่มีความชำนาญเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนในแต่ละกลุ่มสาระวิชา (จำนวน 1 คน)

1.6 ควรให้มีการฝึกอบรมแก่นักวิจัยในโครงการ โดยเฉพาะผู้ที่เข้ามาใหม่ควรให้เวลาในการฝึกงานและแบ่งงานอย่างเป็นระบบ สำหรับนักวิจัยเก่าควรเพิ่มเติมทักษะที่เกี่ยวข้องกับงานของตัวเอง เพื่อให้มีความรู้ใหม่ๆ มาพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง (จำนวน 1 คน)

1.7 ควรหาทางพัฒนาให้บุคลากรนักวิจัยได้รับผิดชอบงานเป็นส่วนๆ โดยนักวิจัยที่ทำงานมากกว่า 3 ปี สามารถรับผิดชอบการประชุมสำคัญได้ด้วยตนเอง ดังนั้นควรมีการแบ่งงานเพื่อพัฒนาความเป็นผู้นำในการทำงาน และเพื่อเป็นตัวอย่างการทำงานแก่รุ่นถัดไป (จำนวน 1 คน)

1.8 การคัดเลือกนักวิจัยที่เข้าร่วมโครงการจัดการเรียนการสอนแบบทวิภาษา ไม่จำเป็นต้องมีทักษะเฉพาะด้าน (ยกเว้นการออกแบบสื่อ) แต่ต้องเป็นผู้ที่สนใจ และพร้อมที่จะรับรู้สิ่งใหม่ๆ อยู่ตลอดเวลา (จำนวน 1 คน)

1.9 ปัญหาความมั่งคั่งในการทำงานของนักวิจัย โดยเฉพาะรุ่นเยาว์ มีแนวทางแก้ไข 2 ด้าน คือ การวางแผนอนาคตนักวิจัยในระยะยาว (การส่งต่ออาชีพ, การสนับสนุนการศึกษาต่อ) และต้องมีแนวทางการสำรองคนไว้ตลอดระยะเวลา 2 ปี (จำนวน 1 คน)

2.ด้านครูผู้สอน

2.1 ครูมีส่วนเกี่ยวข้องกับการสอน จึงสมควรจัดการอบรมอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้เกิดความเข้าใจทั้งเนื้อหา และกลวิธีการสอนแบบทวิภาษา และควรสร้างความเข้าใจกับครูผู้สอนอย่างต่อเนื่อง (จำนวน 8 คน)

2.2 ให้ศึกษานวัตกรรมใหม่ ๆ เพื่อให้ก้าวตามทันเขตพื้นที่การศึกษาอื่นๆ (จำนวน 2 คน)

2.3 ให้ครูผู้สอนปฏิบัติตามแผนการสอนอย่างเคร่งครัด (จำนวน 1 คน)

2.4 ควรมีการสร้างแรงจูงใจและสร้างความตระหนัก ตลอดจนสร้างความน่าสนใจของโครงการแก่ครูผู้สอนไม่ว่าจะด้วยวิธีการจัดฝึกอบรมต่างๆ ที่ครูผู้สอนสนใจ เช่น ฝึกอบรมกลวิธีการทำผลงานเพื่อเลื่อนวิทยฐานะ เป็นต้น หรือเป็นการให้ข้อมูลหรือชุดความรู้อื่นๆ ที่ครูสนใจและสามารถนำไปใช้ประโยชน์แก่ตนเองและนักเรียนได้โดยอาจมีการเชิญวิทยากรท่านอื่นๆ ที่คิดว่าครูเหล่านั้นมีความสนใจ (จำนวน 2 คน)

2.5 ควรสร้างขวัญและกำลังใจให้กับครูผู้สอน (จำนวน 3 คน)

2.6 ควรแบ่งเวลาในการฝึกอบรมกับการสอนให้เหมาะสม (จำนวน 5 คน)

2.7 ควรให้ครูได้เรียนรู้แนวทางการพัฒนาการศึกษาในพื้นที่อื่นๆ เพื่อนำมาพัฒนาการสอนของตนเอง (จำนวน 1 คน)

2.8 ควรจัดประชุมเพื่อสร้างความเข้าใจแก่ครูผู้สอน เปิดโอกาสในการซักถาม และแก้ไข ปัญหาของครูแต่ละโรงเรียน (จำนวน 1 คน)

2.9 ควรจัดประชุมฝึกรวมแนวทางการพัฒนาศักยภาพและสร้างผลงานทางวิชาการแก่ ครูผู้สอนในโครงการ (จำนวน 1 คน)

2.10 ต้องเป็นผู้มีความเข้าใจและพูดภาษาท้องถิ่นได้เป็นอย่างดี และยอมรับวัฒนธรรม ท้องถิ่นนั้นๆ (จำนวน 1 คน)

ข้อเสนอแนะในการแก้ไขปัญหาและอุปสรรคด้านปัจจัยนำเข้าในด้านงบประมาณ

1. ควรมีการเพิ่มค่าตอบแทนให้เหมาะสมกับภาระงานที่รับผิดชอบ (จำนวน 1 คน)
2. เพิ่มงบประมาณในการผลิตสื่อ (จำนวน 2 คน)
3. ควรมีการฝึกรวมวิธีการบริหารจัดการการเงินและการทำบัญชี เพื่อให้เกิดความ คล่องตัวในการใช้จ่ายงบประมาณ และการเบิกจ่ายอย่างเป็นระบบ (จำนวน 1 คน)
4. ควรมีการจัดเตรียมงบประมาณในระยะยาว (จำนวน 1 คน)
6. ควรมีการวางแผนการใช้จ่ายงบประมาณให้คุ้มค่าที่สุดซึ่งอาจจะต้องมีการร่วมกันวางแผนการจัดกิจกรรม เนื่องจากบางกิจกรรมใช้งบประมาณไม่คุ้มค่ากับผลงานที่ออกมาซึ่งส่วนหนึ่ง มาจากปัญหาของผู้เข้าร่วมประชุมบ่อย และจำเป็นต้องมีการจัดกิจกรรมหลายๆครั้งเพื่อให้การใช้ งบประมาณกับกิจกรรมสมดุลกัน (จำนวน 2 คน)
7. ควรจัดสรรงบประมาณให้โรงเรียนในสัดส่วนที่เหมาะสม (จำนวน 1 คน)
8. ควรมีการสำรองงบประมาณจากหน่วยงานอื่นๆ เพื่อความคล่องตัวในการดำเนิน โครงการ (จำนวน 1 คน)

ข้อเสนอแนะในการแก้ไขปัญหาและอุปสรรคปัจจัยนำเข้าในด้านวัสดุอุปกรณ์ สื่อ

1. ควรสรรหาบุคลากรที่มีฝีมือในการผลิตสื่อ (จำนวน 3 คน)
2. ควรจดลิขสิทธิ์สื่อที่ผลิตขึ้นมา และควรมีการจัดทำสำเนาสื่อต่างๆ เพื่อใช้ในการ เผยแพร่และจำหน่าย และเพื่อให้โครงการมีงบประมาณในการผลิตสื่อต่อไป และเป็นส่วนหนึ่ง ของการดำเนินการวิจัย (จำนวน 1 คน)

3. อุปกรณ์สื่อควรมีการจดหมายเลขทะเบียนสื่อให้เป็นระบบ และควรจัดการดูแลให้มีการจัดเก็บและตรวจสอบสื่ออย่างต่อเนื่อง สื่อประเภทที่ใช้บ่อยควรรักษาให้คงทน (จำนวน 4 คน)
4. ควรมีการวางแผนการผลิตสื่อให้เสร็จเป็นภาคการศึกษา หรือเป็นปีการศึกษา เพื่อความรวดเร็วในการนำไปใช้ในการจัดการเรียนการสอน ซึ่งอาจจะต้องมีการวางแผนในการทำแผน เช่น แผนการสอน กลวิธีการสอน เป็นต้น (จำนวน 3 คน)
5. ควรจัดซื้อเอกสารต่างๆที่หลากหลายให้ครบถ้วน เพื่อสะดวกต่อการทำแผนการจัดการเรียนรู้ เช่น แผ่นซีดีการจัดการเรียนสอน หนังสือการจัดการเรียนการสอนแต่ละกลุ่มสาระวิชา เป็นต้น (จำนวน 2 คน)
6. ควรใช้เทคโนโลยีในการผลิตสื่อให้มากขึ้น เพื่อความรวดเร็วและมีคุณภาพ (จำนวน 1 คน)

ข้อเสนอแนะในการแก้ไขปัญหาและอุปสรรคด้านกระบวนการในด้านแผนงาน

1. ควรมีการวางแผนการจัดกิจกรรมให้เหมาะสม เนื่องจากระยะเวลาที่มีค่อนข้างจำกัด (จำนวน 9 คน)
2. ควรสร้างความร่วมมือกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในพื้นที่ เพื่อให้เห็นถึงความสำคัญของการพัฒนาการศึกษา (จำนวน 1 คน)
3. การจัดกิจกรรมแต่ละครั้งหากมีการวางแผนและกำหนดงานของทีมงานที่ชัดเจนก็จะทำให้ทำงานได้สะดวกและรวดเร็วขึ้น (จำนวน 2 คน)
4. ควรมีการประชุมวางแผนสรุปปัญหาและแนวทางแก้ไข และควรให้มีการประชุมวางแผนเป็นรายเดือน และชี้แจงกิจกรรมใดที่ต้องทำให้เสร็จในระยะเวลาที่กำหนด และกิจกรรมใดที่ต้องดำเนินการต่อไป (จำนวน 1 คน)
5. ควรมีการวางแผนกิจกรรมล่วงหน้าก่อนที่จะดำเนินการ เพื่อให้การดำเนินงานมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น (จำนวน 1 คน)
6. ควรให้มีการบริหารจัดการเรื่องต่างๆ ในโครงการให้เหมาะสม เพื่อขับเคลื่อนแผนงานและกิจกรรมอย่างต่อเนื่อง (จำนวน 4 คน)
7. ก่อนมีการฝึกอบรมต้องแจ้งให้ทางโรงเรียนทราบล่วงหน้า 1 สัปดาห์ (จำนวน 1 คน)
8. การนิเทศโรงเรียนต้องกำหนดเวลาลงพื้นที่ให้ชัดเจน และควรอยู่ในช่วงเวลาที่โรงเรียนเปิดการเรียนการสอนปกติ (จำนวน 1 คน)
9. ควรดำเนินงานตามแผนที่กำหนดไว้ (จำนวน 5 คน)

10. ควรระดมบุคลากรทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องเข้าร่วมเสนอแนะแนวทางแก้ไขปัญหาในการดำเนินงานตามโครงการ (จำนวน 1 คน)

ข้อเสนอแนะในการแก้ไขปัญหาและอุปสรรคด้านกระบวนการในด้านการสื่อสารและการประชาสัมพันธ์

1. ควรเพิ่มประสิทธิภาพในการประสานงาน โดยประสานงานในการจัดกิจกรรมให้รวดเร็ว (จำนวน 5 คน)

2. ควรมีผู้เชี่ยวชาญด้านการประชาสัมพันธ์ในโครงการ (จำนวน 1 คน)

3. ด้วยพื้นที่การทำงานที่ต้องระมัดระวังในเรื่องแนวคิด ดังนั้นการเผยแพร่หรือประชาสัมพันธ์โครงการจึงต้องมีความระมัดระวังเป็นอย่างยิ่ง เว้นแต่การประชาสัมพันธ์เพื่อขยายผลโครงการวิจัยนั้นจำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องเตรียมความพร้อมทั้งในเรื่องข้อมูล เอกสารเผยแพร่ นิตยสาร เนื่องจากเป็นแหล่งศึกษาดูงาน (จำนวน 2 คน)

4. การนิเทศและติดตามผลควรแจ้งพัฒนาการของเด็กให้ทางโรงเรียนในโครงการทราบด้วย (จำนวน 1 คน)

5. ควรมีการประชาสัมพันธ์ถึงพัฒนาการของโครงการและผลของโครงการ เพื่อให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องรับผิดชอบในการขยายผลต่อไป (จำนวน 1 คน)

6. ให้มีการประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับโครงการวิทยามากขึ้น เพราะเป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่ง แต่การสื่อสารต้องรัดกุมและนำเสนอให้เหมาะสมกับคน เวลา และสถานที่ ไม่ควรนำเสนอเนื้อหาที่เสี่ยงและไม่เป็นที่เข้าใจของคนในพื้นที่ แต่ควรจะนำเสนอสิ่งที่คนในพื้นที่สามารถเข้าใจได้ เช่น การพัฒนาการสอนอักษรยาวิในโครงการภาษาที่จะมีขึ้นในชั้น ป. 3 ที่เป็นที่น่าสนใจและเห็นด้วยของคนในพื้นที่ (จำนวน 1 คน)

7. ควรให้ความสำคัญกับการให้หน่วยงาน สพฐ., สอบต. เข้าร่วมร่วมมือในการดำเนินการให้มากกว่านี้ (จำนวน 1 คน)

8. การประชาสัมพันธ์โครงการ ควรให้เห็นผลสัมฤทธิ์ที่ชัดเจนของโครงการ (จำนวน 1 คน)

ข้อเสนอแนะในการแก้ไขปัญหาและอุปสรรคด้านกระบวนการในด้านการพัฒนาบุคลากร

1. ควรให้มีการจัดฝึกอบรมให้ความรู้แก่บุคลากรในการปฏิบัติหน้าที่ในการดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง (จำนวน 8 คน)

2. บุคลากรมีหลากหลาย ควรให้มีการพัฒนาศักยภาพให้บุคลากรในหน่วยงานให้ครบทุกด้านและทั่วถึง เพื่อให้มีการทำงานอย่างถูกต้องและเข้าใจในแนวทางเดียวกัน (จำนวน 6 คน)
3. ให้มีการพัฒนาบุคลากร 4 ด้าน ได้แก่ ด้านการศึกษา ด้านโอกาสในการประกอบอาชีพ การจัดสวัสดิการต่างๆ และส่งเสริมให้มีผลงานวิชาการ (จำนวน 1 คน)
4. ให้มีการศึกษาดูงานที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนสอนแบบทวิภาษาในพื้นที่อื่นๆ ที่มีการจัดการเรียนการสอนแบบทวิภาษาแล้ว เพื่อนำกลวิธีการสอนต่างๆ มาประยุกต์ใช้กับการสอนของตัวเอง (จำนวน 5 คน)
5. การสนับสนุนให้บุคลากรศึกษาต่อและการช่วยวางแผนอนาคตของบุคลากรที่มีอยู่เดิม และการเตรียมความพร้อมให้แก่บุคลากรใหม่ที่จะเข้าร่วมโครงการ ทั้งในเรื่องการฝึกอบรมเพิ่มเติมความรู้ใหม่ และการถ่ายทอดความรู้จากการฝึกอบรมให้แก่ผู้ปฏิบัติงานอื่น การพัฒนาศักยภาพในด้านอื่นๆ จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่ง (จำนวน 1 คน)

ข้อเสนอแนะในการแก้ไขปัญหาและอุปสรรคด้านกระบวนการในด้านระบบการรายงาน

1. การเขียนรายงานควรเป็นการสรุปการดำเนินงานในแต่ละไตรมาส ถ้ารายงานตามกิจกรรมจะทำให้การรายงานซ้ำซ้อน เพราะจัดกิจกรรมต่อเนื่องกัน (จำนวน 1 คน)
2. ควรมีการรายงานผลการทำงานแก่หน่วยงานที่เกี่ยวข้องเป็นระยะๆ (จำนวน 1 คน)
3. ให้มีการบันทึกข้อมูลอย่างเป็นระบบ โดยมีผู้รับผิดชอบโดยตรงในการรวบรวมข้อมูลทั้งหมด แล้วเขียนรายงานเป็นระยะๆ (จำนวน 1 คน)
4. ควรมีรูปแบบของเครื่องมือวัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่สมบูรณ์ เช่น การรายงานผลโครงการให้แก่โรงเรียน ให้มีความชัดเจนขึ้น (จำนวน 1 คน)
5. ควรฝึกการเขียนรายงาน ทั้งนี้เพื่อไม่ให้เกิดความล่าช้าในการส่งรายงาน (จำนวน 2 คน)
6. ให้มีการรายงานความก้าวหน้าของผู้เรียนภาคการศึกษาละ 1 ครั้ง เพื่อให้ทราบถึงปัญหาและพัฒนาการด้านต่างๆ ของเด็ก (จำนวน 4 คน)
7. ควรให้มีการรายงานความก้าวหน้าของโครงการให้แก่ทางโรงเรียนทราบเป็นระยะๆ (จำนวน 1 คน)
8. ให้มีการฝึกอบรมทักษะการเขียนรายงาน และให้มีคนรับผิดชอบการเขียนรายงานมากขึ้น และมีกรวางแผนการจัดกิจกรรมที่เหมาะสม (จำนวน 1 คน)
9. ควรมีการเร่งการทำรายงานและทุกครั้งที่มีการจัดกิจกรรมก็ควรมีผู้จัดบันทึกหลักที่ชัดเจน หลังจากเสร็จกิจกรรม รายงานควรจะเสร็จด้วยเช่นกัน (จำนวน 2 คน)

10. การรายงานผลโครงการควรวีให้ทีมวิจัยทุกคนรับทราบ และเข้าใจตรงกัน (จำนวน 1 คน)

ข้อเสนอแนะในการแก้ไขปัญหาและอุปสรรคด้านกระบวนการในด้านการกำกับและการติดตามผล

1. การกำกับและติดตามผลโครงการควรมีการติดตามให้เป็นระบบ และต่อเนื่องเป็นระยะๆ (จำนวน 5 คน)

2. การกำกับและติดตามผล เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพในการทำงาน ต้องประสานความร่วมมือกับเขตพื้นที่ในการกำกับ และติดตามผล และส่งเสริมการทำผลงานทางวิชาการของครู เพื่อเป็นแนวทางในการประสบความสำเร็จของครูและโรงเรียน (จำนวน 1 คน)

3. ให้กำหนดเวลาการติดตามผลที่ชัดเจน และอยู่ในช่วงเวลาเปิดการเรียนการสอน (จำนวน 2 คน)

4. ให้มีการบันทึกการประเมินผลอย่างละเอียด (จำนวน 2 คน)

5. ควรวีให้มีคณะผู้ติดตามผลและแบบการติดตามผลโดยเฉพาะ และควรมีการกำหนดการประเมินผล หรือการประกันคุณภาพเป็นระยะๆ (จำนวน 1 คน)

6. ควรมีระบบการติดตามผลภายในโรงเรียนอย่างเคร่งครัด และต่อเนื่อง (จำนวน 3 คน)

7. ควรมีระบบการกำกับและติดตามผลจากภายนอกอย่างต่อเนื่อง (จำนวน 4 คน)

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

การศึกษาวิจัยเรื่อง ปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานตามโครงการจัดการเรียนการสอนแบบทวิภาษาในพื้นที่ 4 จังหวัดชายแดนภาคใต้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานตามโครงการ และเพื่อรวบรวมข้อเสนอแนะในการดำเนินงานตามโครงการ โดยเก็บข้อมูลจากคณะที่มวิจัยโครงการทวิภาษา ครูผู้สอนในโรงเรียนทดลองและผู้อำนวยการโรงเรียนในโรงเรียนทดลอง จำนวน 44 คน ผู้วิจัยจะทำการสรุปผลการวิจัย อภิปรายผลการวิจัย และให้ข้อเสนอแนะ ดังนี้

สรุปผลการวิจัย

ผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมด 44 คน เป็นเพศหญิง 31 คน และเป็นเพศชาย 13 คน เป็นคณะที่มวิจัยโครงการทวิภาษา 16 คน ครูผู้สอนในโรงเรียนทดลอง 24 คน และผู้อำนวยการโรงเรียนในโรงเรียนทดลอง 4 คน

จากการศึกษาปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานตามโครงการจัดการเรียนการสอนแบบทวิภาษาตามความคิดเห็นของคณะที่มวิจัยโครงการทวิภาษา ครูผู้สอนในโรงเรียนทดลอง และผู้อำนวยการโรงเรียนในโรงเรียนทดลอง พบว่าโครงการจัดการเรียนการสอนแบบทวิภาษาในพื้นที่ 4 จังหวัดชายแดนภาคใต้ มีปัญหาและอุปสรรคด้านปัจจัยนำเข้า อยู่ในระดับน้อย ส่วนปัญหาและอุปสรรคด้านกระบวนการอยู่ในระดับปานกลาง และเมื่อพิจารณารายด้านของปัญหาและอุปสรรคด้านปัจจัยนำเข้า พบว่า ปัญหาด้านบุคลากร ด้านงบประมาณ ด้านวัสดุ อุปกรณ์และสื่อ อยู่ในระดับน้อย และเมื่อพิจารณารายด้านของปัญหาและอุปสรรคด้านกระบวนการ พบว่า ปัญหาด้านแผนงาน ปัญหาด้านการสื่อสารและการประชาสัมพันธ์ ปัญหาด้านการรายงาน มีปัญหาและอุปสรรคอยู่ในระดับปานกลาง และมี 1 ประเด็นที่เป็นปัญหาและอุปสรรคด้านกระบวนการอยู่ในระดับน้อย ได้แก่ ปัญหาด้านการพัฒนาบุคลากรตามลำดับ

จากการศึกษาครั้งนี้ผู้ที่เกี่ยวข้องได้ให้ข้อเสนอแนะว่าโครงการจัดการเรียนการสอนแบบทวิภาษาในพื้นที่ 4 จังหวัดชายแดนภาคใต้ ควรจะปรับปรุงการดำเนินงานด้านกระบวนการ 3 ด้าน คือ ปัญหาด้านการสื่อสารและการประชาสัมพันธ์ ปัญหาด้านการรายงาน ปัญหาด้านแผนงาน ข้อเสนอแนะด้านการสื่อสารและการประชาสัมพันธ์นั้น ควรมีการสื่อสารหรือ

ประสานงานให้ชัดเจน รวดเร็ว มีประสิทธิภาพให้มากขึ้น ส่วนการประชาสัมพันธ์ ควรมีผู้เชี่ยวชาญทางด้าน การประชาสัมพันธ์ในโครงการ เนื่องจากโครงการจัดการเรียนการสอนแบบทวิภาษาเกี่ยวข้องกับภาษามลายูถิ่นโดยใช้อักษรไทย จึงเป็นเรื่องที่ละเอียดอ่อนที่เกี่ยวข้องกับเรื่องแนวคิด การประชาสัมพันธ์โครงการ จึงต้องมีความระมัดระวัง ต้องอาศัยจังหวะและโอกาสที่เหมาะสม ด้านการรายงานควรมีการจดบันทึกพัฒนาการของเด็กโดยละเอียด และให้รายงานความก้าวหน้าภาคการศึกษาละ 1 ครั้ง ให้กับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้ทราบ ส่วนรายงานการประชุมควรมีผู้จัดบันทึกรายงานการประชุมที่ชัดเจนในแต่ละกิจกรรม และควรมีการอบรมฝึกทักษะการเขียนรายงาน เพื่อให้มีผู้เขียนรายงานมากขึ้นและไม่เกิดความล่าช้าในการส่งรายงาน ด้านแผนงานกิจกรรม การบริหารจัดการ ควรมีการวางแผนในการจัดกิจกรรม แผนและกิจกรรมควรมีความเหมาะสมกับเวลา ให้มีการแบ่งงานที่ชัดเจน และควรมีการประชุมวางแผนสรุปปัญหาที่เกิดขึ้นกับโครงการอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้โครงการดำเนินงานต่อไปอย่างมีประสิทธิภาพบรรลุวัตถุประสงค์และเป้าหมายที่วางไว้

อภิปรายผลการวิจัย

จากการศึกษาปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานตามโครงการจัดการเรียนการสอนแบบทวิภาษาในพื้นที่ 4 จังหวัดชายแดนภาคใต้ พบว่า ควรจะปรับปรุงการดำเนินงานด้านกระบวนการ 3 ด้าน คือ ปัญหาด้านการสื่อสารและการประชาสัมพันธ์ที่มีปัญหาและอุปสรรคเป็นอันดับแรก และประเด็นรองลงมาที่มีค่าเฉลี่ยของปัญหาและอุปสรรคเท่ากัน ได้แก่ ปัญหาด้านการรายงานและปัญหาด้านแผนงาน ในแต่ละด้าน เมื่อพิจารณาเป็นประเด็นย่อย ได้ผลดังนี้

1. ปัญหาและอุปสรรคด้านการสื่อสารและการประชาสัมพันธ์ พบว่า ทุกประเด็นย่อยที่เป็นปัญหาและอุปสรรคในด้านการสื่อสารและการประชาสัมพันธ์อยู่ในระดับปานกลาง ได้แก่ การประชาสัมพันธ์โครงการอย่างต่อเนื่องและหลากหลายรูปแบบ เช่น แผ่นปลิว แผ่นพับ วิทยุชุมชน เป็นต้น ประสิทธิภาพของระบบการสื่อสาร เช่น การตอบรับเข้าร่วมประชุม และประสิทธิภาพในการประสานงานของศูนย์ เช่น การประสานงานระหว่างศูนย์วิจัยกับโรงเรียน, การประสานงานระหว่างผู้ปฏิบัติงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น ศูนย์วิจัยกับเขตพื้นที่การศึกษาในจังหวัดที่โรงเรียนทดลองสังกัดอยู่ จะเห็นได้ว่าปัญหาและอุปสรรคในด้านการสื่อสารและการประชาสัมพันธ์ในการดำเนินงานตามโครงการจัดการเรียนการสอนแบบทวิภาษานั้น พบว่า การสื่อสารและการประสานงานยังไม่มีประสิทธิภาพ เช่น การประสานงานกับทางโรงเรียนให้เข้าร่วมประชุม และมีการเปลี่ยนแปลงวัน เวลาและสถานที่

จัดประชุมบ่อย ส่งผลต่อการตอบรับและการให้ความร่วมมือในการเข้าร่วมประชุมทำให้ไม่น่าเชื่อถือ ส่วนปัญหาในการประชาสัมพันธ์นั้น โครงการจัดการเรียนการสอนแบบทวิภาษา เป็นโครงการที่เกี่ยวข้องกับภาษามลายูถิ่นโดยใช้อักษรไทย ซึ่งมีความละเอียดอ่อนต่อแนวคิดของคนในพื้นที่ เนื่องจากมีกลุ่มบางกลุ่มที่ไม่เห็นด้วยต่อโครงการ โดยมีความคิดเห็นว่าโครงการจัดการเรียนการสอนแบบทวิภาษาจะทำลายอักษรยาวี ทำให้เป็นอุปสรรคในการประชาสัมพันธ์ โครงการดังกล่าว ไม่ว่าจะด้วยวิธีการทำแผ่นพับ แผ่นปลิว วิทยุชุมชน เป็นต้น ซึ่ง ฤทธิ์ สุวรรณกุล (2551) ได้ศึกษาเรื่องการประเมินโครงการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 พบว่า ด้านกระบวนการในด้านการสื่อสารและการประชาสัมพันธ์ ในเรื่องการประชาสัมพันธ์โครงการอย่างต่อเนื่องและหลากหลายรูปแบบ เช่น แผ่นปลิว แผ่นพับ เป็นต้น มีคะแนนเฉลี่ยผลการประเมินต่ำสุด

2. ปัญหาด้านการรายงาน พบว่า ทุกประเด็นย่อยที่เป็นปัญหาและอุปสรรคมีอยู่ในระดับปานกลาง ได้แก่ ประสิทธิภาพของการรายงานการดำเนินงานตามโครงการ, การรายงานการดำเนินงานตามโครงการไปยังหน่วยงานต่างๆที่เกี่ยวข้องอย่างต่อเนื่อง, การรายงานปัญหาที่เกิดขึ้นจากการดำเนินงานตามโครงการอย่างต่อเนื่อง ตามลำดับ ผลจากการศึกษาคือ ไม่มีการจัดบันทึกพัฒนาการของเด็กโดยละเอียด ทำให้ไม่สามารถทราบได้ว่าเด็กมีพัฒนาการอยู่ในระดับใด มีปัญหาและอุปสรรคอะไรบ้างที่จะต้องปรับปรุงและแก้ไขในงานวิจัย เช่น กลวิธีการสอน แผนการเรียนการสอน สื่อที่ใช้ในการเรียนการสอน เป็นต้น ส่วนการเขียนรายงาน เนื่องจากโครงการมีการจัดประชุมบ่อยมีผู้จัดบันทึกการประชุมเพียงคนเดียว ทำให้ส่งผลการส่งรายงานล่าช้าตามกำหนด

3. ปัญหาด้านแผนงาน พบว่า ประเด็นย่อยที่เป็นปัญหาและอุปสรรคในระดับปานกลางที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด (2.80) 1 ประเด็น ได้แก่ ระยะเวลาที่ใช้ในการฝึกอบรม และประเด็นรองลงมา ได้แก่ ลำดับขั้นตอนกิจกรรมต่างๆ ที่ใช้ในการฝึกอบรม, การวางแผนการดำเนินงานอย่างเหมาะสมและถูกต้องตามความเป็นจริง, การวางแผนงานในการจัดกิจกรรมอย่างเป็นระบบ, การมอบหมายงานและการแบ่งงานในการดำเนินงานตามโครงการ, การควบคุมงานตามแผนงานที่วางไว้, การติดต่อประสานงานกับหน่วยงานอื่นๆ, ความร่วมมือในการติดต่อประสานงาน, การประชุมเพื่อพิจารณาหาแนวทางแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น และประเด็นย่อยที่เป็นปัญหาและอุปสรรคในระดับน้อย ได้แก่ การดำเนินงานตามโครงการเป็นไปตามแผนงานหรือกิจกรรมที่วางไว้, หลักเกณฑ์ และวิธีการในการปฏิบัติงานตามโครงการ, ความเหมาะสมในการจัดสรรผู้ปฏิบัติงานกับงาน, การติดต่อสื่อสารภายในโครงการ, การติดต่อประสานงานกับหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องอย่างต่อเนื่อง, การดูแลผู้เข้าร่วมโครงการอย่างเป็นระบบ, การฝึกอบรมผู้ปฏิบัติงานก่อนให้ปฏิบัติงานตามจริง,

ความเหมาะสมของระบบการบริหารจัดการในการดำเนินโครงการ ตามลำดับ จะเห็นได้ว่าประเด็นที่เป็นปัญหาและอุปสรรคด้านแผนงานคือ โดยมีความคิดเห็นต่อปัญหาว่า ระยะเวลาในการจัดกิจกรรมไม่เหมาะสม เนื่องจากโครงการจัดการเรียนการสอนแบบทวิภาษาเป็นโครงการที่เน้นการจัดประชุมเชิงปฏิบัติการ เป็นการเชิญครูที่เกี่ยวข้องมาระดมความคิดในการจัดทำแผนการเรียนการสอนแบบทวิภาษา ดังนั้นระยะเวลาของครูในการสอนกับการเข้าร่วมประชุมจึงมีจำกัด หากมีการอบรมหลายวัน ทำให้ครูมีปัญหาในการแบ่งเวลาระหว่างการสอนกับการเข้าร่วมประชุม ส่วนลำดับขั้นตอนกิจกรรมต่างๆ ที่ใช้ในการฝึกอบรม เนื่องจากขั้นตอนการฝึกอบรมของโครงการจัดการเรียนการสอนแบบทวิภาษามีความสลับซับซ้อน ครูต้องมีความพยายามมากในการเรียนรู้ในลำดับขั้นตอน เช่น ขั้นตอนในการทำแผนการสอน กลวิธีการสอน สื่อที่ใช้ในการสอน เป็นต้น จึงสร้างความลำบากใจให้กับครูมาก บางครั้งครูอาจปฏิเสธในการเข้าร่วมประชุมในครั้งต่อไป นอกจากนี้ปัญหาการวางแผนการดำเนินงานที่ไม่ชัดเจน หรือไม่มีการวางแผนล่วงหน้าในการจัดกิจกรรม ทำให้การดำเนินงานไม่มีประสิทธิภาพ เช่น ไม่มีการจัดกิจกรรมตามแผน หรือจัดกิจกรรมแต่ล่าช้าไม่ได้เป็นไปตามแผนที่กำหนดไว้ ส่งผลต่อโครงการต้องหยุดชะงักด้วยการแบ่งงานยังไม่ชัดเจน ทีมงานบางคนยังไม่ทราบว่าต้องรับผิดชอบอะไรบ้าง เป็นต้น

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

ผลจากการศึกษาปัญหาและอุปสรรคในดำเนินงานตาม โครงการจัดการเรียนการสอนแบบทวิภาษาในพื้นที่ 4 จังหวัดชายแดนภาคใต้ในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ขอค้นพบว่าควรมีการปรับปรุงและหาแนวทางแก้ไขปัญหา 3 ด้าน คือ ด้านการสื่อสารและการประชาสัมพันธ์ ปัญหาด้านการรายงานและปัญหาด้านแผนงาน และควรนำไปปรับปรุงการดำเนินงานตามโครงการให้มีประสิทธิภาพและบรรลุวัตถุประสงค์ที่วางไว้ ดังนี้

1.1 ข้อเสนอแนะในการแก้ไขปัญหาและอุปสรรคในด้านการสื่อสารและการประชาสัมพันธ์

- 1.1 ควรประสานงานให้ชัดเจน รวดเร็ว มีประสิทธิภาพ
- 1.2 ควรมีผู้เชี่ยวชาญทางด้านการประชาสัมพันธ์ในโครงการ เนื่องจากโครงการจัดการเรียนการสอนแบบทวิภาษาเกี่ยวข้องกับภาษามลายูถิ่น โดยใช้อักษรไทย จึงเป็นเรื่องที่ละเอียดอ่อนในเรื่องแนวคิด การประชาสัมพันธ์โครงการจึงต้องมีความระมัดระวัง ต้องอาศัยจังหวะ และโอกาสที่เหมาะสม

1.3 ควรให้หน่วยงาน สพฐ., ศอบต. เข้ามาร่วมมือในการดำเนินงานตามโครงการจัดการเรียนการสอนแบบทวิภาษาให้มากกว่านี้ เนื่องจากหน่วยงานดังกล่าวเกี่ยวข้องกับการพัฒนาการศึกษาในพื้นที่โดยตรง

1.4 การประชาสัมพันธ์โครงการ ควรให้เห็นถึงผลสัมฤทธิ์ที่ชัดเจนของโครงการ

1.5 ควรให้มีการประชาสัมพันธ์ถึงพัฒนาของเด็กในโครงการและผลของโครงการ เพื่อให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องรับผิดชอบในการขยายผลต่อไป

2. ข้อเสนอแนะในการแก้ไขปัญหาและอุปสรรคในด้านระบบการรายงาน

2.1 ให้มีการจัดระบบฐานข้อมูลของโครงการอย่างเป็นระบบ โดยมีผู้รับผิดชอบโดยตรงในการรวบรวมข้อมูลทั้งหมด เช่น รายงานกิจกรรม รายงานสื่อ รายงานการเงิน ทั้งนี้เพื่อสะดวกต่อการค้นหา และต้องการข้อมูลด่วน สามารถค้นหาได้สะดวก

2.2 ควรจัดทำเครื่องมือประเมินกิจกรรมการเรียนการสอนให้มีความชัดเจน

2.3 ให้มีการฝึกอบรมทักษะการเขียนรายงาน มีคนรับผิดชอบการเขียนรายงานมากขึ้น และมีการวางแผนที่เหมาะสมต่อการจัดกิจกรรม ทั้งนี้เพื่อไม่ให้เกิดความล่าช้าในการส่งรายงาน

2.4 ให้มีการรายงานพัฒนาการของผู้เรียนภาคการศึกษาละ 1 ครั้งให้กับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทราบ เพื่อเตรียมความพร้อมในการขยายผลโครงการในพื้นที่อื่นต่อไป

3. ข้อเสนอแนะในการแก้ไขปัญหาและอุปสรรคในด้านแผนงาน

3.1 ควรให้มีการวางแผนในการจัดกิจกรรม แผนและกิจกรรมควรให้มีความเหมาะสมกับเวลา

3.2 ควรสร้างความร่วมมือกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในพื้นที่ เช่น สพท., ศอ.บต. เพื่อให้เห็นถึงความสำคัญของการพัฒนาการศึกษาในพื้นที่ต่อไป

3.3 ควรมีการแบ่งงานที่ชัดเจน เพื่อให้ผู้ปฏิบัติงานสามารถวางแผนการทำงานอย่างมีประสิทธิภาพและบรรลุวัตถุประสงค์ที่วางไว้

3.4 ควรมีการประชุมวางแผนสรุปปัญหาและแนวทางแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นกับโครงการอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้โครงการดำเนินต่อไปอย่างมีประสิทธิภาพ

3.5 ควรระดมบุคลากรทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องเข้ามาร่วมเสนอแนะแนวทางแก้ไขปัญหาในการดำเนินโครงการ

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรทำการศึกษาปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานตามโครงการจัดการเรียนการสอนแบบทวิภาษาในพื้นที่ 4 จังหวัดชายแดนภาคใต้ ในระยะที่ 2 (ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2-ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4) ซึ่งจะสามารถทำให้เห็นถึงปัญหาในมุมมองที่แตกต่างกันเนื่องจากในระยะที่ 2 เริ่มเข้าสู่การขยายผลในพื้นที่อื่นๆ

2. ควรทำการศึกษาเปรียบเทียบปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานตามโครงการจัดการเรียนการสอนแบบทวิภาษาในพื้นที่ 4 จังหวัดชายแดนภาคใต้ระหว่างโรงเรียนทดลองกับโรงเรียนขยายผล ทั้งนี้เพื่อให้เห็นถึงความแตกต่างของระดับปัญหาในแต่ละด้าน

3. ควรมีบุคลากรจากภายในที่ทำหน้าที่รับผิดชอบในการวิเคราะห์ปัญหาและอุปสรรค เพื่อนำปัญหาและอุปสรรค และข้อเสนอแนะที่ได้จากการดำเนินงานตามโครงการจัดการเรียนการสอนแบบทวิภาษาในระยะที่ 1 (ชั้นอนุบาล 1-ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1) มาปรับปรุงและหาแนวทางแก้ไขปัญหาดังกล่าวต่อไป

บรรณานุกรม

หนังสือ

- คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, สำนักงาน. 2551. **การพัฒนาการศึกษาขั้นพื้นฐาน : เขตพัฒนาพิเศษเฉพาะกิจจังหวัดชายแดนใต้ ปีการศึกษา 2551**. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์คุรุสภา ลาดพร้าว.
- คณิต พุ่มแก้ว. 2550. **การประเมินผลนิสัยรักการอ่าน**. ปัตตานี. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ปัตตานีเขต 2.
- ประชุม รอดประเสริฐ. 2537. **การบริหารโครงการ**. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ : เนติกุลการพิมพ์.
- ประสิทธิ์ ตงยิ่งศิริ. 2544. **การวางแผนการวิเคราะห์โครงการ**. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ซีเอ็ด ยู เค ชั้น.
- ปूरชัย เปี่ยมสมบูรณ์. 2544. **การวิจัยประเมินผล หลักการและกระบวนการ**. พิมพ์ครั้งที่ 8. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์เสมาธรรม.
- นิตา ชูโต. 2527. **การประเมินโครงการ**. กรุงเทพฯ : ชรรรมสารการพิมพ์.
- รัตนะ บัวสนธ์. 2540. **การประเมินโครงการ การวิจัยเชิงปริมาณ**. กรุงเทพฯ : คอมแพคปริ้น.
- เยาวดี ราชชัยกุล วิบูลย์ศรี. 2546. **การประเมินโครงการแนวคิดและแนวปฏิบัติ** กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สุชุม มูลเมือง. 2530. **เทคนิคการประเมินผลโครงการ**. พิมพ์ครั้งที่ 8. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ องค์การสงเคราะห์ทหารผ่านศึก.
- สุเทพ ใต้ต่อผล. 2543. **การประเมินโครงการ**. กรุงเทพฯ : ศรีชัยการพิมพ์.
- สมหวัง พิธิยานุวัฒน์ . 2544. **รวมบทความทางการประเมินโครงการ**. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สุวิมล ตีรกานันท์. 2545. **การประเมินโครงการ**. พิมพ์ครั้งที่ 5. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ ส่งเสริมวิชาการ.
- สุวิไล เปรมศรีรัตน์ และคณะ. 2550. **โครงการภาษามลายูท้องถิ่นในประเทศไทย : การศึกษา สถานการณ์ทางภาษา การพัฒนาและการวางแผนการใช้ภาษาเพื่อการศึกษา และการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ (ระยะที่ 1)**. นครปฐม : ศูนย์ศึกษาและพัฒนาสันติวิธี มหาวิทยาลัยมหิดล.
- สุวิไล เปรมศรีรัตน์. 2549. **เอกสารการประชุมปฏิบัติการเรื่อง การวางแผนการจัดการศึกษาสองระบบ** เมื่อวันที่ 19-21 เมษายน 2549 ณ สถาบันวิจัยภาษาและวัฒนธรรมเพื่อพัฒนาชนบท มหาวิทยาลัยมหิดล.

- สำราญ มีแจ้ง. 2544. การประเมินทางการศึกษา. กรุงเทพฯ : นิชินแอดเวอร์ไทซิงกรุ๊ป.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. 2542. พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์พริกหวานกราฟฟิค.
- สำนักผู้ตรวจราชการกระทรวงศึกษาธิการที่ 12 ยะลา. 2552. รายงานการวิจัย การศึกษารูปแบบการจัดการเรียนรู้ระบบสองภาษา (ไทย-มลายู) แบบประยุกต์ จังหวัดชายแดนภาคใต้. กรุงเทพฯ : สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ กระทรวงศึกษาธิการ.
- สำนักงานพัฒนาการศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม เขต 2. 2548. รายงานการจัดการศึกษาจังหวัดชายแดนใต้.ยะลา.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. 2553. แผนการพัฒนการศึกษาในเขตพัฒนาพิเศษจังหวัดชายแดนภาคใต้ (พ.ศ. 2552-2555). กรุงเทพฯ : สำนักนโยบายการศึกษามหภาค.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา.2552.การพัฒนา นโยบายการเรียนการสอนภาษาไทยในจังหวัดชายแดนภาคใต้. กรุงเทพฯ : สำนักนโยบายการศึกษามหภาค.
- อุทิศ สุวรรณกุล. 2551. การประเมินผลคุณธรรม จริยธรรม นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านเกาะตา. ปัตตานี. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปัตตานีเขต 2.

สารนิพนธ์

- เสถียรพงษ์ แก้วเพชร. 2545. ปัญหาและอุปสรรคในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบล ในเขตพื้นที่จังหวัดปัตตานี. สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.
- นิติกรณ์ เส้นตรง. 2545. ปัญหาอุปสรรคในการดำเนินงานของหน่วยงานบริการสุขภาพระดับปฐมภูมิ (PCU) ภายใต้โครงการประกันสุขภาพถ้วนหน้า จังหวัดนครศรีธรรมราช ในทัศนะของบุคคล. สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.
- อานัส ชูนี้. 2552. การประเมินผลโครงการส่งเสริมอาชีพแก่ผู้ได้รับผลกระทบจากเหตุการณ์ความไม่สงบในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้. สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.

ภาคผนวก

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

เรื่อง

ปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานโครงการจัดการเรียนการสอนแบบทวิภาษาในพื้นที่

4 จังหวัดชายแดนภาคใต้

คำชี้แจง

แบบสอบถามฉบับนี้จัดทำขึ้นเพื่อสอบถามปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินตามโครงการจัดการเรียนการสอนแบบทวิภาษาในพื้นที่ 4 จังหวัดชายแดนภาคใต้

แบบสอบถามฉบับนี้มีทั้งหมด 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไป

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานตามโครงการจัดการเรียนการสอนแบบทวิภาษาในพื้นที่ 4 จังหวัดชายแดนภาคใต้

ตอนที่ 3 แบบสอบถามเกี่ยวกับข้อเสนอแนะในการแก้ไขปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานตามโครงการจัดการเรียนการสอนแบบทวิภาษาในพื้นที่ 4 จังหวัดชายแดนภาคใต้

คำตอบของท่านจะเป็นประโยชน์ต่อการดำเนินงานตามโครงการจัดการเรียนการสอนแบบทวิภาษาในพื้นที่ 4 จังหวัดชายแดนภาคใต้ โดยจะไม่กระทบกระเทือนต่อการปฏิบัติหน้าที่ของท่านแต่อย่างใด ผู้วิจัยจำนำเสนอผลการวิจัยในภาพรวมขอให้ท่านตอบคำถามให้ครบทุกตอน และทุกข้อ โดยไม่ต้องกรอก ชื่อ-สกุล ลงในแบบสอบถาม และขอขอบคุณทุกท่านที่ให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามด้วยดี

(นางสาวอาชีวะ ดอเลาะ)

นักศึกษาระดับปริญญาโท

คณะวิทยาการจัดการ สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์

มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

วิทยาเขตหาดใหญ่

แบบสอบถาม

ปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานโครงการจัดการเรียนการสอนแบบทวิภาษาในพื้นที่ 4 จังหวัดชายแดนภาคใต้

ตอนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลทั่วไป

คำแนะนำ โปรดกรอกข้อมูลต่างๆให้ครบถ้วนเพื่อนำข้อมูลที่ไปวิเคราะห์ในภาพรวมต่อไป

1. เพศ

() ชาย

() หญิง

2. สังกัดผู้ตอบแบบสอบถาม

() คณะที่วิจัยโครงการทวิภาษา

() ครูผู้สอนในโรงเรียนทดลอง

() ผู้อำนวยการโรงเรียนในโรงเรียนทดลอง

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานตามโครงการจัดการเรียนการสอนแบบทวิภาษาในพื้นที่ 4 จังหวัดชายแดนภาคใต้

คำแนะนำ ขอให้ท่านแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานตามโครงการจัดการเรียนการสอนแบบทวิภาษา โดยทำเครื่องหมาย / ลงในช่องตามความคิดเห็นของท่าน ซึ่งได้กำหนดไว้ดังนี้

1 หมายถึง มีปัญหาในการดำเนินงานน้อยที่สุด

2 หมายถึง มีปัญหาในการดำเนินงานน้อย

3 หมายถึง มีปัญหาในการดำเนินงานปานกลาง

4 หมายถึง มีปัญหาในการดำเนินงานมาก

5 หมายถึง มีปัญหาในการดำเนินงานมากที่สุด

ข้อความ	ระดับปัญหาในการดำเนินงาน				
	1	2	3	4	5
	น้อยที่สุด	น้อย	ปานกลาง	มาก	มากที่สุด
1.ปัญหาด้านบุคลากร					
1.1 ทีมงานของโครงการวิจัย					
- ความเข้าใจในขั้นตอนของการปฏิบัติงานตามโครงการ					
- ความพอเพียงของเจ้าหน้าที่กับปริมาณงานที่ได้รับผิดชอบ					
- ความกระตือรือร้นในการทำงาน					
- ความรู้ความสามารถในการปฏิบัติงานที่รับผิดชอบ					
- ความคิดริเริ่มใหม่ๆ ในการปฏิบัติงาน					
- ความทุ่มเทในการปฏิบัติหน้าที่					
- ความร่วมมือสามัคคีในการปฏิบัติงาน					
- ความเชื่อมั่นในหัวหน้าโครงการ					
- ขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงานในพื้นที่					
- ความประพฤตินในการปฏิบัติงานที่เหมาะสม					
1.2 ครูผู้สอน					
- ความเข้าใจในขั้นตอนของการปฏิบัติงานตามโครงการ					
- ความพอเพียงของครูผู้สอนกับปริมาณงานที่ได้รับผิดชอบ					
- ความกระตือรือร้นในการทำงาน					
- ความรู้ความสามารถในการปฏิบัติงานที่รับผิดชอบ					
- ความคิดริเริ่มใหม่ๆ ในการปฏิบัติงาน					

ข้อความ	ระดับปัญหาในการดำเนินงาน				
	1	2	3	4	5
	น้อยที่สุด	น้อย	ปานกลาง	มาก	มากที่สุด
- ความทุ่มเทในการปฏิบัติหน้าที่					
- ความร่วมมือสามัคคีในการปฏิบัติงาน					
- ขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงานในพื้นที่					
- ความเชื่อมั่นในหัวหน้าโครงการ					
2.ปัญหาด้านงบประมาณ					
- จำนวนงบประมาณในการดำเนินงานตามโครงการ					
- ความคล่องตัวในการใช้งบประมาณ					
- การเบิกจ่ายงบประมาณสามารถเบิกจ่ายได้ตามความต้องการ					
- การจัดสรรงบประมาณ					
3.ปัญหาด้านวัสดุอุปกรณ์/สื่อ					
- ปริมาณของสื่อ วัสดุอุปกรณ์ที่ใช้ในการดำเนินงานตามโครงการ					
- สื่อ วัสดุอุปกรณ์ที่ใช้ในการดำเนินโครงการ					
- เอกสารต่างๆในการดำเนินโครงการ					
- อุปกรณ์ด้านเทคโนโลยีที่ทันสมัยในการดำเนินโครงการ					
- การควบคุมตรวจสอบการใช้สื่อ วัสดุอุปกรณ์ เครื่องมือ เครื่องใช้อย่างเป็นระบบในการดำเนินโครงการ					
- ได้รับการสนับสนุนในการจัดหาสื่อ หรือใช้อุปกรณ์จากหัวหน้าโครงการ					
4.ปัญหาด้านแผนงาน					
- ดำเนินงานตามโครงการเป็นไปตามแผนงานหรือกิจกรรมที่วางไว้					

ข้อความ	ระดับปัญหาในการดำเนินงาน				
	1	2	3	4	5
	น้อยที่สุด	น้อย	ปานกลาง	มาก	มากที่สุด
- การวางแผนงานในการจัดกิจกรรมอย่างเป็นระบบและชัดเจน					
- การวางแผนการดำเนินงานอย่างเหมาะสมและถูกต้องตามความเป็นจริงระบบและชัดเจน					
- ความเหมาะสมในการจัดสรรผู้ปฏิบัติงานกับงาน					
- การควบคุมงานตามแผนงานที่วางไว้					
- ความเหมาะสมของระบบการบริหารจัดการในการดำเนินโครงการ					
- การฝึกอบรมผู้ปฏิบัติงานก่อนให้ปฏิบัติงานตามจริง					
- การมอบหมายงาน และการแบ่งงานในการดำเนินงานตามโครงการ					
- การติดต่อสื่อสารภายในโครงการ					
- การติดต่อประสานงานกับหน่วยงานอื่นๆการดูแลผู้เข้าร่วมโครงการอย่างเป็นระบบ					
- ความร่วมมือในการติดต่อประสานงาน					
- หลักเกณฑ์/วิธีการ ในการปฏิบัติงานตามโครงการ					
- การติดต่อประสานงานกับหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องอย่างต่อเนื่อง					
- ระยะเวลาที่ใช้ในการฝึกอบรม					
- ลำดับขั้นตอนกิจกรรมต่างๆ ที่ใช้ในการฝึกอบรม					
- การประชุมเพื่อพิจารณาหาแนวทางแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น					
- การควบคุมงานตามแผนงานที่วางไว้					

ข้อความ	ระดับปัญหาในการดำเนินงาน				
	1	2	3	4	5
	น้อยที่สุด	น้อย	ปานกลาง	มาก	มากที่สุด
5. ปัญหาด้านการสื่อสารและประชาสัมพันธ์ - การประชาสัมพันธ์โครงการอย่างต่อเนื่องและหลากหลายรูปแบบ เช่น แผ่นปลิว แผ่นพับ วิทยุชุมชน ฯลฯ					
- ประสิทธิภาพของระบบการสื่อสาร					
- การประสานงานระหว่างผู้ปฏิบัติงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง					
- ประสิทธิภาพในการประสานงานของศูนย์					
6. ปัญหาด้านการการพัฒนาบุคลากร - การฝึกอบรมให้มีความรู้ในเนื้อหาสาระของโครงการ					
- การส่งเสริม/พัฒนา/สนับสนุนบุคลากรของศูนย์					
- การส่งไปศึกษาดูงานที่เกี่ยวข้องกับการฝึกอบรม					
7. ปัญหาด้านระบบการรายงาน - การรายงานการดำเนินงานตามโครงการไปยังหน่วยงานต่างๆที่เกี่ยวข้องอย่างต่อเนื่อง					
- ประสิทธิภาพของการรายงานการดำเนินงานตามโครงการ					
- การรายงานปัญหาที่เกิดขึ้นจากการดำเนินงานตามโครงการอย่างต่อเนื่อง					
8. ปัญหาด้านการกำกับ/ติดตามผล - ความเหมาะสมในการกำกับ/ควบคุมดูแลผู้เข้าร่วมโครงการ					
- การบันทึกและสังเกตพฤติกรรมผู้เข้าร่วมโครงการ					

ข้อความ	ระดับปัญหาในการดำเนินงาน				
	1	2	3	4	5
	น้อยที่สุด	น้อย	ปานกลาง	มาก	มากที่สุด
- การติดตามผลการดำเนินงานตามโครงการอย่างต่อเนื่อง					
- การประเมินผลการดำเนินงานตามโครงการอย่างต่อเนื่อง					

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะในการหาแนวทางแก้ไขปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานตาม
โครงการการจัดการเรียนการสอนแบบทวิภาษาในพื้นที่ 4 จังหวัดชายแดนภาคใต้

ข้อเสนอแนะในการแก้ไขปัญหาและอุปสรรคในด้านผู้วิจัยของโครงการ

.....

.....

.....

.....

ข้อเสนอแนะในการแก้ไขปัญหาและอุปสรรคในด้านครูผู้สอน

.....

.....

.....

.....

ข้อเสนอแนะในการแก้ไขปัญหาและอุปสรรคในด้านงบประมาณ

.....

.....

.....

.....

ข้อเสนอแนะในการแก้ไขปัญหาและอุปสรรคในด้านวัสดุอุปกรณ์/สื่อ

.....

.....

.....

.....

ข้อเสนอแนะในการแก้ไขปัญหาและอุปสรรคในด้านแผนงาน

.....

.....

.....

.....

ข้อเสนอแนะในการแก้ไขปัญหาและอุปสรรคในด้านการสื่อสารและประชาสัมพันธ์

.....

.....

.....

.....

ข้อเสนอแนะในการแก้ไขปัญหาและอุปสรรคในด้านการพัฒนาบุคลากร

.....

.....

.....

.....

ข้อเสนอแนะในการแก้ไขปัญหาและอุปสรรคในด้านระบบการรายงาน

.....

.....

.....

.....

ข้อเสนอแนะในการแก้ไขปัญหาและอุปสรรคในด้านการกำกับ/ติดตามผล

.....

.....

.....

.....

ประวัติผู้เขียน

ชื่อ สกุล	นางสาวอาชีวะ คอเถาะ	
รหัสประจำตัวนักศึกษา	5210521631	
วุฒิการศึกษา		
วุฒิ	ชื่อสถาบัน	ปีที่สำเร็จการศึกษา
ศิลปศาสตรบัณฑิต (สาขาวิชาภาษาอาหรับ)	มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี	2548
ตำแหน่งและสถานที่ทำงาน		
พ.ศ.2549-ปัจจุบัน	นักวิจัย ศูนย์วิจัยท้องถิ่นประเด็นภาษาฯ ต.จะบังติกอ อ.เมือง จ.ปัตตานี	